

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

M. D. XCV.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

FLAVII IOSEPHI

DE ANTIQVITATE IV.

DEORVM CONTRA APIONEM Alexandrinum, ad
Epaphroditum,

LIBER R.

*Opera Sigismundi Gelenij re-
stitutus.*

VEFICIENTER, ut arbitror, & per libros Antiquitatum, optime vi-
torum Epaphrodite, legentibus eos, aperui de nostro genere Iu-
dzorum, quia & vetustissimum est, & primam originem domesticam habuit. Quin-
que^a millium enim annorum numerum histo-
riam continentem, & ex nostris sacris libris
Græco sermone conscripsi Quoniam b vero mul-
tos video, respicientes blasphemiam quorun-
dam insanè prolatam: & ea quæ à me de anti-
quitate conscripta sunt, non credentes: putantes
mendacium nostrum esse genus, cò quòd nulla
memoria apud Græcorum nobiles historiogra-
phos digni sunt habiti nostri maiores: pro om-
nibus his arbitratus sum oportere me breuiter
hæc dicta conscribere: & derogantium quidem,
vesanum spontaneumque increpare menda-
cium, aliorum verò ignorantiam pariter emen-
dare: vniuersosque de nostra antiquitate, qui
scilicet veritatem amplectuntur, edocere. Utar
autem

*a Antiquita-
tum historia
quinque mil-
lium anno-
rum.*

*b Causa im-
pulsua con-
scribendos
libros.*

autem in meis dictis testibus eis, qui de omni
antiquitate apud Græcos fide digni sunt iudican-
di: eos autem qui blasphemè de nobis atque fal-
laciè conscribere aliqua, per semetipsos con-
uictos indubitanter ostendam. Conabor etiam
causas exponere, propter quas nō multi in Græ-
cis historiis géis nostræ fecere memoriam: nec
non & eos, qui de nobis scribere voluerunt nescire
simulantibus indicabo. Primitus itaque satis
admiror eos, qui existimant oportere de rebus
antiquis, Græcis tantummodo fidem habere, &
ab eis consulendam esse veritatis integritatem:
nobis autem & aliis hominibus non esse creden-
dum. Sed ego omnia in his contraria video con-
tingisse. Quapropter decet non varias opiniones
inspicere, sed ex ipsis rebus iustitiam pondera-
re. Omnia^a siquidem Græcorum noua, & heri
(vt ita dicam) nupérque facta cognoui: hoc est
fabricam ciuitatum & adinventiones artium
conscriptionesque legum: cunctarumque rerum
iunior apud eos est historiarum diligentia conscri-
benda. Apud Egyptios autem, atque Chaldaeos
& Phœnicias (desino enim nos illis connumera-
re) sicut ipsi fatentur, res gestæ antiquissimam
& permanentem habent memoriæ traditionē.
Nam & locis omnes inhabitant, quæ nequaquam
aeris corruptioni subiaceant: & multam proui-
dentiam habuere, ut nihil horum quæ apud eos
aguntur sine memoria relinqueretur: sed in pu-
blicis conscriptionibus semper à viris sapientis-
simis dicerentur. Græcorum^b verò regionem
innumera corruptiones inuasere, rerum memo-
riam delentes. Qui autem nouas constituentes
conuersationes, omnium se primos esse credi-
dere, sciant quia etiam seipso vix naturam potius
agnoscere litterarum. Nam antiquissimum
earum usum habuisse creduntur à Phœnicibus, &

a Omnia Græ-

corum noua:

apud Egy-

ptios autem

& Chaldaeos,

& Phœnices

res gestæ an-

tiquissimam

habent me-

moriam tradi-

tionem.

b Græcorum

regionē in-

numera cor-

ruptiones in-

uasere.

c Phœnices

& Cadmus

Græcorum

litterarum in-

uentores.

3 Cadmo se didicisse gloriantur. Sed neque illo tempore poterit aliquis demonstrare servatam conscriptionem, neq. in templis, neq. in publicis anathematibus: quādo etiam de Troianis rebus, ubi tot annis militatū est, postea multa quaestio atq. contētio facta est, utrum literis vsi sint: & magis veritas obtinuit, quod vsus modernarū

a *Apud* literarum illis fuisset incognitus. Constat ^a autē *Græcos nul-* quod apud Græcos nulla inuenitur conscriptio, *la cōscriptio* poemate Homeri vetustior: & hunc etiam post *poemate Ho-* bella Troiana fuisse manifestum est. Et aiunt ne *meri vetus-* que hunc literis suum poema reliquisset: sed con- *fieri.* tribus memoria reservatum, postea fuisse compo-

situm, & propterea multam in eo comperiri dissonantiam. Qui autem historias apud eos conscribere tentauere, id est, Cadmus Milesius, & Acusilaus Argiuis, & post hunc quicumque alij fuisse referuntur, paululum tempus Persarum contra Græcos expeditionem præcessere. Sed & eos qui de cælestibus ac diuinis primitus apud Græcos sunt Philosophati, id est, Pherecydē Syrium & Pythagoram, & Thaletem, omnes concorditer confitentur, Ægyptiorum & Chaldæorū fuisse discipulos: & breuiter conscripsisse: quæ à Græcis omnium antiquissima iudicantur, ita ut vix ea credant ab illis fuisse conscripta. Quomodo ergo non est irrationabile, ut tali saltu turgēant Græci, tanquam soli sciant vetera, & veritatem eorum exactē tradant: aut quis non ab ipsis conscriptoribus facilius discat, quod neque firmiter scientes aliquid conscribere, sed quod unusquisque opinatus est, hoc studuit explanare. Vnde etiam libris se inuicem arguunt, & valde contraria de rebus eisdem non piget eos dicere. Sed ego videbor me potioribus esse superfluis, si explanare voluero, quātis quidem locis Hellenicus ab Acusilaō de genealogiis discrepat,

pat, & in quantis Hesiodum corrigit Acusilaus, aut quomodo Ephorus quidem Hellenicum in plurimis ostendit esse mendacem, Ephorum vero Timæus, Timæum qui post illum fuit, Herodotum verò cuncti: sed neque de Siculis cum Antiocho & Philisto aut Callia Timæus concordare dignatus est: neque rursus de Atticis hi qui Attidas conscripserunt: aut de Argolicis qui de Argis historiam protulere, alterutros consecuti sunt. Et quid oportet dicere de ciuitatibus breuiusque rebus, quando de militiæ Persica, & his quæ in ea gesta sunt, tantum viri probatissimi discordasse noscuntur? In^a multis autem etiam Thucydides tãquam fallax accusatur, licet scrupulosissimam sui temporis historiam conscripsisse videatur. Causæ^b verò huius dissonantiæ multæ forsan & aliæ querere volentibus apparebunt. Ego verò duabus quas dicturus sum, maximam huius diuersitatis adscribo. Et quidem primum dico eam quæ mihi propior esse videtur: id est, eo quod ab initio fuerit studium apud Græcos, publicas de his quæ semper aguntur proferre conscriptiones. Hoc etenim præcipue & errorem & potestatem mentiendi posteris, vetus aliquid volentibus scriptitare, concessit. Non enim solummodò apud alios Græcos publica cõscriptio est neglecta: sed neque apud ipsos Athenienses, quos terrigenas esse dicunt, disciplinæque cultores, aliquid huiusmodi reperitur. Sed publicarum literarum antiquissimas esse dicunt leges, quæ à Dracone eis de suppliciiis sunt conscriptæ, modicum ante tempus tyrannidis Pisistrati. De Arcadibus autem in antiquitate gloriantibus, quid oportet dici: vix enim isti & postea literis eruditi sunt. Cum ergo conscriptio nulla præponeretur, quæ & discere volentes doceret, & mentientes argueret, mul-

a Thucydis des scrupulosissimam sui temporis historiam conscripsit.
b Causa diuersitatis apud Iudæos.

a Altera di-
versitatis
causa, apud
Græcos hi-
storiogra-
phos.

b Vera hi-
storia indi-
cium.

c Propositio
quam tra-
dendam su-
m. s. Iose-
phus.

ta^a inter conscriptores discordia nata est: quoniam qui ad scribendum se præparabant, nō studium veritatis exhibuerunt, licet hæc promissio semper habeatur in promptu: sed verborū magis habere prolationem maximam. Et quemadmodum laudari se in hoc super alios æstimant, ad hoc potius semetipsos apræbant. Aliqui verò ad fabulas sunt conuersi: aliqui autem ad gratiam, aut ciuitates laudantes aut Reges: alij semetipsos ad accusandas causas aut conscriptores tradidere: in hoc se fore probabiles æstimantes, & omnino hoc agentes, quod historię nimis aduerium est. Vera^b siquidem historię indicium est, si de eisdem rebus omnes eadem dicant, atque conscribant. hi verò cū quædā aliter conscriberent quā alij, tunc se putabant omnium veraciores ostēdi. Quapropter causa quidē verborum & calliditatis eorū, cedere nos Græcis oportet: non autem de antiqua historię veritate, & maximē de rebus propriæ vniuersalique prouinciæ. Quoniam igitur apud Ægyptios & Babylonios, ex longissimis olim temporibus circa conscriptiones diligentia fuit, quando sacerdotibus erat iniunctum, & circa eas ipsi philosophantur: Chaldæi verò apud Babylonios: & quia præcipuē Græcis immixti, vbi sunt Phœnices literis, circa dispensationes vitæ, & publicorum operum traditionem, dum consentiant omnes tacendum hoc puto. De nostris verò progenitoribus, qui eandem quam prædicti habuerunt in conscriptionibus sollicitudinem (desino dicere, etiam potiorē) Pontificibus & prophetis hoc imperantes: & quia vsque ad nostra tempora cum multa integritate seruatum est, & si oportet audentius dicere, etiam seruabitur, conabor breuiter edocere. Nō enim solum modò ab initio probatissimos viros, & in Dei placatione

placatione præparator, ad hæc exercenda constituerunt: sed quatenus etiam genus sacerdotum sine permixtione purumque consisteret, prouiderunt. Oportet enim eum qui sacerdos *a Ordo Pontificum apud Iudæos quis fuerit.* habiturus est, ex eiusdem gentis nasci muliere: & neq. ad pecunias, neque ad honores inspicere & genus per antiquam lineam & multis testibus approbare. Quod scilicet agimus non solum in ipsa Iudæa: sed ubicunque nostri generis constitutio reperitur, etiam ibi integritas ista seruetur circa nuptias sacerdotum: hoc est, in Ægypto & Babylonia, & quocunque terrarum orbe quilibet de sacerdotum genere sunt dispersi. Mittunt enim in Hierosolimam conscribentes à patre nomen nuptæ, & antiquorum progenitorum, quicunque huius rei testimonium præbuere. Si autem bella proueniant, sicut iam crebro factum est, dum Antiochus Epiphanes ad nostram venisset regionem, & Pompeius Magnus, & Quintilius Varus, & præcipue nostris gesta temporibus, tunc hi qui de sacerdotibus supersunt, ex antiquis literis iterum nouas conficiunt, & probant mulieres, quæ relinquuntur. Non enim ad captiuas accedunt, alienigenarum consortia formidantes. Indicium verò integritatis hoc maximum est: quia Pontifices apud nos à duobus millibus annis denominati filij à patre conscripti sunt. His autem qui prædicti sunt, si quid præuaricentur, interdicitur ne vel ad altare accedant, vel alia sanctificatione fungantur. Rectè siquidem, potius autem necessariè, cum neque conscribendi potestas omnibus data, neque vlla sit in descriptione discordia, sed solummodò prophetis antiquissima quidè & veterrima secundum inspirationem facta à Deo cognoscentibus, alia verò suorum temporum sicuti sunt facta palam conscribentibus, infiniti libri

b Pontifices apud Iudæos à duob. milibus annis denominati filij à patre conscripti sunt.

non sunt apud nos discordantes & sibi met repugnantes: sed a solummodo duo & viginti libri, habentes tēporis totius conscriptionem: quorū iustē fides admittitur. Horū ergo quinque quidē sunt Mōseos qui natiuitates continent, & humanę generationis traditionem habent usque ad eius mortem. hoc tempus de tribus milibus annis paululum minus est. A morte verō Mōseos usque ad Artaxerxē Persarum Regem, qui fuit post Xerxem, prophetę suorum temporum res gestas conscripserūt in tredecim libris. Reliqui verō quatuor, hymnos in Deum, & vitę humanę pręcepta noscuntur continere. Ab Artaxerxe verō usque ad nostrum tempus singula quidē conscripta, non tamen p̄iori similibi fide sunt habita, eō quod non fuerit certa successio prophetarum. Palām namque est ipsi operibus quemadmodū nos propriis literis credimus: tanto namque seculo iam p̄terito neque adiciere quicquā aliquis, nec auferre, nec transformare p̄sumpsit. Omnibus enim insertū est mox ex prima generatione Iudęis, hęc diuina dogmata nominare: & in his vtique permanere, & propterea, si oporteat, mori libēt. Iam itaq. multipliciūmorum frequenter tormentis affecti sunt, & mortes varias in theatris sustinere, ne vllum verbum contra leges admitterent, aut cōscriptiones auitas violarent. Quis b Græcorum cum Iudęis aliquid tale perpeſsus est: quando neque fortuitam sustinere læsionem volunt: licet omnia apud eos scripta destruantur. Verba enim hęc esse putant secundum conscribentium voluntates exposita. Et hoc iustē etiam de antiquis sapiūt, quoniā aliquos nunc quoq. vidēt p̄sumentes de his rebus conscribere, quibus neq. ipsi interfuere, neque credere scientibus acquiescūt. Denique c de bello quod apud nos cōtigit nuper, quidam

quidam historias conscribentes ediderunt: cum
 neque ad ea loca venerint, neque in proximo-
 rum gestarum fuerint: sed ex auditu quorundam
 pauca componentes, impudenter semetipsos vi-
 dentur historiae nomine iactitare. Ego a vero a *Iosephus*
 & de omni bello, & quae ibi particulariter gesta *bello Iud. in-*
 sent, veram descriptionem feci cum ipse rebus *co semper in*
 omnibus interfuerim. Dux etenim apud nos Ga *terfuit.*
 lilzorum eram, donec fuit defendendi facultas.
 Contigit autem ut caperer a Romanis, & habentes me Vespasianus & Titus in custodia, vniuersa
 semper inspicere faciebant, primo quidem
 victum, postea vero solutus cum Tito ab Ale-
 xandria propter obsessionem Hierosolymorum
 directus sum. Eo b tempore nihil est gestum, b *Iosephus*
 quod meam potuisset latere notitiam. Nam vi. *Roma bellu*
 dens Romanorum exercitum, vniuersa cum di. *Iudaici histo-*
 gentia describebam. Et ea quae nunciabantur *riam conscri-*
 ab his qui semetipsos tradebant, ego solus inte- *pse.*
 grius intelligens disponebam. Deinde Romae
 tempus vacationis habens, omnia iam negotio
 preparato vsus aliquibus cooperantibus mihi
 propter eloquentiam Graecam rerum eruditio-
 nem exhibui. Tantaeque mihi securitas affuit ve-
 ritatis, ut primos omnium Imperatores belli
 Vespasianum & Titum testes non expauescerem.
 Primum nanque illis obtuli libros: & post illos
 multis quidem Romanorum qui bellis inter-
 fuere, plurimis a vero nostrorum etiam eos ve- c *Iosephus li-*
 num dedi, qui Graeca eruditione videbantur *bros suos plu-*
 imbuti, quorum est Iulius Archelaus, Herodes *rimu venunt-*
 honestissimus, & ipse admirabilis Rex Agrippa. *dedit.*
 isti siquidem vniuersi testimonium perhibue-
 re, quod veritatem diligenter excolui: non dissimulaturi si
 quid gestorum per ignorantiam aut *bros quidam*
 per gratiam commutassem, aut praetermissem. *blasph-*
 Quidam a vero prauis homines derogare mearum.

historie sunt conati, tãquam in scholis adolescentium themata exercentes, & accusationis insperatz atque detractionis facientes opus: cum oporteat illud sciri, quod convenit promittentibus rerum veracium traditionem, ipsum prius hæc nosse certissimè, aut rebus gestis adherendo, aut ab scientibus consulendo. Quid ego præcipuè circa utrumque me credo fecisse opus. Antiquitatis namque libros (sicut dixi) ex voluminibus sacris interpretatus sum, cum essem genere sacerdos, & participarem illarum sapientiam literarum. Historiam verò belli conscripsi, multarum quidem actionum ipse operator, plurimarum verò inspector existēs: & omninò eorum quæ dicta vel gesta sunt, nihil ignorans. Quomodo ergo non procaces quilibet existimabit eos qui aduersum me nituntur de veritate contendere? Qui licet imperatorum commentarios legisse dicuntur, non tamen nostrorum repugnantium rebus intersuere. De his rebus itaque necessariam feci digressionem, significare volens facultatem eorum, qui historiam scribere promittunt. Et sufficienter, sicuti reor, declaravi, quòd conscriptio rerum apud Barbaros potius solennior, quàm apud Græcos est. Volo autem paululum prius disputare aduersus eos, qui contendunt, nouellam esse nostram conuersationem, eo quod nihil de nobis, ut aiunt illi, dictum sit à conscriptoribus Græcis: Deinde testimonia antiquitatis ex aliquum literis exhibebo: & eos qui nostrum blasphemant genus, nulla ratione blasphemare monstrabo. Nos igitur neque regionem maritimam habitamus, neque mercimoniis gaudemus, neque per hoc alterutris peregrinationib. fatigamur. Sed nostræ ciuitates procul à mari sitæ sũt, regionemq. vberissimam possidentes, in ea assidue laboramus,

præci-

*a Duo de
quibus agit
Iosephus.*

Præcipue ^a circa filiorum nutrimenta studētes, ^a *Filiorum apud Iudæos educatio.*
 legūmque custodiam: & traditionem pietatis, totius opus vitæ necessarium indicamus. Cū accedat igitur his quæ prædicta sunt, etiam viue-
 di ratio propria, nihil ^b fuit antiquius temporibus quod faceret nobis commercium Græcorū: ^b *Nihil fuit antiquius tēporib. quod faceret Iudæis commercium Græcorū.*
 sicut Ægyptiis mercimonia, quæ ab eis exportantur, & ad eos rursus importantur: itēque habitatoribus Phœniciz maritimæ, studentibus circa contractus, atque negocia amore pecuniæ requisita. Sed neque circa latrocinia sicut quidam alij vacuere, aut amplius habere concupiscentes patres nostri ad bella conuersi sunt, licet regio nostra multa millia virorum fortium possideret. Phœnices ergo propter negociationem ad Græcorum prouinciā nauigantes, repente sunt agniti, & per illos Ægyptij, & omnes à quibus ad Græcos onera deuehebant, immensa maria proscindentes. Medi verò postea atque Persæ palam in Asia regnauerunt, & vsque ad alterā continentem Persæ militauerunt: Thraces autem propter vicinitatem, & Scythæ ab his qui Pontum nauigant, cogniti sunt: & omninò vniuersi iuxta mare vel orientale vel hesperium habitantes, aliquid conscribere volentibus cogniti facti sunt. Qui verò superius habitabant, & ^c *Romanorum* procul à mari, multis sunt temporibus ignorati. ^c *notitia serò*
 Et hoc apparet etiam circa Europam contigisse, ad Græcos quando de Romanorum ciuitate tam longo tē ^d *peruenit.*
 pore adepta potestatem, tantæque bella conficiē ^d *Historiote,*
 te, neque Herodotus neque Thucydides, nec ^e *graphi* quilius qui fuit cū istis, fecit aliquā mentionē. sed ^e *dam Hispaniam vnam*
 serò tandē & vix ad Græcos potuit eorū venire ^f *tantummodo*
 notitia. De ^f *Gallis* enim & Hispanis sic ignorat ^g *esse ciui-*
 nere hi, qui putātur diligentissimè descriptores, dō ^g *esset ciui-*
 quorū est Ephorus, vt vnā ciuitatē esse arbitrat ^h *esset ciui-*
 sentur Iberos, qui tantā partē occidentalis ter- ^h *trati sunt.*

te noscuntur inhabitare. Et mores eorum, qui neque sunt apud eos, neque dicuntur, referunt. Causa verò ignorantiae veritatis est, quod procul abessent: ut autē falsa conscriberent, quod vellent videri aliquid amplius quàm alij retulisse. Quomodo ergo mirari decet, si neque nostra gens plurimis erat nota, neque ad scribendum de se aliquam dedit occasionem, & ita dissita procul à mari, & talibus institutis vivens? Pone igitur nos argumento uti velle Græcorum, quod non sit genus eorū antiquū, eo quod nihil in nostris voluminibus de eis sit dictum: nōne omninò deridebunt causas huiusmodi à me prolatas, & testes vicinæ regionis adducēt antiquitatis suæ? Igitur & ego hoc conabor efficere. Aegyptiis enim & Phœnicibus præcipuè testibus utar, cum nullus eorum potuerit tanquam falsum accusare testimonium. Et videntur maximè erga nos iniqui in communi quidem omnes Aegypti, Phœnicum verò Tyrij. De Chaldæis autem nequaquam hoc dicere potero, quoniam & generis nostri Principes constituti sunt, & propter cognationem in conscriptionibus suis meminere Iudæorum. Cum verò fidem de his præbuero, & blasphemias falsas ostendero, tunc etiā Græcorum conscriptores memorabo, qui Iudæos fecere mentionem, ut neque huiusmodi occasio relinquantur in Iudæis nobis faciendæ contentionis. Inchoabo autem primum à literis Aegyptiorum, quas non arbitrantur commendare quæ nostra sunt. Manethon ^b itaque genere vir Aegyptius, Græca disciplina eruditus, sicuti palam est (scripsit enim sermone Græco) paterna religionis historiam ex sacris (sicuti ait ipse) interpretatus libris, frequenter arguit Herodotum in Aegyptiacis ignoratione mentitum. Is Manethon in secundo Aegyptiacorū hæc de no-

*a Argumen-
ta, Iudæorū
genus anti-
quius Græco-
rum genere.*

*b Manethō,
Aegyptius
historiogra-
phus.*

bis scripsit. Ponam verò etiam verba eius, tanquam illum ipsum adducens testem. Fuit nobis Rex, Timans nomine. sub hoc nescio quomodo Deus iratus fuit & præter spem ex partibus orientalibus homines, genere ignobiles, adepta fiducia in provincia castrametati sunt. Et facile ac sine bello eam potentèrque ceperunt: & principes eius alligantes de cætero ciuitates crudeliter incendere: & Deorum templa euertere. Erga omnes verò provinciales inimicissimè se gesserunt alios quidem perimentes, aliorum verò & filios & coniuges in seruitutem redigentes: nouissimè verò & vnum ex se fecere Regè, cui nomen Saltis. Hic in Memphidem veniens, superiore inferioreque provincia tributaria facta, præsidia relinquens opportunis locis, maximè partes muniuit orientales, prospiciens quod Assyrij aliquanto potentiores, erant desideraturi regnum eius inuadere. Inueniens autè in præfectura Saite ciuitatem opportunissimam, post tam ad orientem Bubastis fluminis, quæ appellatur à quadam antiqua theologia Auaris, hanc fabricatus est, & muris maximis cõmunivit, collocans ibi multitudinem armatorum, usque ad ducenta quadraginta milia virorum eâ custodientium. Hic autem messis tempore veniebat, tam vtrumque meteret, & mercedes exolueret, quàm vt armatos ad terrorem extraneorum diligenter exercitaret. Qui cùm regnasset decem nouem annis, vita priuatus est. Post hunc autem regnavit alter quatuor & quadraginta annis, Baon nomine. Post quem alius Apachnas, sex & triginta annis, & mensibus septem. Deinde Apochis, vnum & sexaginta & septem annis, & mense vno. Post omnes autem Assis nouem & quadraginta, & mensibus duobus. Et isti quidem sex apud eos

a Saltis. E-
gyptios in
suam potesta-
tè redegit.

b Saite ciuitas ad orientem Bubastis fluminis posita.

fuere primi Reges debellantes semper, & maxime Egypti radicem amputare cupientes. *Vo-*
ca- *Reges* *pa-* cabatur² autem gens eorum Hyscos, hoc est,
seruati. Reges pastores. Hyc enim secundum sacram lin-
 guam, Regem significat. Sos vero pastorem sive
 pastores, secundum communem dialectum: &
 ita compositum inuenitur Hyscos, quidam ve-
 rò dicunt eos Arabas esse. In aliis autem exem-
 plaribus non Reges significari comperi per ap-
 pellationem Hyc, sed è diuerso captiuos decla-
 rari pastores. Hyc enim Egyptiaca lingua, &
 hac, quando denso sono profertur, captiuos
 aperte significat, & hoc potius verisimile mihi
 videtur: & historiz antiquæ conueniens. Hos
 ergo quos prædiximus Reges, & eos qui pasto-
 res vocabantur, & qui ex eis fuere, obtinuisse
 Egyptum ait annis vndecim & quingentis. Post
 hæc autem Regum Thebaidis & Egypti reli-
 quæ factam dicit super pastores inuasionem,
 & bellum maximum & diuturnum eis illatum.
 Sub Rege verò cui nomen erat Alisfragma-
 thos victos dicit pastores, & aliam quidem v-
 niuersam Egyptum perdidisse. inclusos autem
 in locum habentem mensuram iugerum de-
 cem millium, cui loco nomen est Anaris. Hunc
 Manethon dicit omnem maximo muro atque
 robustissimo circumdedisse pastores, quatenus
 & omnem possessionem munitam haberent,
 simul & prædam suam. Filium verò Alisfrag-
 muthoseos Themolm conatum eos vi expu-
 gnare, cum quadringentis octoginta millibus
 armatorum eorum muros obsedisse. Cum ve-
 rò obsidium desperasset, pacta cum eis fecisse,
 ut Egyptum relinquentes quò vellent innoxii
 omnes abirent. Illos verò his promissionib. im-
 petrauit, cum omni domo & possessionibus non
 minus decem quadraginta millia numero
 exisset.

Reges
Egypti
pastores
seruati.

ex Ægypto per desertum in Syriam iter egisse,
 & metuentes Assyriorum potentiam (tunc e-
 nim illi Asiam obtinebant) in terra quæ nunc
 Iudæa vocitatur, ciuitatem^a ædificasse, quæ tot
 millibus hominum sufficere posset, eamq. Hie-
 rosolymam vocitasse. In balio verò quodam li-
 bro Ægyptiacorum. Manethon hanc ipsam gen-
 tem, id est, qui vocitabantur pastores, in sacris
 suorum libris captiuos ascriptos rectissime di-
 xit. Nam antiquis progenitoribus nostris pasce-
 re mos erat: & pascualē habentes vitam, voca-
 bantur ita pastores. Sed & captiui non temerē ab
 Ægyptiis dicti sunt: quoniam progenitor noster
 Ioseph dixit ad Regem Ægyptiorum, se esse ca-
 ptiuum: & fratres in Ægyptum posterius euoca-
 uit, Rege præcipiente. Sed de his quidem in al-
 liis examinationem subilias faciemus. Nunc
 autem huius antiquitatis producam testes Ægy-
 ptios, rursūmq. quomodo se habeant verba Ma-
 nethonis circa ordinem temporum aperte de-
 scribam: sic enim ait: Postquam^c egressus est ex
 Ægypto populus pastorum ad Hierosolymam,
 expulsor eorum Rex Themosis regnavit post
 hæc annis viginti quinq. & mensib. quatuor, &
 defunctus est. Assumpsitque regnum filius Che-
 bron annis tredecim. post quē Amenophis vi-
 ginti & mensibus septem, huius autem soror A-
 messes annis viginti vno, & mensibus nouem.
 Mephres autem duodecim, & mensib. nouem,
 Mephramuthosis viginti quinq. & mensib. decē.
 Thmosis autem nouem, & mensibus octo. Ame-
 nophis verò triginta, & mensibus decem. Orus
 verò triginta sex, & mensib. quinque. Huius au-
 tem filius, Acencheres duodecim, & mense vno
 Rathotis verò frater nouem. Acencheres au-
 tem duodecim, mensibus quinq. Acencheres al-
 ter duodecim, & mensibus tribus. Armais verò

^a *Ædifica-
tio Hieroso-
lyma.*

^b *Iudæi tur-
olimpastores
& captiui
dicti.*

^c *Nomina
Regū Ægy-
ptiorum. si-
bi succeden-
tium.*

a Sethosis
 Egypti
 Rex, frater
 Armais
 Egypti pro
 curator regni
 confusus est.

quatuor, & mense vno. Armeſis autem vno, & menſibus quatuor. Armeſefmiamum verò ſexa-
 ginta ſex, & menſibus duobus. Armenophis no-
 uendecim, & menſibus ſex. Sethoſis² autem e-
 queſtres & nauales copias habens, fratrem qui-
 dem Armain procuratorem Egypti conſtituit,
 & omnem ei aliam regalem contulit poteſta-
 tem, tantum modò autem diademate vti prohi-
 buit, & ne Reginam matrem liberorum oppri-
 meret imperauit, & vt abſtineret etiam ab alijs
 regalibus concubinis. Ipſi verò ad Cyprum &
 Phœnicen, & rurfus contra Aſſyrios atq. Medos
 caſtrametatus, vniuerſos quidem, alios ferro, a-
 lios ſine bello terrore magnæ virtutis ſibi met
 ſubiugauit. his vè felicitatibus eleuatus confi-
 dentius incedeſcit, orientales vrbes ac prouin-
 cias ſubuertendo, multòq. tempore procedente
 Armais, qui in Egypto fuerat dereliſtus, omnia
 contra quam frater agere monuerat, ſue timo-
 re faciebat. Nam & Reginam violentè abiect,
 & alijs concubinis ſine parcitate iugiter miſce-
 batur: perſuaſuſque ab amicis & diademate v-
 tebatur, & fratri rebellabat. Is verò qui conſti-
 tutus erat ſuper ſacta Egyptia, codicillos Setho-
 ſi miſit, cuncta ſignificans, & quia rebellaret ei
 ſuus frater Armais. Qui repente ad Peluſium
 deſtinauit, & proprium tenuit regnum. Prouin-
 cia verò vocata eſt ex eius nomine Egyptus. Di-

b Egyptus ciebenim quòd Sethoſis Egyptus vocabatur.
 unde d. f. a. Armais autem frater eius Danaus. Hæc quidem
 c Iudaorum Manethon. Palam verò eſt, ex prædictis annis
 ad Egyptum tempore computato, quod qui vocabantur pa-
 aduenſi egypti ſtores, id eſt, noſtri progenitores, ex Egypto li-
 vnde egypti berati, ante tres & nonaginta atq. trecentos an-
 egypti o- nos hanc prouinciam inhabitauere, quam Da-
 ſtendit Ma- naus ad Argos accederet, licet hunc antiquiſſi-
 Manethon, mum Argiui eſſe confident. Duas^c igitur res
 Mane-

Manethon maximas pro nobis Aegyptiis literis protestatus est: primam quidem, quia aliunde venerunt ad Aegyptum: dein egressum eorum exinde, ita temporibus antiquissimum, ut penè mille annis bellum præcedat Iliacum. Ea verò quæ Manethon non ex Aegyptiis literis, sed (sicut ipse confessus est) ex fabulis quorundam sine nomine, adiecit, postea particulariter redarguam, ostendens ea sine verâ similitudine esse mendacia. Sed volo ab istis rursus migrare ad ea quæ apud Phœnicias de nostro genere conscripta sunt, & eorum testimonio declarata. Sunt itaq. apud Tyrios multorum annorum publicæ literæ, & conscriptiones diligentissimè custoditæ. ex his quæ apud eos facta & inuicem gesta noscuntur, quæ tamen memoria digna sunt. Inter hæc ergo conscriptum est, quia ^a in Hierosolymis ædificatum est templum à Salomone Rege, ante annos centum quadraginta tres, & mensis octo, quàm Tyrii Carthaginem condidere. Descripta verò est apud illos constructio templi nostri. Hiramus enim Tyriorum Rex amicus erat Regi nostri Salomonis, paternis amicitiiis ei deuinctus. Is ergo munificentiam suam exhibens ad claritatem fabricæ, præbuit Salomoni auri quidem viginti & centum talenta: incidèntiq. pulcherrimam sylvam in monte, qui Libanus nuncupatur, ad cameram destinavit ei. Quem redonavit Salomon & aliis multis reb. & terra Galilææ regionis, quæ Zabulon vocatur. Præcipuè autem ei amicitiam sapientie concupiscentia conciliauit. Problemata^c enim solvenda alterutris dirigebant & melior in his Salomon erat, & in aliis sapientior apparebat. Hactenus verò servatur apud Tyrios epistolæ multæ, quas illi scribere ad inuicem. Quod autem non fingam de Tyriorum literis, testem produ-

*a In Hiero
solymis adifi
catum est tem
plum à Sa
lomone Re
ge ante an.*

*143 & mens
is 8. quam
Tyrii Car
thaginem
condidere.*

*b Tyriorum
Regis & sa
lomonis ami
citia.*

*c Hiram &
Salomonis
problemata.*

eam Diu qui in Phœnicum historia integer-
 rimus approbatus est. Is igitur in Phœniciis hi-
 storis hoc modo scribit. Abibalo moriente, fi-
 lius eius Hiramus regnavit. Hic partis orienta-
 lis ciuitates ampliavit, urbem potiorē fecit:
 & Olympi Iouis templum, quod in insula situm
 erat, iactis aggeribus vrbi adiunxit, & aureis a-
 nathe matibus exornauit. Ascendens autem in
 Libanum, syluas incidit ad templorum ædifica-
 tionem. Regem verò Hierosolymorum Salo-
 monem misisse dicunt ad Hiramum quædam
 ænigmata, & poposcisse ab eo, adiecit ut qui nō
 posset discernere, pecuniam soluenti persolue-
 ret: confessumque Hiramum, non se posse sol-
 uere propositas quæstiones, multis pecuniis
 multatum. Deinde Abdemonum quendam,
 virum Tyrium, propositas soluisse quæstiones:
 ipsumque alias proposuisse, quas si non solueret
 Salomon, multas rursus pecunias Hiramo Regi
 conferret. Diu igitur hoc modo de prædictis
 testimonium perhibuit nobis. Sed^a post hunc
 producam Menandrum quoque Ephesium. Is
 enim singulorum Regum actus conscripsit apud
 Græcos & Barbaros, studens ex prouincialibus
 vniuscuiusque loci literis, historiarum veritatem
 pandere. Scribens enim de his qui in Tyro re-
 gnauere, & deinde veniens ad Hiramum Re-
 gem, sic ait: Moriente verò Abibalo, successit in
 eius regno filius eius Hiramus, qui vixit annis
 triginta quatuor. Hic aggere coniunxit Euty-
 chorum, aureamque ibi columnam Iouis in
 templo reposuit: & ad syluam lignorum profe-
 ctus, abscidit de monte qui Libanus appellatur,
 ligna cedrina ad tegmina facienda templorum.
 Demolitusque antiqua delubra, noua tēpla ædi-
 ficauit. Herculisque & Astartes fana dedicauit,
 Herculis primum extructo mense Peritio,
 dein-

a Menandri
 Ephesi testi-
 monium.

deinde Astaxes: quando castra mouit aduersus Tyrios, minimè tributa reddentes: quos etiam subdens sibi met, denuò remeauit. Sub hoc fuit^a Abdemonus puer iuuenis, qui semper parabolas soluebat, quas Salomon Hierosolymorum Rex destinabat. Supputatur verò tempus ab hoc Rege vsque ad constructionem Carthaginis, hoc modo: Moriente^b Hiram^c successit in eius regno Beleastartus filius. qui cum vixisset annis quadraginta tribus, septem regnavit annis. Post hunc Abdastartus filius cum vixisset annis viginti regnavit nouem. Hunc filij nutricia eius quatuor insidijs peremere: quorum senior regnavit annis 12. Post quos Astartus filius Beleastarti regnavit. Qui cum vixisset annis quadraginta quatuor regnavit annis 12. Post hunc frater eius Astarimus: & hic vixit annis quatuor & quinquaginta, regnavit annis nouem, & peremptus est à fratre Phellete: qui suscipiens regnum, mensibus imperauit octo, cum vixisset annis quinquaginta. Hunc peremit Ithobalus Astartæ sacerdos: qui cum vixisset annis sexaginta octo, regnavit annis triginta duobus. Huic successit Badezorus filius: qui cum vixisset annis 45. regnavit sex. Huic successor factus est Metinus filius: qui cum vixisset triginta duobus, nouem regnavit annis. Huic^c successor fuit Pygmalion, qui annos egit in sua vita quinquaginta sex ex quibus 40 tenuit principatum huius regni anno septimo, soror Dido in Africa ciuitatem ædificauit Carthaginem. Itaque colligitur tempus à regno Hiram^c vsq. ad ædificationem Carthaginis, annorum 155. & mensium 8. Cum verò duodecimo anno huius regni, in Hierosolymis ædificatū sit templum, sit ab ædificatione templi vsq. ad constructionem Carthaginis tempus annorum 147. mensium 8. Testimonio liqui-

^a *Abdemonus.*

^b *Hiram Regis genealogia.*

^c *Carthago à Didone Pygmalionis sorore in Africa extructa.*

dem Phœnicum quid amplius oportet apponit? Cernitur ipsa veritas fortiter approbata, & multo clarius apparet, quoniam præcedit constructionem templi progenitorum nostrorum ad provinciam hanc aduentus. Cum enim eam vniuersam bello tenuissent, tum demum templum ædificare æripere: & hæc aperte ex literis sacris etiam à me in Antiquitate manifestata sunt. Nunc itaq. sunt dicenda ea, quæ apud Chaldaeos noscuntur esse conscripta, & de nobis in historia sunt relata. Quæ multam habent concordiam cum nostris voluminibus, etiam de aliis rebus. Testis autem horum est Berosus vir genere quidem Chaldaeus, notus autem eis, qui doctrinæ eruditioniq. congaudent: quoniam de Astronomia & de Chaldaeorum philosophia ipse Græcas conscriptiones edidit. Igitur Berosus antiquissimas secutus historias, de facto diluvio, & hominum in eo corruptione, sicuti Moses, ita conscripsit simul & de arca, in qua generis nostri princeps seruatus est, deuecta scilicet ea in summitatem montium Armeniorum. Deinde scribens eos qui ex Noe progeniti sunt, & tempus eorum adiciens usque ad Nabulassarum peruenit, Babyloniorum & Chaldaeorum Regem & huius actiones exponens, narrat: quemadmodum misit in Ægyptum & ad nostram terram filium suum Nabuchodonosorem cum multa potentia: qui cùm rebellantes eos inuenisset omnes subiecit imperio: & templum in Hierosolymis concremauit: cunctumq. generis nostri populum auferens, migravit in Babylonem. Vnde ciuitatem contigit desolati annis 70. usq. ad Cyrum Regem Persarum. Dicit autem quod tenuerit Babylonius Ægyptum, Syriam, Phœniciam, Arabiam, vniuersos priores Chaldaeorum & Babyloniorum Reges ex actionibus suis excellens. Ipsa verò

a Berosus
historiogra-
phus genere
Chaldaeus.

b Nabulassarum, Nabuchodonosor
patens, Babyloniorum
& Chaldaeorum Rex.
c Nabuchodonosor
rebellantes imperio suo subiecit.

verba, quæ Berofus protulit, hoc modo dicta
 necessariò proferenda sunt. Audico autem pater
 eius Nabulassar, quod satrapa constitutus in
 Ægypto & Syria inferiore & Phœnicia rebellaret,
 cum non valeret iam ipsi labores ferre, tri-
 buens filio suo Nabuchodonosori ætate valenti
 partem quandam exercitus contra eum misit.
 Nabuchodonosor autem cum satrapa deserto-
 re congressus, provinciam quæ ab initio eorum
 fuerat, ad proprium reuocauit imperium. Eo-
 dem verò tempore, contigit patrem eius Nabu-
 lassarum, cum ægrotasset, in Babylonia ciuitate
 defungi, qui regnauit annis 29. Nabuchodono-
 sor autem post multum tempus mortem pa-
 tris cognoscens, & negotia Ægyptiaca dispo-
 nens, reliquarumque provinciarum, & captiuos Iu-
 dæorum & Phœnicum atque Syrorum, qui in Æ-
 gypto fuerant, commédans quibusdã amicis, ut
 cum exercitu & impedimentis perducerentur
 ad Babyloniã, ipse cum paucis iter aggressus
 per desertum Babylonem venit, repertiensque
 cuncta à Chaldæis dispensari, seruaturumque re-
 gnum ab opimatibus eorum, dominus factus
 totius paterni principatus, captiuis quidẽ adue-
 nientibus præcepit habitacula in opportunissi-
 mis Babyloniæ locis ædificare. ipse vero ex
 manubiis templum Beliac reliqua munificentissi-
 me excoluit: & veteri vrbì alteram extrinsecus
 adiecit. Et prouiso ne post hac possent hostes flu-
 uium cõuertere & ad urbem accedere, tres inte-
 riori ciuitati per circuitum muros, totidẽ exte-
 riori, hos cõstito latere, illos addito etiã bitumi-
 ne, circūdedit: tum sic cõmunitæ portas quæ vel
 templum deceant, addidit ad hoc iuxta paternã
 regiã, alterã sumptuosiorẽ multo ampliorẽm-
 que extruxit: cuius ornatum exponere fortasse
 longum esset. illud memoratu dignũ, quod hæc

a Nabucho-
 donosor pa-
 tris in regno
 succedit.

b Belus præ-
 mus Rex
 Affriorum

c Nabucho-
 donosor re-
 gias extru-
 it

ided superba supràque fidem magnifica, 15 die-
rum spacio perfecta est, in ea lapideas moles ex-
celsas excitavit, aspectu montib. assimilés, omni
que genere arborum confitas. Hortum quoque pen-
silem fecit, fama nobilem: eo quod vxor eius
montanum prospectum desideraret, in Medo-
rum regione educata. Hæc itaque retulit de præ-
dicto Rege, & multa super hæc in libro Chaldaei

*a Babylonē
à Semiramis
de non ædi-
ficatam.*

si^a va^e è arbitratos, à Semiramide, Assyria Baby-
lonem, ædificatā, & intra opera ab illa circa eam
fuisse constructa, falsè conscripisse dicens: Ip-
sam ceriè Chædæorum conscriptionem fide
dignam existimandum est, quādo cum archiis
Phœnicum concordare videntur, quæ ex Bero-
so conscripta sunt de Rege Babyloniorum: quo-
niam & Syriam & vniuersam Phœnicen ille
subuertit. In his sanè consonat & Philostratus
in historiis, dum Tyriz meminit obsidionis &
Megasthenes in quarto Indicorum: vbi declarata

*b Babylonio
rū Rex Her-
culem forti-
tudine & re-
rum gestarū
magnitudi-
ne præcessit.*

re contendit, prædictum ^b Regem Babylonio-
rum Herculem fortitudine & rerum gestarum
magnitudine præcessisse. Dicit enim eū & maxi-
mam Africæ partem, & Hispaniam subiugasse.
Quæ verò de templo Hierosolymorum relata
sunt, & concrematū esse à Babyloniis: & ceptū
rursus ædificari Cyro tenente Asiæ principatū,
ex dictis Berossi declaramus. Sic enim in tertio

*c Nabucho-
dossoris
successor.*

libro dicit. Nabuchodonosor itaque postea
quam inchoauit prædictum murum, incidēs in
languorem, de vita migravit, cum regnasset an-
nis tribus & quadraginta. Huic ^c regni domi-
nus effectus filius eius Euclatadochus, prop-
ter iniquitates & libidines passus insidias à ma-
rito sororis suæ Nitiglistoroore peremptus est,
cum duobus regnasset annis. Quo defuncto
sumens regnum qui ei fecit insidias Nitiglisto-
roor,

400, annis regnauit quatuor. Huius filius Lab-
 sosardochus, principatum quidem tenuit, nec
 existens mensibus nouem: insidias uero p-
 eo quod nimis appareret malorum esse morum,
 ab amicis extinctus est. Hoc itaque perempto,
 conuenientes hi qui fecerant insidias, cominu-
 ni suffragio regnum tradidere Nabonido cui-
 dam, qui erat ex Babylone ex eadem gente.
 Sub hoc mari circa fluuium Babyloniz ciuitas Babyloniz
 tatis ex latere cocto & bitumine sunt constructi. *muri ex la-
 ti. Cuius regni anno septimodecimo egressus Cyrus ex Perside cum magno exercitu, uin-
 la Asia subacta, impetum fecit in Babyloniam. bitumine
 vrhem. Sentiens autem Nabonidus inuasionem
 eius & occurrens cum exercitu suo, atque con-
 gressus pugna, victus & cum paucis fugatus in-
 clusus est in Borsippensium ciuitate. Cyrus au-
 tem Babyloniam obsidens, & deliberans exte-
 riores muros deponere ciuitatis, eo quod nimis
 uideretur munita, & esset ad capiendum valde
 difficilis, reuersus est ad Borsippum, Naboni-
 dum expugnaturus. Nabonido uero oppugna-
 tionem non expectante sed prius supplicante,
 usus clementia Cyrus, & dans ei habitaculum
 in Carmania expulit eum a Babylone. Naboni-
 dus itaque reliquum uitae tempus in illa pro-
 uincia conuersatus est. Hæc concordant cum
 nostris. Scriptum namque in eis est: quod Na-
 buchodonosor octauodecimo regni sui anno,
 templum nostrum ad desolationem usque per-
 duxit, & fuit exterminatum annis 7. Secundo
 uero anno regni Cyri fundamentis depositis,
 rursus secundo regni Darij anno perfectum est.
 His & prolatis, adiciam etiam Phoenicum histo-
 rias: non enim probationum abundantia relin-
 quenda est: est enim dinumeratio in illis anno-
 rum: sic enim habent: Sub Rege Irbobalo Na-*

buchodonosor obsedit Tyrum annis tribus & decem. Post hunc regnavit Baal annis decem. Post hunc iudices constituti sunt, & iudicauere hi Ecnibalos Baslechi, mensibus duobus: Chelbi. Abdzi mensibus decem: Abbarus pontifex mensibus tribus: Myttonus & Geraustus Abdilim, iudices annis sex: inter quos regnavit Balaustus anno vno: quo moriente, mittentes euocauere Merbalum ex Babylone, & quatuor regnavit annis. Eo quoque moriente, euocauere fratrem eius Iromum, qui regnavit annis viginti. Sub hoc Cyrus Persarum habuit imperium. Quapropter omne tempus est annorum quinquaginta quatuor, & mensium trium. Septimo

a Nabuchodonosor Tyrum obsedit. liquidem anno regni sui Nabuchodonosor coepit obsidere Tyrum: Quartodecimo autem anno Regis Iromi, Cyrus Persarum tenuit princi-

Chaldaeorum ac Tyrorum scripta cum Iudaeis consonant. patum. Consonant ^b igitur quae de templo scripta sunt à Chaldæis ac Tyriis, cum literis ^c scriptis. Manifestum ^c verò & sine contentione testimonium est, de prædicta generis nostri antiquitate. Et his quidem non valde contendunt,

Græcorum de Iudaeorum antiquitate testimonium. sufficere iudicio quæ præmissa sunt. Oportet autem non credentibus Barbaricis conscriptionibus, sed solis Græcis fidem habendam esse dicentibus, adhuc multos exhibere testes, etiam

Græcos scientes nostrum genus, & opportuno tempore eius habentes mentionem. Pythagoras igitur Samius, cum sit antiquus quidem ætate, sapientia verò & diuina pietate philosophus omnes excellens, non solum quæ nostra sunt agnouisse manifestus est, sed etiam æmulatus ea ex multis apparet. Et eius quidem con-

Hermippi de Pythagoræ testimonium. scriptio nulla reperitur. multi ^d tamen de eo retulere: quorum insignior est Hermippus, vir circa omnem historiam diligentissimus indagator. Refert itaq. in primo de Pythagora libro, quod

Pytha-

Pythagoras vno familiarium suorum defuncto,
 nomine Calliphonte, genere Crotoniate, illius
 animam dicebat secum degere die noctūque: &
 quod pręciperet, vt non transiret locum, vbi a-
 sinus lapsus esset, & ab aqua feculenta semeti-
 ipsum abstineret, & ab omni blasphemia rece-
 deret. Deinde sequitur. Hæc autem agebat at-
 que dicebat, Iudzorum & Thracum opiniones
 imitatus, ac transferens in semetipsum. Dici-
 tur enim verè, quod ille vir multas Iudzorum
 leges in suam transtulit philosophiam. Fuit au-
 tem etiam per ciuitates non ignota olim gens
 nostra: & multi iam mores ad quasdam transie-
 runt, & æmulatione digni à nonnullis habe-
 bantur. Quod manifestat^a Theophrastus in his^a *Theophrastus*
 quæ scripsit de legibus. Ait enim, quia prohi-
 bent Tyrorum leges & peregrino sacramento
 iurare. Inter quæ sacramenta cum quibusdam
 aliis etiam iusiurandum, quod^b Corban appel-^b *Corban*
 latur, enumerat: apud nullos autem hoc inueni-
 tur iuramentum, nisi apud Iudæos solos: quod
 interpretatur ex Hebraica lingua, donū Dei.
 Verum^c neque Herodotus Halicarnasseus nostrā^c *Herodotus*
 ignorauit gentem, sed quodammodo eius me-
 minisse cognoscitur. De Colchis enim referens,
 in secundo libro sic dicit: Soli autem inter o-
 mnes Colchi, & Egyptij, & Æthiopes, verenda
 ab initio circuncidunt. Phœnices verò, & Syri
 in Palæstina consueverunt hoc ab Egyptiis didi-
 cisse. Syri autem qui circa Thermodoontem &
 Parthenium fluium commorantur, & his vici-
 ni Macrones à Cholchis dicuntur nuper didicisse.
 Hi namque sunt inter homines soli, qui cir-
 cunciduntur: & isti sicut Egyptij facere dicun-
 tur. De Egyptiis autem & Æthiopibus dicere
 non possum, vtrū ab alteris didicere. Dixit ergo
 Syros, qui in Palæstina sunt, circuncidi. Omnium

autem qui habitant Palæstinam, soli Iudæi circuncidantur. Hoc igitur sciens, de ipsis dixit in *Chærilis*, Quin^a & Chærilus, antiquus Poeta, meminit antiqui *Poë* de gente nostra, dicens quòd militauerunt nostra, de Iudæis Itri maiores cum Xerxe Persarum Rege contra gentem Græcos: & enumerans vniuersas gentes, nouissimum testimonium, nam nostram posuit, ita dicens:

*Huius miranda specie gens castra secreta,
Phœnissam ignoto linguam mittebat ab ore.
Sedes huic Solymi montes, stagnum prope vastum.
Tenso caput circum, squallenti vertice equini
Exumias capitis duratæ igne gerebat.*

Palæm ergo est, sicut arbitror, qui nostri meminerit, eo quòd & Solymi montes in nostra regione sunt constituti, in quibus habitamus, & *Asphaltites stagnum*. Itagnum, quod dicitur Asphaltites. hoc enim inter omnes Itagnum in Syria latius atque maius est. Et Chærilus quidem ita nostri meminit. Quod autem non solum sciebant Iudæos, sed etiam in quosque incidere admirabantur. non è vulgo Græci: sed ob sapientiam celebres, *e Clearchi* ostendere facile est. Clearchus enim Aristotelis discipulis, & Peripateticorum nulli secundus, in primo libro de somno, dicit Aristotelem doctorem suum, de quodam viro Iudæo ita referre: & ipsi Aristoteli eundem sermonem ascribit, quod ita conscriptum est. Sed alia quidem longum est dicere. Quæ verò habere potuerant illius admirationem quandam acque philosophiam, ea ducò operæpretium referre. Et Hyperochides: vehementer, inquit, audite desideramus vniuersi. Igitur secundum præcepta, Aristoteles inquit, Rhetorica, eius genus primo indicabimus, ne reluctemur doctoribus præceptorum. Dic, inquit Hyperochides, ita si placet. tum ille, genere igitur Iudæus erat, è Cæsaryia: qui fuit ex propagine Philosophorum Iudæorum,

Indorum, vocanturque (ut aiunt) philosophi, apud Indos Calani, apud Syros autem Iudæi nomen accipientes à loco. locus enim ubi habitât, appellatur Iudæa. nomen verò eorum ciuitatis valde difficile est: vocant enim eam nomine Hierusalem. Is igitur homo multos hospitio recipiens, & de superioribus ad maritima descendens, grauissimus erat non solum eloquio, sed etiam animo. Et tunc nobis degentibus apud Asiam, cum diuinus homo venisset ad ea loca, confabulari cœpit nobiscum, & cum aliis scholasticis eorum sapientiam tentans, cumque multi eruditorum congregarentur, tradebat potius aliquid eorum quæ habebat. Hæc ait Aristoteles apud Clearchum, & super hæc multa ac mirabilem continentiam Iudæi viri in cibus & castitatem narrat. Licet autem volentibus hæc ex ipsius lectione cognoscere. ego enim refugio plus quam decet inferere. Clearchus igitur facta digressionem, cum aliud propositum haberet, nostri generis ita meminit. Hecatus² autem a *Hecataus* Abderita, vir philosophus simul & circa a- *Abderita* ctiones industrius, cum Alexandro Rege nutritus, cum *Alexandro Rege* cum Ptolemæo Lagi commoratus, non obiter, sed integrum de ipsis Iudæis conscripsit *tristis* librum. Ex quo volo breuiter quædam eorum quæ ab eo sunt dicta percurrere. Sed primum tempus ostendam. meminit enim prælij, quod circa Gazam Ptolemæus conflixit cum Demetrio, quod vltique contigit vndecimo quidem anno post mortem Alexandri, Olympiade verò septima & decima atque centesima, sicut refert Castor: adiiciens enim hanc Olympiadem, dicit: Sub hac Ptolemæus Lagi vixit in Gaza prælio Demetrium Antigoni, qui vocabatur Poliorcetes. Alexandrum verò profectum vniuersâ centesima, & quartadecima Olym-

piade fuisse defunctum. Palàm ergo est, quia & secundum illud tempus, & sub Alexandro genus florebat nostrum. Dicit igitur Hecatzus, quia post prælium ad Gazam, Ptolemæus locorum quæ sunt circa Syriam dominus est effectus. Et multi hominum cognoscentes mansuetudinem & clementiam Ptolemæi, cum eo proficisci ad Ægyptum, & rebus communicare voluere. Quorum vnus, inquit, erat Ezechias pontifex Iudæorum: homo ætate quidem quasi sexaginta & sex annorum, dignitate verò apud contribules maximus, & animo sapientissimus, potentissimus ad dicendum, & circa causas sicut nullus alter expertus. dicit^a etiam omnes Sacerdotes Iudæorum qui decimas accipiunt, & vniuersa in communi gubernant, circa mille & quingentos existere. Rursum autem prædicti viri faciens mentionem: hic, inquit, homo hunc honorem gerens, & assuetus esse nobiscum, assumens aliquos suorum, differentiam cunctam exposuit: & habitationem suam & conuersationem, quam scriptam habebat, pariter indicauit. Deinde palàm facit Hecatzus, quales circa leges existimus: & quia omnia sustinere, ne transcendamus eas, eligimus: & hoc esse optimum indicamus. Dicit igitur hæc: Et malè sæpius à finitimis audientes, & omnes contumelias passi à Persicis Regibus & satrapis, non possunt mente mutari. Sed cum magna exercitatione, de his præcipuè omnibus respondere parati sunt. Perhibet^b autem etiam indicia fortis animi circa leges non parua, dicens, Alexandro quondam in Babylone constituto, & volente Beli templum quod corruerat renouare, cunctisque militibus similiter ruderaportare præcipiente, solos Iudæos hoc facere non sustinuisse: sed etiam multas plagas,

a Mille & quingenti sacerdotes Iudæorum decimas accipiunt.

b Iudæorum contra Alexandrū constantia.

gas, & detrimenta pestulisse non modica, donec eos ignoscente Rege securitas praberetur. Qui dum ad provinciam, inquit, propriam reversi fuissent, templa & altaria fabricata omnia destruxere. Et pro aliis quidem multam satrapæ exolvere, pro aliis verò veniam consecuti sunt. Adiecit autem, quod merito ob hæc mirabiles sint. Et quod gens nostra fuit multorum hominum numero copiosa: sed multa millia nostrorum traducta, in Babylonia Persæ primum collocarunt: nec pauca etiam morte Alexandri in Ægyptum & Phœnicen sunt translata, propter seditionem in Syria factam. Idem vir & magnitudinem provincie quam incolimus, pulchritudinemque narravit. Penè decies trecenta millia, inquit, iugera terrarum optimarum vberissimæ provincie possidere noscuntur. Iudæa namque huius est amplitudinis. Et quia etiam civitatem ipsam Hierosolymorum spatiosam & maximam olim inhabitamus, & virorum multitudine copiosam, necnon & templi constructionem, idem ipse sic refert: Sunt autem Iudæorum & aliorum quidem multæ munitiones per provinciam, atque vicinias. Una verò civitas munitissima, habens præcipue circuitum quinquaginta stadiorum, in qua commorantur hominum circa centum & quinquaginta millia, nomine Hierosolyma. Est autem in media civitate lapidea quadranguli figuratio composita ex lapidibus non dolatis sed collectis, vnumquodque latius viginti cubitorum latitudinem habens, altitudinem verò decem. & circa eam maxima fabrica, ubi altare est constitutum & candelabrum, utraque aurea, duorum talentorum pondus.

*Amplitudo
Iudææ.*

*b 50. stadia
ferè sex mil
liaria Ger-
manica con-
stituant.*

dos habentia & inextinguibile lumen noctibus
& diebus. Simulacrum verò aut aliquod ana-
thema ibi nequaquam est, nec vlla plantatio,
nullus ibi veluti lucus, aut aliquid huiusmodi.

*a Sacerdotes
in tēplo ha-
bitant, & vi-
dunt, & vi-
num non bi-
bunt.*

Habitant autem in eo & noctibus & diebus
sacerdotes, quasdam purificationes agentes, &
omnino vinum non bibentes in templo. Insu-
per autem, quia & cum Alexandri Regis succes-
soribus postea militarunt, testatur hoc modo,
dicens ea quę cognouerit à viro Iudæo in expé-
ditione constituto, cuius verba subiiciam. Ait
enim: Me siquidem eunte ad mare rubrum, vnā
secutus est quidam cum aliis equestrum Iudæo-
rum nos deducentium, nomine Mosollamus,
vir animosus, inter omnes sagittarios Græcos
& Barbaros præcipuus. Is igitur homo prope-
rantibus multis pariter, & quodam vate augu-
rum captante, & petente vt cuncti starent, in-
terrogauit, cur substitissent omnes. Ostendente
verò ei vate auem quam intuebatur, atque di-
cente: quòd si quidem expediret eis, vt manerēt
omnes, staret aulis: si verò surgens antèrius euo-
laret, proeederent: si verò post tergum iret, re-
cedere cūctos oporteret: rursum tacens, arcum-
que trahens, sagittam emisit: & auem percussam
interemit. Indignantibus verò vate & quibus-
dam aliis, & maledicentibus ei: Quid fu-
istis, in-
quit, infaultissimam auem sumentes in manus?
hæc enim suam salutem nesciens, de nostro iti-
nere nobis prosperitatem potuit indicare? Si e-
nim præscire futura valuisset, in hunc locum
nequaquam venisset, metuens ne sagitta à Mo-
sollamo Iudæo periret. Sed Hecatzæ testimo-
nia iam quiescant. facile namque est, volenti-
bus ipsum librū legere, & hæc apertè inueni-
re. Nób verò me pigebit Agatharchidē introdu-
cere, licet homo minimè malus, vt ei visum est,
nobis

*b Agatharchi-
dæ de Iudæis
testimonium.*

nobis detraxisse videatur. Is enim narrans de
 Stratonice, quemadmodum venit in Syriam &
 Macedonia viro suo Demetrio derelicto: Seleu-
 co autem uxorem eam ducere nolente, quod il-
 la sperabat, exercitu eius in Babylonia posito,
 circa Antiochiam bella mouit. Deinde quomo-
 do reuerso Rege Antiochia capta, in Seleuciam
 illa fugiens, cum posset velocius abnauigare, som-
 nio prohibita ne faceret, capta atque defuncta
 est. Hæc ergo præfatus Agatharchides, & de-
 rogans superstitioni Stratonices, vitur exemplo
 generis nostri, sic scribens: Qui vocantur Iudæi,
 habitans omnium munitissimam ciuitatem, quam
 vocare Hierosolymam provinciales solent, hi ^a a Sabbathum
 vacante conuerti sunt septima die, & neque arma Iudæorum
 portare in prædictis diebus, neque terræ culturam
 contingere, neque alterius cuiuspiam curam ha-
 bere patiuntur, sed in templis extendentes ma-
 nus, adorare vsq. ad vesperam soliti sunt. Ingre-
 diere vero in ciuitatem Ptolemæo Lago cum ex-
 exercitu & multis hominibus, cum custodire de-
 buerint ciuitatem, eis stultitiam obseruantibus,
 provincia quidem dominum suscepit amarissi-
 mum: lex vero manifestata est malam habere
 solennitatem. huiusmodi autem casus, præter illos
 alios quoque docuit vniuersos: ut tunc ad som-
 nia & opiniones quæ tradebantur de lege cõfu-
 giant, dum circa res necessarias ratio nihil valet
 humana. Hoc quidem Agatharchidi videtur es-
 se ridiculû: eis autem qui hæc examinât integrius,
 apparet magnum, & præcipua laude dignissimû:
 si & saluti & patriæ quidem, custodiam legum
 pietatemque diuinam proponere concupiscant. ^b Cur quidam
 Quod ^b vero non ignorantes quidam conscri- ^{historiogra-}
 ptorum gentem nostram, sed propter inuidiam ^{phi Iudæorû}
 quasdam ob similes causas mem- ^{mentionem}
 oriserunt, hoc indicium me arbitror esse præ- ^{miserunt}

bituram. Hieronymus enim qui de successoribus conscripfit historiam, ipso tempore quo Hecatzus fuit: & amicus existens Regis Antigoni, Syriz præsidebat. Verùm Hecatzus etiam librum conscripfit de nobis: Hieronymus autem nequaquam nostri in historia meminit, licet penè in ipsis locis nutritus esset. In tantum voluntates hominum differebant. alter namque dignos existimavit de quibus diligenter memoriz proderet: alterum verò omnino circa veritatem quædam passio cernitur obscurasse. Sufficiunt tamè ad probationem antiquitatis nostræ, Egyptiorum & Chaldæorum atque Phœnicum historiz, & super illas Græcorum pariter conscriptores. nam præter supradictos, Theophilus etiã & Theodorus, & Mnaseas, & Ariphanes, & Hermogenes, & Euemerus, & Conon, & Zopyrion, & multi fortasse alij (non enim ego omnibus libris incubui) non obiter nostri fecere mentionem. Plurimi namque prædictorum virorum, veritate quidem antiquarum rerum frustrati sunt, quia lectioni sacræ nostrorum non incubere librorum: communiter tamen de antiquitate testati sunt, pro qua nunc dicere proposui. Phalereus sanè Demetrius, & senior Philo, & Eupolemus, non multum veritate frustrati sunt: quibus dari veniam dignum est. Non enim inerat eis, ut nostras literas possent omni scrupulositate sequi. His ita dictis, vnum adhuc mihi capitulum est relictum ex his quæ in principio libri posui, quatenus derogationes & maledicta, quibus utuntur quidam contra genus nostrum, falsas ostendam: & conscriptoribus eorum testibus utar, quando conscribentes hæc contra semetipsos locuti sunt talia. Quod verò multis aliis hoc evenit propter quorundam odia, arbitror intelligere eos qui in historiis versati

*a Postremū
capitulū con-
tra quorun-
dam deroga-
tiones &
maledicta.*

sari solent. Quidam enim gentium, & gloriosissimarum ciuitatum scdare nobilitatem, & conuersationi detrudere tentauere: Theopompus quidē Atheniensium, Lacedæmoniorum verò Polycrates. Is autem qui Tripoliticum conscripsit (non enim Theopompus hoc fecit, sicuti quidam putant) etiam Thebæorum momordit urbem. Multa verò etiam Timæus in historiis de prædictis, & de aliis blasphemauit. Et hoc præcipuè faciunt, quando gloriosissimos in aliqua parte calumniantur: quidam propter inuidiam atque malevolentiam, alij verò propter verbosam nouitatem memoria se dignos iudicantes. & apud stultos quidem nequaquā hac sp̃e fraudantur, qui non sanum noscuntur habere iudicium: sani verò auditores eorum malignitatem condemnabunt. Blasphemiæ ^a igitur in nos sæpe cōgestarum huiusmodi causa est. Volentes Ægyptiis gratificari quidam, veritatem corrumpere tentauere. Et neque aduentum in Ægyptum nostrorum progenitorum, sicut contigit, sunt confessi, nec rursus egressum cum veritate dixerunt: multasque causas odij ac inuidiæ pariter habuere. Principio quidem, quia in eorū regione nostri progenitores potentes effecti sunt: unde regressi ad propria denuò fuere felices. Deinde sacrerū diuersitas, multas inter eos fecit inimicitias: in tantum præstantiore nostra pietate quā solennitates illorum, quantum Dei natura animalibus irrationalibus sine dubitatione præstat Cōmunis ^b namq. apud illos ritus est, eiuscemodi bruta arbitrari Deos: sigillatim autē alij alia colūt, vani ac fatui omnino homines, & ab initio uti his malis opinionibus cōsue-
ti: & propterea nequaquā imitari nostrā honestatem de diuina ratione potuere. Videntēque multos nostram zelari conuersationem, inuidiā

a Blasphemiarum inter Iudaos & Ægyptios causa.

b Ægyptiorum idololatRIA.

habuere: & ad tantam fatuitatē ac pusillanimitatem quidam perducti sunt, ut non pigeret eos etiam contra antiquas suorum scriptiones aliqua dicere. Qui cum hoc faciunt, sibi metipsis aduersa conscribere passione cæcitate ignorauere in vno tamen & maximo viro verbum meum comprobabo, quo usus sum antè paululum nostræ antiquitatis teste. Manethon^a itaque, qui Ægypticam historiam ex literis sacris se interpretaturum pollicitus est, præfatus nostros progenitores cum multis millibus in Ægyptum aduenisse, & illic incolas subiugasse: deinde ipse confessus est, quia posteriori tēpore amittentes eā provinciam quæ nunc Iudæa vocatur obtinuissent: & ædificantes Hierosolymam, construxissent templum. Et hætenus conscriptiones secutus est antiquorum. Deinde usurpans sibi met licentiam, professusq. se scribere ea quæ in fabulis vulgaribus feruntur, incredibilia verba de Iudæis inseruit, volēs b permiscere nobis plebem, Ægyptiorum leproforum, aliorumque languentiū, quod, sicut ait, abominatione ex Ægypto fuga dilapsi sunt. Amenophin enim Regē adiecit, quod est falsum nomen. Et propterea tempus regni eius nequaquam diffinire præsumpsit, cum aliorum Regum omnes annos perfectè protulerit. Hinc itaque quasdam annectit fabulas, penè oblitus, quod egressum pastorum ad Hierosolyma ante quingentos decem & octo annos factū esse protulerat. Themusis enim erat Rex, quando egressi sunt. Et ab hoc tempore, Regū qui postea fuerunt, anni sunt trecenti nonaginta tres, vsq. ad fratres nomine Sethonem, & Hermæum: quorum Sethonem quidem Ægyptum, Hermæum verò Dabaum denominatum dicit: quē expellens, inquit, Sethon, regnavit annis quinquaginta & novis: & post hunc senior ē filiis Rhampses annis sexaginta

a Manetho
Ægyptius
historiogra-
phus.

b Manetho
nō de Æ-
gyptiorum
leprosis fa-
bula.

Sexaginta sex. Ante tot igitur annos egressos ex Ægypto patres nostros confessus, deinde Amenophin adiiciens Regem, hunc ait & Deorū fuisse contemplatorem, sicut Orum quendā priorū Regum: & implette desideriū eius sacerdotem Amenophin natum ex patre Paplo: qui videbatur quasi diuina participare natura, secundū sapientiam præscientiāq. futurorū. Et dixisse Regi hunc cognominē, quod posset videre Deos, si prouinciā à leprosis & aliis maculatis hominib. purgare contenderet. In quo lætātū Regem, omnes dicit corpore debiles ex Ægypto congregasse, & fecisse multitudinem numero octuaginta millia. Eōsq. ad sectiones lapidū in partem Nilii orientalem misisse: simul & alios Ægyptios, quibus hoc erat iniunctum. Fuisse autem quosdam inter eos etiā eruditorū sacerdotum lepra perfrictos ait. Amenophin verò illum sapientem diuinūq. virū referri timuisse & erga semetipsum & erga Regem Deorum indignationē, qui aperit suaserat eis vim fieri: & dixisse, quoniā auxiliarentur quidam maculatis hominibus, & Ægyptum obtinerent tredecim annis. Et hæc cum non quidē præsumpsisse Regi dicere, sed de his hominibus conscriptum reliquisse librum, ac sibi mortem consciuisse. & propterea Regem in anxietatem maximam peruenisse. Deinde ad verbum hæc refert.

Itaque rogatus Rex, ut ad requiem & tutam eorum secerneret ciuitatem, desertam urbem, quæ fuerat pastorum, nomine Auarim, præbuit eis. Est autem hæc ciuitas secundum theologiā antiquam, Tryphonis. Porro illi in hanc ingressi, & locum hunc ad rebellandū optimum ducē sibi met quendā Heliopolitanorū Pontificū Osaraphū constitutere, & huic se obedire in omnibus iurauerunt. at ille primum quidē eis legē posuit, in.

ut neque Deos adoraret, neque ab animalibus, quæ præcipuè sacra apud Ægyptios erant, se penitus abstinere: nullique copularentur, nisi eorum quibus fœdus habere videbantur. Hæc autem sentiens, & alia plura, maximè Ægyptiorum consuetudinibus inimica, præcepit multo opere muros ædificari ciuitatis: & ad bella præparari contra Amenophin Regem. Ipse verò assumens secum etiam alios sacerdotes, & maculatorum quosdam, misit legatos ad pastores: qui videbatur à Themuse Rege depulsi ad Hierosolymorum urbem, causas suas & aliorum qui simul fuerant, exhonoriati significans, & poscens ut pariter contra Ægyptum castra metarentur, promisitque eos fore venturos: primum quidem in Auarim progenitorum suorum provinciam, & necessaria populis abundantius exhibenda; pugnaturus autem opportuno tempore, & provinciam facillimè subdituros. Illi vero læticia cumulati, omnes alacriter usque ad ducenta millia virorum pariter sunt egressi & non post multum ad Auarim usque venere. Amenophis autem Ægyptiorum Rex, dum illorum audisset inuasionem, non mediocriter perculsus est, dum recordaretur quod ei prædixerat Amenophis Papij. Et primum quidem congregans Ægyptiacam plebem, facto consilio cum principibus eorum animalia sacra, & quæ præcipuè à sacerdotibus honorabatur, antè præmisit, & sacerdotibus particulatim iussit, ut simulacra eorum cautè celaret. Filium verò Sethonem, qui etiam Ramestes à

a Electorum
contra Ægyptios
bellum.

b Ægyptio Rampse patris nomine vocabatur, cum quinque
viri Rex in esset annorum, apud suum commendauit amicum.
Æthiopiam ipse verò transiens cum aliis Ægyptiis, usque ad
fugit, cumque trecenta millia virorum, bellatoribus viris occidit.
Æthiopiam currens, cōgressus non est. Putans enim semet-
Rex honori ipsum contra Deum pugnare, retrorsum reuer-
sus venit ad Memphim: & sumens Apim & alia
sacra,

sacra mox in Æthiopiam cum vniuersis nauibus & multitudine venit Ægyptiorum. Per gratiam namq. erat ei subiectus Æthiopum Rex: propter quod suscipiens etiam populum valuerat præbuit alimēta hominibus necessaria, quæ provincia ministrabat, & ciuitates ac vicos, qui ad fatale illud tredecim annorū exilium sufficerent. Et in Æthiopia quidem hæc gesta sunt. Solymita verò descendentes cū viris pollutis Ægyptiorum, sic pessimè hominibus vti sunt, ut corā victoria esse pessima his qui tunc eorum impietates inspiciebant. non solum etenim ciuitates & vicos concremauere, sacrilegia facientes, & Deorum idola deuastantes, sed etiam ipsa sacra animalia quæ colebantur crudelissimè discerpserunt, peremptores & occisores horum sacerdotes atque prophetas esse cōgentes, quos etiam expellebant nudos. Dicitur itaque, quod politias & leges eis composuit sacerdos quidam, genere Helcopolites, nomine ^a Osarsiphus, vocatus. ex nomine Osireos Heliopolitani Dei: qui dum conuersus fuisset ad hoc genus, mutauit nomen & vocatus est Moyses. Quæ igitur Ægyptij de Iudæis ferunt, hæc sunt. Sed & multa breuitatis causa prætereo. Dicit autem rursus Manetho, quia postea Amenophis ex Æthiopia digressus est cum magna virtute simul & filius eius Rampses, & ipse habens magnū exercitum. Et congressi contra pastores atque pollutos, vicerunt eos: & multis cæsis persecuti sunt eos vsq. ad Syriæ fines. Hæc equidem & huiusmodi Manetho cōscripsit. Quia verò anilia loquitur ^b deliramēta, atq. mentitur, aperta ratione mōstrabo: illud primo distinguēs, quod postea referendū est. Is enim concessit nobis, atque professus est, quod ab initio nō fuerint Ægyptij genere, sed extrinsecus illuc aduenissent, & Ægyptū obtinuisent

^a Osarsiphus
postea Mo-
ses vocatus.

^b Manetho
nū figmentis
depulso.

& ex ea rursus egressi sunt nostri progenitores.
 quod verò nobis postea permixti non sunt Ægy-
 ptij corpore debilitati: & quòd ex his non fuit
 Moses, qui populum duxit ex Ægypto: sed ante
 multas generationes exiit, per ea quæ ipse di-
 xit conabor ostendere Primâ namque causâ po-
 suit figmenti ridiculam. Rex enim, inquit, Ame-
 nophis concupit videre Deos, quos putas? siqui-
 dem qui apud eos solènes erant. Bouem & Hir-
 cum, & Crocodilos, & Cynocephalos, videbat.
 cœlestes autem quomodo poterat? & cur hoc
 habuit desiderium? quia utique & prior Rex al-
 ter hos viderat? Ab illo ergo audiens, quales es-
 sent, & quemadmodum eos vidisset, noua nequa
 quam egebat arte, sed fortè sapiens erat ille va-
 tes, per quem hæc Rex posse agere confidebat.
 quod si ita fuisset, quomodo impossibilem con-
 cupiscentiam non præsciluit? non enim euenit
 quod voluit. Proinde quam rationem habere
 potuit, vti propter mutilos aut leprosos ei inuisi-
 biles essent? Irascuntur enim propter impietates,
 non propter corporum vitia. Deinde, tam multa
 millia leproforum & male habentium, vna pe-
 nê hora quomodo fuit possibile congregari? aut
 quomodo Rex non obediuit vati? Ille namque
 præcepit debiles Ægyptios exilio deportari, hic
 autem eos ad sectiones lapidum destinauit, tan-
 quam operariis indigens, & non purgare pro-
 uinciam volens. Ait autem quòd vates semeti-
 ipsum peremit, præuidens Deorum iram, & quæ
 erant in Ægypto futura, & conscriptum librum
 Regi reliquit. Proinde quomodo ab initio va-
 tes etiam suum interitum non præsciuit? quo-
 modo non repente Regi contradixit volenti vi-
 dere Deos? aut qua ratione timebat, iam non
 sui temporis calamitates? aut quid nam grauius
 imminabat, quod morte præueniret? Quod ve-
 rò inter

rō inter omnia stultius est, videamus: Audiens
 enim hæc, inquit, & de futuris iam metuens,
 debiles illos quibus Ægyptum purgare debue-
 rat, neque tunc de prouincia pepulit: sed rogan-
 tibus eis, sicut ait, ciuitatem dedit dudum à
 pastoribus habitatam quæ vocabatur Auaris.
 Ad quam congregati, principem inquit, dele-
 gere ex sacerdotibus Heliopolitanis: qui eis le-
 gem posuit, ut neque Deos adorarent, neque
 ab Ægyptiacæ festiuitatis animalibus abstinere-
 rent, sed omnia perimerent, atque consume-
 rent, nullique penitus miscerentur, nisi cum
 quibus coniurati esse videbantur, & iureiuran-
 do multitudine obligata, quatenus in eis legi-
 bus perdurarent, Auarim ciuitatem munitam
 contra Regem dicit eos bello sumpsisse. Adie-
 cit autem, quia misit Hierosolymam rogans il-
 los pro auxiliis exhibendis, & daturum Aua-
 rim compromittens, quæ foret ex Hierosoly-
 mis volentium exire maiorum: & ex qua proce-
 dentes omnem Ægyptum obtinerent. Deinde
 subiungit illos quidem venisse cum ducentis
 millibus armatorum, Regem verò Ameno-
 phim Ægyptiorum, cum nollet repugnare Deo
 mox ad Æthiopiam refugisse, & Apim cum aliis
 sacris animalibus decessisse. Hierosolymitas
 verò inuasionem facta, & ciuitates depopulas-
 se, & templa concremasse, & equestres peremisse
 refert: & nulla iniquitate aut crudelitate absti-
 nuisse. Qui verò politiam & leges eis exhi-
 buit, sacerdos, inquit, erat genere Heliopolites,
 nomine Orsaphis, vocatus ab appellatione
 Osireos Heliopolitani Dei: & mutato nomine
 dictus postea Moses. Tertiodecimo verò anno
 Amenophin, postquam regno pulsus esset, ex
 Æthiopia profecto cum multis millibus dicit: &
 congressum contra pastores atque pollutos ha-

bita conflictione vicisse, & multos interficientem usque ad fines Syriæ persecutum. In his itum non intellexit sine verisimilitudine semetiri. Leprosi namque & cum eis multitudo collecta debiliū, hæc primitus irascere: Regi, circa se vique talia facienti, secundum præmonitionem vatis, tamen cum à sectione lapidum sunt egressi, & provinciam percipere, omnes circa eum mitiores effecti credendi sunt. Porro si adhuc & illū odiū habebant, seorsum magis insidiam potuissent, non omnibus bellum inferre, cum scilicet plurimi existentes multorum illic cognationes haberent. Proinde etiam si contra homines pugnare decrevere, non tamen contra Deos impietatem gerere præsumebant: nec contraria suis agere legibus, in quibus edocati esse noscuntur. Oportet itaque nos Manetonem gratias agere; quoniam huius iniquitatis principes dicit, non eos qui ex Hierosolyma sunt egressi, sed illos ipsos Aegyptios esse probat, & maxime sacerdotes, atque iurisperiti vinculum illorum multitudine conuenisse. Illud autem quomodo non irrationabile est? Domesticorum quidem & amicorum nemo cum illis rebellauit, nec periculorum belli particeps factus est: sed misere maculatos ad Hierosolymam, & ab eis auxilia poscerent. quam amicitia aut societate intercedente? hostes enim magis erant, & moribus plurimum differebant. At illi confestim, ut ait, vocantibus morem gessere, nempe inducti pollicitationibus, quod Aegyptum occupaturi essent: quasi ipsi non admodum eius regionis grati essent, ex qua per vim pulsi fuerant. qui situm miseram aut egenam vitam egissent, merito fortasse negotium aggressi essent. Cum autem urbem habitarent fortunatam, & agrum amplum meliorem Aegypto colerent, quid

a Præceden-
tium depul-
sa.

quid tandem erat, ut ob veteres hostes, eosque corporibus affectis, quales nemo domesticos ferat, periculum adirent: neque enim futuram Regis fugam præsciebant, nam, ut ipse dixit, filius Amenuphis cum trecentis millibus ad Pelusium occurtebat. & hoc quidem omnino sciebant qui proficiscebatur: mutationem verò propositi & fugam vnde coniectare poterant? Deinde occupatis horreis Ægypti, multa mala fecisse ait Hierosolymitanum exercitum: atque hæc eis exprobrat: quasi non hostes eos induxisset: aut quasi hæc sint aliunde accito militi obicienda, cum eadem ante aduentum eorum fecissent. Atque eos se iurassent ipsi Ægyptij. Quin etiam aliquanto post Amenuphis hostes aggressus prælio vicit: fusosque ac fugatos Syriam usque persecutus est. adeo scilicet Ægyptus est omnibus vndeunque inuadentibus captu facilis: & qui tunc ea sursu belli potiebantur, cum scirent Amenuphin viuere, neque aditus ab Æthiopia communierant, multas ad hoc commoditates habentes, neque alioqui copias contraxerant. Ille verò usque Syriam trucidans eos (ut ait) persecutus est per arenosa & inaquosa loca. Scilicet ea vel quieto exercitu transire expeditum est. Igitur autore Manethone neque ex Ægypto genus nostrum ortundum est, neque illinc aliqui admixti sunt. Leprosorum enim & morbidorum multos in lapidicinis perisse verisimile est, multos in præliis, plurimos verò postremo & in fugis. Superest ut de Mose illi contradicam. Hunc virum mirandum Ægyptij & diuinum existimant, sed non sine blasphemia incredibili sibi vindicare conantur, dicentes & Heliopoliten esse. se vnum sacerdotum, ob lepram cum aliis pulsum. Ostenditur autem in ratione temporum, præsumimusque non dixi 111. annis prior fuisse, & patres nostros ex fuisse.

Agypto in regionem quam nunc tenemus eduxisse. Quod verò eiusmodi calamitatis corpus expertus habuit, ipsius dicta indicant. Leprosus enim & oppidis & vicis interdixit, ut seorsim in lacero vestitu agant: & eum qui eos attigisset, aut sub idem tectū successisset, pro impuro habet. Quin etiam si eo morbo liberari, & in pristinum restitui contingat, præscripsit certas purificationes, mundationes, & fontanarum aquarum lauacra, & omnium pilorum abrasiones: multisque & variis sacrificiis peractis, tum demum sanctam urbem adeundā. At qui contra par erat qui talem calamitatem expertus esset providentiam aliquam ac humanitatem exhibere simili infortunio pressis. Non solum autem de leprosis sic leges tulit, sed ne minima quidem corporis parte mutilatos ad sacrorum curam admisit. Sed etiā si iam sacerdoti aliquid tale accidisset, honore eum priuavit. Quomodo igitur verisimile est illum has aduersus semetipsum cum opprobrio suo damnōque tulisse leges? Quin & nomē valde incredibiliter mutauit. Olsariph enim (inquit) vocabatur. Hoc ad transmutationem nihil quadrat. Verū autem nomen significat ex aqua seruatum Mosen.

a Moses **N**amaaquam Aegyptij Moy vocant. Satis igitur *Moy quod* declaratum existimo, quoddā Manethon quatenus veterum scripta sequitur, non multum à veritate aberrat. Vbi verò ad vulgares fabulas fecit, dictus. vertit, aut absurdè eas confingit, aut in odium gentis loquentibus credit. Post hunc inquirere monem libet in Chæremone. Hic enim Aegyptiacam se scribere historiam professus, addens idē nomen Regis quod Manethon, Amenophin, & filium eius Rhamessem, ait Isidem in somnis Amenophi apparuisse, incusantem quod templum suum per bellum dirutum esset. Philiten

phauten verò factum scribam duxisse, si à pollutis hominibus Ægyptum repurget, liberandam eum à nocturnis terroribus: atque ita delecta vitiosorum morbidorumve habitos, c. c. l. millia è finibus eiecit. Duces verò eorum fuisse scribas Moſen & Joſephum, quem etiam factum scribam fuisse: Ægyptia verò eis nomina eſſe, Moſi Tiſithen, Joſephō Pereſephi. Hos Peluſiū veniſſe, ibique offendiſſe c. c. l. x. x. millia, ab Amenophi relictā, quæ is in Ægyptum transferre noluerat: cū miſiſſo ſoldere contra Ægyptum expeditionem habitam. Amenophin^a autem non expectato imperu eorum, in Æthiopiā fugiſſe, relictā vxore grauida: quam deliteſcentem in quibuſdam ſpeluncis enixam puerum nomine Meſſenē. cum poſteaquam ad virilem ætatem perueniſſet, expulſiſſe Iudæos in Syriam numero circiter ducenta millia, & patrem Amenophin ex Æthiopia recepiſſe. Et hæc quidem Chæremon. Reo^b autem ex his iſſis quæ dicta ſunt amborum vanitatem apparere. Si quid enim veritatis ſubeſſet, impoſſibile erat in tantum eos diſcrepare. at qui mendacia componunt, non aliorum ſcriptis conſona ſcribunt, ſed quæ iſſis libet conſingunt. Ille igitur regiam cupiditatem videndi Deos, ait initium fuiſſe pollutos eiiciendi. Chæremon autem ſuum de Iſide ſomnium ſinxit. & ille quidem Amenophin dixit indixiſſe Regi purgationem: hic verò Phritiphauten, iam multitudinis numerus ſanè bellè congruit, ille octuaginta millia referente, hoc ducenta quinquaginta. Præterea Manethon primū in lapidicinas eiectos pollutos, deinde ad Auarim habitandam traductos, ac reliqua Ægypto bello vexata, tum demum ad ciuiſſe dicit à Hieroſolymitis auxilia: Chæremon, Ægypto decedentes circa Peluſium inue-

^a Meſſenes
Amenophis
ſilius.

^b Manetho-
nis ex Cha-
remonis hi-
ſtoria compo-
ratio.

misse trecenta octuaginta millia hominum ab Amenophi relictā, ac cum illis rursus Ægyptū inuasisse: Amenophimque in Æthiopiā fugisse.

a Manetho Quod & verò egregium est, ne illud quidem qui-
ni & Cha- nam & vnde erant tam numerosus exercitus di-
remoni hi- xit, Ægyptij ne an externi: neque causam indi-
storia discre- cavit, ob quam eos Rex in Ægyptum inducere
pantia. noluit, qui de leprosis & Iside somnium confin-

xit. Mose verò & Iosephum, quasi eodem tem-
 pore simul expulsū Chazremon adiunxit, &
 quidem quatuor xiatibus ante Mosen defun-
 ctum, quarum sunt anni ferè centum septuagin-
 ta. Quin & Rhamesse Amenophis filius, secun-
 dum Manethonem quidem adolescens bellum
 administrat cum patre, & cum eodem exulat fu-
 ga elapsus in Æthiopiā. Hic autem fingit eum
 post patris abitum in spelunca quadam natum,
 & postea prælio victorem, & Iudæos in Syriam
 expellentem numero circiter c c. millia. O faci-
 litatem, neque enim prius quinam erant illa
 c c c lxxx millia dixit. neq. quomodo c lxxx.
 millia perierint, in acie ne ceciderint, an ad Rha-
 messen transfugerint, quod verò maximè mirū
 est, ne cognoscere quidem ex eo licet, quosnam
 vocet Iudæos, vel utris eorum det hanc appel-
 lationem: illis ne c c l. millibus leproforum. an
 his c c c lxxx. millibus: quæ circa Pelusium e-
 rant. Sed stultum fortasse sit redarguere eos, qui
 à semetipsis redarguti sunt. ferendum enim e-
 rat utrunque, si ab aliis redarguti fuissent. His

b Lyfima- *b* addam Lyfimachum, idem quidem habea-
chus menda- tem cum prædictis argumentum mendacij, ve-
cij arguitur. rùm enormitate figmenti illos vincentem. vn-
 de apparet eum magno odio confinxisse. Dicit
 enim, qua tempestate Bocchoris in Ægypto re-
 gnabat, populum Iudæorum, quod essent lepra,
 scabie, & aliis quibusdam morbis infecti, ad
 templa

templa confugisse, ut mendicato alerentur. multis autem hominibus morbo correptis, sterilitatem in in Ægypto accidisse. Bocchorim verò Ægyptiorum Regem ad Ammonem, scitatum oracula de sterilitate misisse, responsum verò à Deo, repurganda esse templa ab hominibus impuris & impiis, eiectionis eis à templis in loca deserta. Cæterum scabiosos ac leprosos mergendos, tanquam sole horum vitam agrè ferente: & templa expianda: atque ita fore ut terra fructum ferat. Bocchorim autem accepto oraculo, accersitisque sacerdotibus ac sacrificiis iussisse collectis impuratis, hos militibus tradi deportandos in desertum, leprosos^a verò ac impetiginosos plumbeis laminis innolutos in pelagus^a ac leprosos deici, quibus submersis, reliquos congregatos. *Scabiosos leprosos* Iudæi iux- & in loca deserta expositos esse, ut perirent, *ac leprosos* costa *Lyfima-* habito concilio consultasse de seipsis: & nocte *chi opinionē* superueniente, accensis ignibus ac lucernis *in pelagus* studios agitasse: seque nocte ieiunatum, ut nu- *desiciendos,* men propitium eos servaret. Insequenti verò *aut in loca* luce à Mose quodam consilium datum, irent *deserta ex-* conferti una via, usque dum ad loca culta per- *ponendos,* veniretur. tum præcepisse eum, ne cui in posterum beneuoli essent, usque consilium malum potius quam bonum darent, Deorumque templa & altaria quotquot inuenirent euerterent, quibus ^b comprobatis ac destinatis. *b Quando* multitudinem iter fecisse per desertum, ac post mul- *Iudæi Iudæi* ta incommoda tandè ad loca culta peruentum. *occuparint,* tum verò & hominibus iniuriose tractatis & fa- *Et urbē Hie-* nis compilatis ac incensis, venisse in eam quæ *rosolyma a-* nunc Iudæa dicitur: conditæque ciuitate hic ha- *dificarint.* bitare, urbem verò Hierosyla. ex re nominatam, aliquanto autem post iam auctos viribus murasse nomē vitandi probri gratis: & urbē Hierosolyma, seipsos Hierosolymos vocasse. Hierosolyma, seipsos Hierosolymos vocasse. Hierosolyma, seipsos Hierosolymos vocasse.

non eundem quem illi inuenit Regem, sed recentius nomen confixit: & omisso somnio se propheta Ægyptio ad Ammonem abiit de impetiginosis & leprosis responsum relaturus, ait enim ad templa collectam multitudinē Iudzorum, incertum leprosis ne nomen imponens, an quòd solos Iudzos morbus occuparit. dicit enim populus Iudzorum. Qualis, aduena, an indigena? Cur igitur eos cum sint Ægyptij, Iudzos vocas? Quòd si hospites sunt, cur vndē sint non dicis: Quomodo autem cum Rex tam multos ex his mari merisset, reliquos in loca deserta elecisset, tanta multitudo supersuit? aut quomodo pertransierunt desertum, & occupauerunt regionem quam nunc tenemus, & condiderunt urbem, & exstruxerūt templum apud omnes celebre? oportebat autem de legislatore non solum nomen dicere, sed & genus, quisnam, & ex quibus ortus. quamobrem verò tales eis inter eundē aggressus sit ferre leges, de Diis, etiam erga homines iniustas. Siue enim Ægyptij erant genere, non tam facile patrios mores mutare potuissent, siue aliunde erant, omnino aliquas habebant leges longa consuetudine obseruatas. Si igitur de expulsoribus suis irassent, nunquam se illis fore beneuolos, rationem non absurdam habuissent. Quòd si bellum internecinum, aduersus vniuersos mortales suscepant, cum essent (vt ipse ait) miseri, & omnium opis egei, maxima stultitia non illorum, sed hæc fingentis ostenditur. Iste namque etiam nomen impositum ciuitati à templorum spoliatione, præsumpsit dicere, & hoc postea fuisse mutatum. Mirum ni, quia posteris quidem turpe fuit tale nomen & odiosum, ipsi verò qui fundauē urbem, ornare semetipsos etiam vocabulo credidere. Hic autem generosus vir præ

*a Opinione
Lysimachi
de pulso.*

Præ nimia detractationis impotentia non intel-
lexit, Hierosolyma nō idem voce Iudaica quod
Græca significare. Quid^a ergo amplius quilibet
diceret contra mendacium tam impudenter
expositum? Sed quoniam congruam iam magni
tudinem suscepit hic liber, aliud faciens princi-
pium, cætera præsentis operis explanare ten-
tabo.

*a Contra mendacium impudenter expositum nihil dicen-
dum.*

FLAVII IOSEPHI DE ANTIQVITATE IV.

DE ORVM CONTRA APIONEM
Alexandrinum, ad
Epaphroditum,

LIBER II.

PRIORI quidem volumine, charissi-
me mihi Epaphrodite, de antiquitate
nostra monstraui, Phœnicum & Chal-
dzorum, Egyptiorumq. literis satisfa-
ciens veritati: multosque Græcorum conscripto-
res adducens, & meam è diuerso disputationem
aduersus Manethonem, & Chæremonem, & al-
ios quosdam exhibui. nunc autem inchoabo
reliquos arguere, qui contra nos aliqua conscrip-
sere. Impulsus enim sum contra Apionem re-
spondere grammaticum, si tamen assumi hoc
operiret officium. Horum igitur, quæ ab eo
conscripserunt, alia quidem similia sunt dictis
aliorum, alia valde frigida. Plurima verò quan-
tum tantummodò detractationem habentia, &
multam (ut ita dixerim) ineruditi probationem,
tanquam ab homine composita, & moribus

*b Ab Apio
ne quadam
valde frigida
da conscrip-
ta.*

prauo, & totius vitæ suæ temporibus importu-
 no. Quia verò multi hominum propter stultici-
 tiam suam his potius sermonibus capiuntur,
 quam illis quæ multo studio conscribuntur: &
 derogationibus quidem gaudent, præconiis ve-
 rò mordentur, necessarium duxi ne hunc qui-
 dem inscrutatum relinquere, qui nos tanquam
 in iudicio criminatur. etenim hæc quoque ple-
 rîsq; mortalium infitum video, vt gaudeant quo-
 ties maledicus quispiam ipse sua mala à lacessi-
 to audit. Et quidem nec orationem eius legere
 facile est, neq; aperitè cognoscere quid dicere ve-
 lit: sed velut in multa tumultuatione ac menda-
 ciorum perplexitate nunc similia supra pensi-
 tatis de maiorum nostrorum ex Ægypto migra-
 tione afferit: nunc incolas Alexandriæ ludæos
 calumniatur: insuperque de sacris templi nostri
 ceremoniis atq; aliis ritibus nostris accusatio-
 nem admiscet. Patres igitur nostros nec Ægy-
 ptios genere fuisse, neque ob labem corporum
 aut similem aliam calamitatem inde pullos,
 non mediocriter solum, sed penè ultra modum,
 superius à me declaratum existimo: ceterum
 quæ his adiungit Apion, compendio memora-
 bo. Dicit^a enim in tertio rerum Ægyptiacarum
 Mose & gē- hzc: Moses, vt accepi à grádioribus natu Ægy-
 to Iudaico, ptîis, Heliopolitanus erat, qui patriis institutus
 moribus, subdinales precesiones ad septa qualis
 ciuitas habebat, reduxit, ad subsolanum au-
 tem omnia conuertebat: ita enim Heliopolis fi-
 ta est pro obeliscis verò statuit columnas, sub
 quibus ceu peluis forma exprimebatur: umbra
 verò in eam incidens, vt pote per sudum, eun-
 dem semper cum sole cursum circumuolue-
 bat. Atque huiusmodi est admiranda illa hu-
 ius grammatici phrasis. Mendacium^b verò eius
 non tam nostris verbis euidenter coarguitur,
 quàm

*a Apion de
 Mose & gē-
 to Iudaico.*

*b Apionis
 de Mose &
 templo Iu-
 daico men-
 dacium co-
 arguitur.*

quàm Moscos operibus: neque enim cum pri-
mum tabernaculum Deo construeret, aut ipse
vllam talem formam ei indidit, aut posteros fa-
cere præcepit: atque is qui postea templum Hie-
rosolymis construxit Solomon, omni tali cu-
riositate abstinuit, qualem confinxit Apion. Ac-
cepisse autem se dicit à maioribus natu Mosen
Heliopolitanum: scilicet ipse iunior, sed his fi-
dem habens, qui per ætatem illum familiariter
nouerat. Et de Homero quidem poeta, quamuis
grammaticus, non posset quænam eius sit pa-
tria certò affirmare, neque de Pythagora tan-
tum non heri nudiùsve tertius natus: de Mose ve-
rò tam multis annis illos præcedente tam faci-
lè decernit, credens seniorù relationi: vnde ma-
nifestè illum mentiri apparet. Quin² & tempo-^a *Temporum*
rum ratio, quibus Mosen ait eduxisse leprosos *ratio apud*
& cæcos & claudos, be'llè concinit iuxta gram- *historiogra-*
maticum hunc diligentissimum. Manethon e- *phos inæ-*
nim regnante Tethmeli Iudæos dicit ex Ægy- *qualis.*
pto discessisse annis 393. antequam Danaus a-
pud Argos exularet. Lyfimachus autem tempo-
re Bocchoris Regis, hoc est, ante annos 1700.
Molon verò & alij quidam, ut cuique visum est.
At verò Apio cæteris fide dignior, exactè illum
exitum definiuit septima Olympiade, & huius
anno primo: quo, ut ait, Pœni Carthaginem con-
diderunt. Carthaginis autem mentionem ad-
iecit, ratus argumentum id veritatis se habitu-
rum evidentissimum: nec animaduertit à semet
ipso adductù quo coargueretur. si benim de hac ^b *Hiram*
colonia monumentis Phœnicum credendum *Salomonis*
est, in illis Hira Rex traditur antiquior Cartha- *amicitia, de*
gine condita annis plus quàm 150. de quo fu- *qua supra li*
perius ex Phœnicum commentariis probavi, *bro 1. contra*
quod Solomoni templi Hierosolymitani condi- *Apionem in*
tori amicus fuerit, & multa ad templi fabricam *principio.*

contulerit. Salomon verò ædificauit templum post Iudæorum discessum ex Ægypto annis 612. Porro numerum pulsum eundem quem Lyfimachus commentus (ait enim 100. & 10. eorum fuisse millia) miram quandam & credibilem reddit causam, cur sabbatum nominatum sit. Exaeto enim (inquit) sex dierum itinere, inguinum vlceribus affecti sunt: & hæc de causa septima die quiescerunt; incolumes constituti in regione quæ nunc Iudæa vocatur. & appellarunt eam diem sabbatum, seruata Ægyptiorum voce. nam^a inguinis morbum Ægyptij vocant sabbatosim. An non igitur vel deridenda hæc nugacitas, vel contrà odio habenda talis in scribendo impudentia? Apparet enim quòd omnes inguinibus laborauerint, hominum millia centum & decem. Atqui si erant cæci & claudi & morbidì, quales fuisse Apion ait, ne vnus quidem die iter progredi potuissent: sin autem poterant per magnam solitudinem proficisci, prætereàq. sibi obistentes vincere populariter repugnando, nequaquam vniuersi post sextam diem inguinum morbo correpti fuissent. Neque enim naturaliter tale quippiam euenire inter agentibus necesse est, sed plurimorum millium exercitus definita semper itinera peragunt neque temerè ita accidisse verisimile videtur. est enim omnino absurdum. At verò mirificus hic Apion sex quidem diebus eos peruenisse in Iudæam prædixit: rursus autem Moysen conuerso monte, qui Ægyptum inter & Arabiam situs est, nomine Sinæus, quadraginta diebus delituisse dicit, indeq. descendente Iudæis leges dedisse. atqui quomodo possibile est, eosdem & quadraginta dies in deserto ac in aquoso loco manere, & quod in medio spatium est, id totum sex diebus pertransire? Sabbathi verò appella-

*a Inguinis
morbum Æ.
gyptij sabbatosim
vocat.*

*b Depulsio
figmenti Apionis de sex
dierum itinere.*

tionis grammatica ratio, quam adfert, multum impudentiam præ se fert, vel certe magnam imperitiā. Nam hæ voces Sabbo & Sabbatum, inter se maximè differunt. Sabbatum enim secundum Iudæos quies est ab omni opere. Sabbo vero, ut ille affirmat, Ægyptiis inguinum morbum significat. Tales quidam de Mose & Iudæorum ex Ægypto profectio Ægyptius Apion novitates finxit, præter aliorum commentus auctoritatem. Et quid mirum si de nostris mentitur patribus? quandoquidem de se ipso contra mentitus est: & natus in Oasi Ægypti, primas iste Ægyptiorum existimatus, veram quidem patriam & genus suum abiuravit: Alexandrinum autem se mentitus, confirmat generis sui pravitatem. Merito igitur quos odit & convitiis insectatur, eos Ægyptios appellat. nisi enim pessimos esse existimaret Ægyptios, semet ex eorum genere haud eximeret: quandoquidem qui se de celebritate patriæ iactant, honorificum quidem ducunt ab ea denominari, coarguunt vero eos, qui præter ius in eandem sese ingerere conantur. Erga nos autem alterutro modo affecti sunt Ægyptij: aut enim ceu gloriabundi cognatos se simulant, aut participes nos infamiae suæ cooptant. Atque præclarus iste Apion videtur contumeliosam nostrum insectationem, quasi mercedem voluisse reddere Alexandrinis: pro data sibi civitate: sciensque eorum cum habitatoribus Alexandriae Iudæis similitudinem, proposuit quidem illis convicium facere, vnam tamen comprehendit reliquos quoque universos, verobique impudenter mentiens. Videamus igitur, quænam sint illi gravia & non ferenda, de quibus habitatores Alexandriae Iudæos accusat. Venientes, inquit, ex Syria, sedes fixerunt ad importuosum mare, vndarum vicini assulibus. Ergo si locus opprobrii

a Apion veram patriam & genus suum abiurat.

b Apion contumeliosam Iudæorum insectationem, quasi mercedem Alexandrinis reddere voluisse videtur.

*2 Alexandria pars o-
ra mariti-
ma.*

*3 Iura & li-
bertates In-
dorum.*

habet non quidem patriæ suæ, sed tamen quam patriam dicit, Alexandriæ conuiciatur. Illius enim & matritima ora pars est, ut omnes confirmant ad inhabitandum optima, quam si Iudæi per vim occupauerunt, ita ut ne post quidē eicerentur, fortitudinis eorū argumentum est. Verum Alexander eis locum ad incolendū dedit, & pacem cum ipsis à Macedonibus honorē consecuti sunt. Nescio autem quid dicturus fuerit Apion, si circa Necropolim habitassent, ac non circa Regiam sedes posuissent, & hodie quoque eorum tribus appellaretur Macedones. Igitur si legit epistolas Alexandri Regis, Ptolemæiq. Lagi ac successorum illius Egypti Regum, & columnam stantem Alexandriæ æbiura continentem quæ Cæsar magnus Iudæis concessit: hæc inquit, si sciens, contraria scribere ausus est, malus erat: sin autem nihil horum nouit, indoctus. Illud quoque quod se mirari dicit, quod cū Iudæi esset, Alexandrini vocati sunt, similis inscientiæ est. Omnes etenim qui ad coloniam aliquam deuocantur, etsi plurimum ab alterutris genere differant, à conditoribus appellationem accipiunt. Et quid opus est de aliis dicere? nostrorum enim ipsorum hi, qui Antiochiam inhabitat, Antiocheni nominantur. Ius enim ciuium eis dedit conditor Seleucus. Similiter & qui in Epbeso commorantur, & alia Ionia cum ciuibz exinde natis eandem appellationē habent, hæc præbentibus eis regni successoribus. Romanorum vero clementia, cunctis non paruulum donum appellationis suæ concessit, non solum uiris singulis, sed etiam maximis gentibus in communi. Hispani denique antiqui, & Tyrrheni, & Sabini, Romani vocantur. Si verò hunc modum aufert communis ciuitatis Apion, desinat semetipsum Alexandrinum dicere. Natus enim in intima

Egypto.

Egypto, quomodo erit Alexandrinus, iure ciuitatis, sicut ipse in nobis dicit, ablato? cum solis Egyptiis nunc orbis domini Romani, participari cuiuslibet ciuitatis interdixisse videantur. Hic autem praeclaras dignitates quas ipse impetrare prohibetur adipisci non valens, calumniari conatur eos qui hac iustissime percepere. Non enim propter inopiam habitatorum ciuitatis quam studiosè edificabat^a Alexander, nostrorum aliquosibi collegit: sed omnes approbans diligenter ex virtute, ac fide dignos inueniens hoc praconium nostris exhibuit, cum gentem nostram studeret non mediocriter honorare. Ait enim Hecatzus, quia propter mansuetudinem atq. fidem, quam ei praebere Iudaei, Samariam regionem adiecit, ut eam sine tributis haberet. Similiter quoq. sensit post Alexandrū etiam^b Ptolemæus Lagi de Iudæis in Alexandria commorantibus. Nam Egyptiaca eis castra commisit arbitratu fide simul eorum & fortitudine conseruanda: & in Cyrene credens se tutissimè regnaturum, & in aliis Libyæ ciuitatibus, ad ea loca partem Iudæorum habitandi causa direxit. Post^c hunc autem Ptolemæus, qui Philadelphus est appellatus, non solum si qui fuere captiui apud eos nostrorum, omnes absoluit, sed pecunias eis sæpius cōdonauit: & (quod maximum est) desiderauit agnoscere nostras leges, & sacrarum scripturarum volumina concupiuit: misitq. rogans destinati viros qui ei interpreterentur legem: & ut hæc apprimè conscriberentur, diligentiam hanc commisit non quibuscunq. viris, sed Demetrium Phalereum, & Andream, & Aristem, quorū eruditione sui seculi Demetrius facile princeps erat, alij verò habebant custodiam corporis sibi creditam, huic curæ præfecit. Non enim leges, & patrum nostrorum

a Alexander.

b 1. Ptolemæus Lagi.

c 2 Ptolemæus Philadelphus.

d Septuaginta interpretes.

philosophiam discere concupisceret, si his vites despiceret & non potius valde miraretur. Apion autem penè omnes in ordine successores eius Macedonum Reges ignoravit habuisse erga nos præcipuum familiaritatis affectum. Tertius^a namque Ptolemæus, qui vocatur Evergetes fortiter obtinens Syriam vniuersam, non Diis Egyptiacis pro victoria solennitates gratificas immolauit: sed veniens ad Hierosolimam, multas hostias sicut nostri moris est, Deo sacrificauit, dignissimæque dedit ornamenta victoriæ. Philometor^b autem Ptolemæus, & eius vxor Cleopatra, omne regnum commiserunt Iudæis: & duces totius fuere militiæ Onias & Dositheus Iudæi: quorum nominibus derogat Apion, cum debuisset opera eorum potius mirari, & gratias agere, quoniam liberauere Alexandriam, cuius ciuis videri vult. Nam dum rebellio surrexisset in Cleopatrarum regno, & periculum pessimæ perditionis instaret, istorum labore ciuitas intestinis præliis est erepta. Sed postea, inquit, Onias ad urbem deduxit exercitum paruum, cum esset illic Thermus præsens Romanorum legatus: quod (vt ita dicam) rectè atque iustè factum est. Ptolemæus enim, qui cognominatus est Physcon, moriente suo patre Ptolemæo Philometore, egressus est de Cyrene, volens Reginam Cleopatram expellere, & filios Regis, vt ipse regnum iniuste sibi applicaret: propter hæc ergo Onias aduersus eum bellum pro Cleopatra suscepit: & fidem quam habuit circa Reges, nequaquam in necessitate deseruit. Testis autem Deus iustitiæ eius manifestus apparuit. Nam^c Physcon Ptolemæus cum aduersum exercitum quidem Oniæ pugnare præsumeret, omnes verò Iudæos in ciuitate positos cum filiis & vxoribus capiens, nudos atque

a 3. Ptolemæus Evergetes.

b 4. Ptolemæus Philometor.

c 5. Ptolemæus Physcon in Iudæos grassari desinit.

atque vincētes elephantis subiecisset, ut ab eis conculcati deficerent, & ad hoc etiam bestias ipsas inebriasset, in contrarium quæ præparauerat, euenire. Elephantis enim relinquentes sibi appositos ludæos, impetu facto super amicos eius, multos ex ipsis interemere. Et post hæc Ptolemæus quidem aspectum terribilem consemplatus est, prohibentem se ut illis noceret hominibus. Concubina verò sua charissima, quam alij quidem Ithacam, alij verò Hirendenominant, supplicante ne tantam impietatem perageret, & concessit, & ex his quæ egerat vel acturus erat, pœnitentiam egit. Unde rectè hanc diem Iudæi Alexandriæ constituti, eo quod sperte à Deo salutem promeruere, celebrare noscuntur. Apion autem omnium calumniator, etiam propter bellum aduersus Phylæonem gestum, Iudæos accusare præsumpsit, cum eos laudare debuerit. Is autem etiam vltimæ Cleopatræ Reginæ Alexandrinorum meminit, veluti nobis improprians, quoniam circa nos fuit ingrata: & non potius illam redarguere studuit, cui nihil omnino iniustitiæ & malorum operum defuit: vel circa generis necessarios, vel circa maritos suos, qui etiam dilexerint eam, vel in communi contra Romanos omnes, & benefactores suos imperatores: quæ etiam sororem Arsinoen occidit in templo, nihil sibi nocentem. Peremit autem & fratrem insidiis: paternosque Deos, & sepulcra progenitorum depopulata est. Percipiensque regnum à primo Cæsare, eius filio & successoris, rebellare præsumpsit. Antoniūque corruptens amatoriis rebus, & patriæ inimicū fecit, & infidelē circa suos amicos instituit, alios quidem genere regali spoliāns, alios autem demens ad mala gerenda cōpellēs. Sed quid oportet amplius dici,

a De Cleopatra vltima Alexandrinorū Regina, eiusque scelerebus.

b Antonius Cleopatræ maritus

cum illum ipsum in nauali certamine reſto-
quens, id eſt, matrem & parentem cōmunium
filiorum, tradere cum exercitu principatum, &
ſe ſequi coegit? Nouiſſimè verò Alexandria à
Cæſare capta, ad hoc uſque perducta eſt, ut ſal-
tem hinc ſperare ſe iudicaret, ſi poſſet ipſa ma-
nu ſua Iudæos perimere: eo quòd circa omnes
crudelis & infidelis extaret. Putàſne gloriandū
nobis non eſſe, ſi quemadmodum dicit Apion,
ſamis tempore Iudæis triticum non eſſe menſa?
Sed illa quidem pœnam ſublit competentem.
Nos autem maximo Cæſare utimur teſte auxi-
lij, atque fidei quam circa eum contra Ægy-
ptios geſſimus: necnon & ſenatu eiùſque con-
ſultis, & epistoſis Cæſaris Auguſti, quibus no-
ſtra menta comprobantur. Haſ literas Apionè
oportebat inſpicere, & ſecundum genera exa-
minare teſtimonia ſub Alexandro facta, & om-
nibus Ptolemæis, & quæ à ſenatu conſtituta
ſunt, necnon & maximis Romanis imperatorib.
Si verò Germanicus frumenta cunſtis in Ale-
xandria commorantibus metiri non potuit, hoc
indiciū eſt ſterilitatis ac penuriz frumento-
rum, non accuſatio Iudæorum. Quid enim ſen-
tiant omnes imperatores de Iudæis in Alexan-
dria commorantibus, palam eſt. nam admini-
ſtratio tritici nihilo magis ab eis, quàm ab aliis

à Iudæiſ fide Alexandrinis translata eſt. Maximam⁹ verò eis
eis olim à fidem olim à Regibus datam conſervare, id
Regibus da eſt, fluminis cuſtodiam, totiùſque cuſtodiz, ne-
ſam conſer- quaquam hiſ rebus indignos eſſe iudicātes. Sed
uquere. ſuper hoc, quomodo ergo, inquit, ſi ſunt ciues,
eoſdem Deos, quos Alexandrini, non colūt? Cui
reſpōdeo. Quomodo etiam cūm vos ſitis Ægy-
ptij, inter alterutros prælio magno & ſine for-
dere de religione contenditis? aut certè pro-
pterea non vos omnes dicimus Ægyptios, &
neque

neque communiter homines, quoniam^a bestias a *Aegyptij*
 aduersantes naturæ colitis, multa diligentia nu- *bestias nam*
 trientes: cum genus utique nostrorum vnum *re repugnā-*
 atque idem esse videatur. Si^b autem in vobis *æ* *tas colunt.*
 gyptiis tantæ differētiz opinionum sunt, quid *b* *Discordia*
 miraris super his qui aliunde in Alexandriam *Iudæorū*
 aduenerunt, si legibus à principio constitutis, *ciuium Ala*
 circa talia permansere? Is^c autem seditionis cau- *xandrinorū*
 sas nobis apponit: qui si cum veritate ob hoc ac- *in religione.*
 cusat Iudæos in Alexandria constitutos, cur o- *c Seditionis*
 mnes non culpare possit, eo quod noscamur ha- *Alexandriæ*
 bere concordiam? Porro etiam seditionis auto- *causa.*
 res, quilibet inueniet Apionis similes Alexan-
 drinorum fuisse ciues. Donec enim Græci fue-
 re & Macedones hanc ciuitatem habentes, nul-
 lam seditionem aduersus nos gessere, sed anti-
 quis cessere solennitatibus. Cum verò multitu-
 do Ægyptiorum creuisset inter eos, propter
 confusiones temporum, etiam hoc opus sem-
 per est additum. Nostrium verò genus perman-
 sit purum. Ipsi d igitur molestiæ huius fuere
 principium, nequaquam populo Macedoni-
 cam habente constantiam, neque prudentiam
 Græcam: sed cunctis scilicet vrentibus malis
 moribus Ægyptiorum, & antiquas inimicitias
 aduersum nos exercentibus. E diuerso nam-
 que factum est quod nobis impropere præ-
 sumunt. nam cum plurimi eorum non oppor-
 tunè ius eius ciuitatis obtineant, peregrinos
 vocant eos qui hoc priuilegium ad omnes
 impetrasse noscuntur. Nam Ægyptiis neque
 Regum quisquam videtur ius ciuitatis fuisse
 largitus: neque nunc quilibet Imperatorum.
 Nos autem Alexander quidem introduxit, Re-
 ges autem auxere, Romani verò semper custo-
 dire dignati sunt. Itaque derogare nobis A-
 pion voluit, quia Imperatorum non statuamus.

d *Depulsa*
argumenti
Apionis, Iu
daos seditionis
Alexan
dria causam
existisse.

*Romanorum
erga Iudaeos
magnanimitas.* imagines, tanquam illis hoc ignorantibus, aux
defensione Apionis indigentibus: cum ^a potius
debuerit admirari magnanimitatē modesti-
que Romanorum, quoniam subiectos non co-
gunt patria iura transcendere: sed suscipiunt
honores, sicut dare offerentes pium atque legi-
timum est. Non enim honoribus gratiam ha-
bent, qui ex necessitate & violentia conferva-
tur. Græcis itaque & aliis quibusdam, bonum
esse creditur imagines instituire. Denique &
patrum & vxorum filiorumque figuras depin-
gentes exultant, quidam verò etiam nihil sibi
competentium sumunt imagines. alij verò &
seruos diligentes, hoc faciunt. Quid ergo mi-
rum est, si etiam principibus ac dominis hunc
honorem præbere videantur? Porro autem le-
gislator, non quasi prophetans Romanorum
potentiam non honorandum, sed tanquā cau-
sam neque Deo, neque hominibus vtilem de-
spiciens, & quoniam totius animati, multo ma-
gis Dei inanimati, probatur hoc inferius, inter-

*Iudæi pro
suis nullas i-
magines fe-
runt.* dixit ^b imagines fabricare. aliis ^c autem hono-
ribus post Deum colendos non prohibuit vi-
ros bonos, quibus nos & imperatores & popu-
lum Rom. dignitatibus ampliamus. Facimus au-

*c Quomodo
Imperato-
res & ma-
gistratus co-
bendi.* tem pro eis continua sacrificia: & non solum
quotidianis diebus ex impensa communi om-
nium Iudæorum talia celebramus: verum cum
nullas alias hostias ex communi, neque pro fi-
liis peragamus, solis imperatoribus hunc hono-
rum præcipuum pariter exhibemus, quem ho-

*d Mendacij
à Posidonio
& Apollo-
nio in Iu-
dæos confis-
sione.* minum nulli persoluimus. Hæc itaque commu-
niter satisfactio posita sit aduersus Apionem
pro his quæ de Alexandria dicta sunt. Admi-
ror ^d autem etiam eos, qui ei huiusmodi fomis-
tem præbuere, id est, Posidonium & Appol-
lo-nium Molonis: quoniam accusant quidē nos,
quare

quare nos eosdem Deos cum aliis non colimus: mentientes autem pariter, & de nostro templo blasphemias componentes incongruas, non se putant impie agere: cum sit valde turpissimum liberis, qualibet ratione mentiri, multo magis de templo apud cunctos homines nominato, tanta sanctitate pollente. In hoc enim sacratio Apion præsumpsit edicere, asini caput collocasse Iudæos, & cum colere, ac dignum facere tanta religione: & hoc affirmat fuisse depalarum, dum Antiochus Epiphanes & exspoliasset templum, & illud caput inuenisset ex auro compositum multis pecuniis dignum. Ad ² a *Responsus* hoc igitur primum quidem respondeo, quoniā *ad obiectio-* Ægyptius vel si aliquid tale apud nos fuisset, *nem de asini* nequaquam debuerat increpare, cum nō sit de *capite.* terior asinus furonibus & hircis & aliis, qui sunt apud eos Dij. Deinde quomodo non intellexit, operibus increpatus de incredibili suo mendacio. Legibus namque semper vltimur iisdem, in quibus sine fine consistimus. Et cū varij casus nostram civitatem, sicut etiam aliorum vexauerint, & Theos ac Pompeius Magnus, ac Licinius Crassus, & ad nouissimum Titus Cæsar, bello vincentes obtinuerint templum, nihil huiusmodi illic inuenere: sed purissimam pietatem, de qua nihil nobis est apud alios effabile. Quia verò Antiochus neque iustam fecit templi depredationem, sed egestate pecuniarum ad hoc accessit, cum non esset hostis, & socios insuper nos suos & amicos aggressus est, nec aliquid dignū derisione illic inuenit, multi & digni cōscriptores super hoc quoque testantur: Polybius Megalopolitanus, Strabo Cappadox, Nicolaus Damascenus, Timagenes, & Castor, chronographus, & Apollodorus: qui omnes dicunt pecuniis indigentem Antiochum transgressum

fœdera Iudæorum, & spoliasse templum auro
 argentoque plenum. Hæc igitur Apion debuit
 respicere, nisi cor asini ipse potius habuisset, &
 impudentiâ canis, qui ad ipsos affolet colli: ne-
 que enim extrinsecus alia ratiocinatione men-
 titus est. Nos itaque asinis neque honorem ne-
 que potestatem aliquam damus, sicut Egyptij
 crocodilis & aspidibus: quando eos qui ab istis
 mordentur, & a crocodilis rapiuntur, felices &
 Deo dignos arbitrantur. Sed sunt apud nos a-
 sini, quod apud alios sapientes viros, onera si-
 bimet imposita sustinentes. Et si ad areas acce-
 dentes comedant, aut proposita non adim-
 pleant, multas valde plagas accipiunt, quippe o-
 peribus & ad agriculturam rebus necessariis
 ministrantes. sed aut omnium rudissimus fuit
 Apion ad componendum verba fallacia, aut
 certè ex rebus initia sumens, hæc implere non
 valuit, quando nulla potest contra nos blasphem-
 ia provenire. Alteram verò fabulam, dero-
 gatione nostra plenam, de Græcis apposuit: de
 quo hoc dicere sat erit, quoniam qui de pietate
 loqui præsumunt, oportet eos non ignorare
 minus esse immundum per templa transire,
 quàm sacerdotibus scelestâ verba confingere.

*À Asini a-
 pud Iudæos
 aliisque sa-
 pientes viros
 qui dicantur.*

*De Historia
 graphi qui-
 dam perfidi-
 am ac sacrile-
 gium Antiochi tege-
 re conantur.*

Istib verò magis studuere defendere sacrilegum
 Regem, quàm iusta & veracia de nostris & de
 templo conscribere. Volentes enim Antiocho
 gratificari & perfidiam ac sacrilegium eius te-
 gere, quo circa gentem nostram est usus pro-
 pter egestatem pecuniarum, detrahentes nobis
 etiam quæ in futuris essent, mentiti sunt. Pro-
 pheta verò aliorum factus est Apion, & dixit
 Antiochum in templo inuenisse lectum, & ho-
 minem in eo iacentem, & appositam ei mensu-
 lam maritimis terrenisque volatilium dapibus
 plenam, & quod obstupuisset his homo. Illum

verò

verò mox adorasse Regis ingressum, tanquam maximam sibi opem præbiturum: ac procidentem ad eius genua, extensa dextera poposcisse libertatem: & iubente Rege ut consideret, & diceret quis esset, vel cur ibidem habitaret, vel quæ esset causa ciborum eius, tunc hominem cum gemitu & lachrymis lamentabiliter suam narrasse necessitatem. Ait, inquit, esse se Græcum: & dum peragraret provinciam parandi victus causa, correptum se subito ab alienigenis hominibus, atque deductum ad templum, & inclusum illic, & à nullo conspici, sed cuncta dapium apparatione saginari. Et primum quidem hæc sibi inopinabilia beneficia visa attulisse lætitiā: deinde suspicionem, postea stuporem: postremum consulentem à ministris ad se accedentibus audisse legem ineffabilem Iudæorum pro qua nutriebatur: & hoc illos facere singulis annis quodam tempore constituto. Et a Iudæis comprehendere quidem Græcum peregrinum, quot annis hominem Græcumque annuo tempore saginare, & deductum ad quandam sylvam, occidere quidem eum cum immolatum, eiusque corpus sacrificare secundum Iudeorum solennitates, & gustare ex eius visceribus, & iusiurandum facere in immolatione Græci, ut inimicitias contra Græcos haberent: & tunc in quandam foueam reliqua hominis pereuntis abicere. Deinde refert eum dixisse, paucos iam dies debitos sibi met superesse, atque rogasse, ut reueritus Græcorum Deos, & superans in suo sanguine insidias Iudæorum, de malis eum circumstantibus liberaret. Huiusmodi ergo fabula non tantum omni tragædia plenissima est, sed etiam crudeli impudentia redundat. Non tamen à sacrilegio priuat Antiochum, sicut arbitrati sunt, qui hæc ad illius gratiam conscripsere. Nō enim præsumpsit aliquid tale,

ut ad templum accederet: sed sic inuenit non sperans. Fuit ergo voluntatibus iniquis impius, & nihilominus sine Deo, quicquid iussit mendacij superfluitas, quam ex ipsa re cognoscere valde facillimum est. Non enim circa solos Græcos discordia legum esse dignoscitur, sed maxime aduersus Ægyptios & plurimos alios. Cuius enim regionis homines non contigit aliquando apud nos peregrinari? ut aduersus solos Græcos renouata coniuratione per effusionem sanguinis ageremus: vel quomodo possibile est, ut ad hostias omnes Iudæi colligerentur, & tantis millibus ad gustandum viscera illa sufficerent, sicut ait Apion? vel cur inuentum hominem quicumque fuit (nomen enim suo nomine conscripsit) aut quomodo eum in suam patriam Rex non cum pompa deduxit? dum posset hoc faciens, ipse quidem putari pius, & Græcorum amator eximius, assumere verò contra Iudæorum odium, auxilia magna cunctorum. Sed hæc relinquo: insensatos enim, non verbis, sed

*a Templi ac
porticus de-
scriptio.*

operibus decet arguere. Sciunt igitur omnes qui videre constructionem templi nostri, qualis fuerit, & in transgressibilem eius purificationis integritatem. Quatuor enim porticus habuit in circuitu, & harum singulæ propriam secundum legem habuere custodiam. In exteriorem itaque ingredi licentia fuit omnibus etiam alienigenis: mulieres tantummodo menstruatae transire prohibebantur. In secundam verò porticum cuncti Iudæi ingrediebantur: eorumque coniuges cum essent ab omni pollutione mundæ. In tertiâ, masculi Iudæorum mundi existentes atque purificati. In quartam autem sacerdotes, stolis induti sacerdotalibus. In adytum verò soli princeps sacerdotum, propria stola circumamicti. Tanta verò est circa omnia prouidentia pietatis,

ut secundum quasdam horas sacerdotes ingredi constitutum sit. Manè etenim aperto templo oportebat facientes traditas hostias introire: & meridie rursus, dum clauderetur templum, denique vas quidem aliquod portari licet in templum, sed erant in eo solummodo posita, altare, mensa, thuribulum, candelabrum, quæ omnia & in lege cõscripta sunt. Etenim^a nihil amplius neque mysteriorum aliquorum ineffabiliù agitur, neque intus vlla epulatio administratur. Hæc enim quæ prædicta sunt, habent totius populi testimonium manifestum, rationemque gestorum. Licet^b enim sint tribus quatuor sacerdotum, & haecum tribuum singulæ habeant hominum plus quam quinq. millia, sit tamen observatio particulariter per dies certos: & his transactis, alij succedentes ad sacrificia veniunt: & congregati in templum mediante die à præcedentibus claves templi & ad numerum omnia vasa percipiunt, nulla te quæ ad cibum aut potum attineat in templum delata. Talia namq. etiam ad altaria offerre prohibitum est, præter illa quæ ad sacrificia præparantur. Quid ergo Apionè dicimus, nihil horum examinantem, verba incredula protulisse? Sed turpe est, historiz veram notitiam si proferre grammaticus non possit. Et sciens templi nostri pietatem, hanc quidem prætermisit. Hominis autè Græci comprehensionè finxit, & pabulum ineffabile, & ciborum opulentissimam claritatem: & peruios ingredientes, ubi nec nobilissimos ludæorum licet intrare, nisi fuerint sacerdotes. Hæc ergo pessima est impietas, atq. mendacium spontaneum, ad eorum seductionem, qui noluerunt discutere veritatem. Per ea siquidem mala ineffabilia, quæ prædicta sunt, nobis detrabere tentauere. Rursumque tanquam piissimus detidet, adiiciens fabulæ inania facta.

^a Quæ in templo posita sunt.

^b Sacerdotum tribus quatuor, quarum singula plus quam quinque millia hominum habent.

a *Alia A.* Ait enim illum retulisse, dum bellū Iudaei cōspiciunt de Zaira Idumaeos haberēt longo quodam tempore, *budo fabula.* ex aliqua ciuitate Idumaeorum qui in ea Apollinem colebat venisse ad Iudaeos, cuius hominis nomen dicitur Zabidus: deinde eis promissū traditorum se eis Apollinem Deū Dorensium: venturūmq. illum ad nostrum templū, si omnes ascenderent, & adducerent omnem multitudinē Iudaeorū. Zabidum verò fecisse quoddam machinamentum ligneū, & circumposuisse sibi, & in eo tres ordines infixisse lucernarū, & ita ambulasse, ut procul stantibus appareret, quasi stella per terram iter agens. Porro Iudaeos inopinabili visione obstupuisse, & longē constitutos tenuisse silentium. Zabidum verò multa quiete ad templum venisse, & aureū detraxisse a fini caput (sic enim urbanē conscribit) & rursus Dorā velociter aduenisse. Igitur & nos dicere possumus, quia asinum, hoc est semetipsum Apionem gerat, & facit stultitia simul & mendacis onerātū. Loca namq. quae non sunt, cōscribit; & ciuitates ne sciens transfert. Idumaea enim provinciae nostrae cōfinis est, posita iuxta Gazā, & nulla ciuitas huius Dora nuncupatur. In *b* Phoenice verò iuxta montē Carmelū Dora ciuitas appellatur, in nullo concordās Apionis oblocutionibus. Quatuor enim dierum itinere procul est à Iudaea. Cur itaque nos rursus accusat, eo quod non habeamus cōmunes cum aliis Deos, si sic facillē crediderit patres nostri ad se venturum Apollinem, & cū stellis eum ambulare super terram putauere? Locum enim prius nunquā videre scilicet, qui tot & tanta concelebrant candelabra. Sed nec aliquis ei ambulanti per provinciā ex tantis millibus obuiauit. Desolatos etiam vicos custodibus cōperit, & hoc tempore belli. Cetera iam relinquo. Ianuæ *c* verò templi altitudine quidem erant

*b Dora Phoenicia ciuitas
& non Idumaea.*

c Ianua templi.

erant cubitorum LX. latitudine verò XX. omnes
 deauratæ, & penè auto puto confectæ. Has clau
 debant non minus quàm viri ducenti diebus sin
 gulis: & relinquere eas apertas, nefandum nimis
 erat. facile igitur eas lucernifer ille aperuisse cre
 ditur, qui solus etiam habuisse affini caput æsti
 mabatur: quapropter dubium est, vtrum hoc ca
 put Zabidus denuò reuocauit: an certè sumens
 Apion, introduxit in templum, vt Antiochus in
 ueniret, vt secundo Apioni aliquam mentiendi
 daret occasionem. Mentitur^a autè & de iuramē
 to, quod iuremus per Deum factorē cœli & ter
 ræ & maris, nulli Iudæos futuros alienigenæ, &
 maxime Græcis. Oportebat autem mentientem
 absolūtè dicere, nulli futuros alienigenæ, & ma
 gis Ægyptiis: sic etenim ab initio poterant eius
 figmenta de iureiurando congruere, si ab Ægy
 ptiis vtiq. patres nostri non propter malignita
 tem suam, sed propter calamitates expulsi sunt.
 A Græcis autem plus locis quam studiis sumus
 abiuncti, ita vt nullè inter nos & illos inimicitia
 & æmulationes esse noscatur. E diuerso namq.
 multos eorum ad nostras leges contigit accessis
 se, quorum quidam permansere, quidā verò per
 durare non ferentes, denuò recessere. Hoc tamē
 iusiurandum nunquam se quisquam audisse me
 minit apud nos habitum, sed solus Apion (vt vi
 detur) audiuit. Ipse namq. id composuit. Magna
 ergo admiratione eximia Apionis prudentia,
 vel ob hoc quod mox dicetur, digna est. Hoc b
 enim esse affirmat indicium, quia neq. legibus
 iustis vtamus, nec Deum colamus vt conuenit,
 quod diuersis gētib. seruiamus, & calamitates
 quasdā circa ciuitatem sustineamus, cum vtiq.
 principalis ciuitas Romanorū sit, cuius ciues so
 li ab initio regnare atq. non seruire consueue
 rūt. Quis etenim horū magnanimitati valeat ob

*a Mendacij
 de iuramēto
 depulso.*

*b Apion Iu
 daei seruitu
 tem expro
 bat.*

sistere? Nullus etenim aliorum potest dicere sermonem quem Apion locutus est, quando paucis contigit in principatu continuè præsidere, & non rursus aliis facta mutatione servire. Plurimæ namq. gentes aliis obedire coactæ sunt: soli autem Ægyptij, eo quòd refugiant (sicut aiunt) in eorum provinciam Dij, atq. salventur migrantes in effigies bestiarum honorem præcipuum inveniunt, ut nulli famularentur horum qui Asiam Eusopamq. tenuere: qui scilicet unâ diem ex ævo totius seculi non habuere libertatem, neque apud indigenas dominos, neq. apud externos. Nam quemadmodum eis vñ sint Persæ, non semel solummodo, sed frequenter vastæ res vrbes, templa evertentes, putatos apud eos interficientes Deos, improperare non studeo. Non enim convenit stultitiam nos indocti Apionis imitari: qui neque casus Atheniensium, neque Lacedæmoniorum animo suo concepit, quorum hos quidem fortissimos, illos religiosissimos, omnes affirmant. Taceo Reges pietate celebres, inter quos Cræsum quàm diuersis vitæ sunt calamitatibus sauciati. Taceo incensam Atheniensium arcem templum Ephesinû & Delphicum, aliâque multa: hic nemo calamitatem passus, sed potius inferentibus intulit improperia. Novus autem accusator nostrorum Apion ingentus est, malorum suorum apud Ægyptum gestorum prorsus oblitus. Sed Sesostris eum, quæ refert fabula Regem fuisse Ægypti, ut creditur, excavit. Veruntamen^a possumus & nos dicere nostros Reges David & Solomonem, qui multas subdidere gentes. Sed de his modo supersedendû est: quæ verò cunctis nota sunt, Apion modis omnibus ignoravit: quoniam Persis, & post illos principibus Asiæ Macedonibus, Ægyptij quidem gaudere, nihil differetes à famulis. Nos autem

*a David
& Solomonem
in potentia.*

autem liberi consistentes, etiam civitatū in circuitu positarum, tenuimus principatum annis viginti & centum, usque ad Pompeium Magnum. Et dum vniuersi Reges sunt expugnati à Romanis, omnium soli propter fidem suam maiores nostri & socij & amici fuere. Sed viros mirabiles non præbuius, velut quarundam artium inuentores, & sapientia præcellentes: & inter hos enumerat Socratem, & Zenonem, & Cleanthē, & alios huiusmodi. Deinde ^a quod potius est mirandum, semetipsum his adiecit, & beatificat Alexandriam, quia ciuem talem habere meruit, quod ritè facit. Oportebat enim ut ipse sui testis existeret, qui aliis omnibus sic importunus & callidus esse videbatur, & vita verbòque corruptus. Quapropter rectè quilibet Alexandriæ condolebit, si super isto aliquid magni sapuerit. De viris autem qui fuere apud nos titulo nullo laudis inferiores, sciunt qui voluerint nostræ antiquitatis libris incumbere. Reliqua verò quæ in accusatione conscripta sunt, dignum erat fortè sine satisfactione relinquere, ut ipse sui potius & aliorum Ægyptiorum accusator extaret. Que ritur ^b enim eo quod animalia consueta sacrificemus, & non vescamur carnibus suillis: sed & circumcisionem genitalium vehementer irritet. De nostrorum quidem animalium peremptione, cōmunio nobis est cum aliis hominibus vniuersis. Apion autem sacrificantes nos redarguens, indicat semetipsum genere esse Ægyptiū. Non enim Græcus si esset aut Macedo, hoc molestè ferret. Isti enim vouent sacrificare heratōbas suis Diis, & Sacerdotibus vtuntur ad epulas. Quæ cū ita sint, non propterea contigit mundum animalibus desolari, quod Apion expanit. Qui tamen si solennitates Ægyptiorum sequerentur, mundus desertus quidem esset hominū.

Apion secundum laudat et magnificat

b Cur Iudæi animalia consueta sacrificant, nec carnibus suis vescantur.

bus, ferocissimis autem bestiis impleretur: quas isti iudicantes Deos, diligenter enutriunt, quod si quiseum consuleret, quos putaret omnium Ægyptiorum esse sapientes atque Deicolae, sacerdotes sine dubio faceretur. Hæc enim duo dicunt sibi met ab initio à Regibus esse præcepta, ut Deos colant, & sapientiam diligant: quod illi facere præcipue iudicantur: qui ^a tamen & circumciduntur omnes, & à porcinis abstinent carnibus. Sed neque ullus alter Ægyptiorum cum eis Diis sacrificare dignoscitur. Cæcus igitur fuit Apion quando pro Ægyptiis nostras detractiones componens, illos videtur potius accusare: qui non solum vivuntur solennitatibus, quas in nobis culpat iste: sed etiam alios circumcidi docent, sicuti dixit Herodotus. Vnde rectè mihi videtur Apion, propter patriæ suæ leges poenas dedisse blasphemiarum. Etenim ^b necessario circumciso circa genitalia vulnera ei facta nihil profuerunt, & putrefactis in magnis doloribus expiravit. Oportet enim bene sapientes in legibus propriis circa pietatem integrè permanere, & aliorum minimè carpere. Iste verò suas quidem leges effugit, de nostris verò mentitus est. His itaque terminus vitæ fuit Apionis. Sed & noster hic iam finem liber accipiet. Quoniam vero & Apollonius Molon, & Lyfimachus, & alij quidam, tam per ignorantiam quàm per insaniam de legislatore nostro Mose, & legibus verba protulere, nec iusta nec vera: dum ille quidè velut Mago atque fallaci derogant, leges autem malitiæ apud nos nulliusque virtutis affirmant esse doctrices, volo breviter & de omni conversatione nostra, & de particulari (sicuti poterò) proferre sermonem. Reor enim fore manifestum, quia & ad pietatem & ad convicium universalemque humanitatem, insuper ad iustiti-

a Ægyptiorum sacerdotes circumcidentur, & à porcinis carnibus abstinent.

b Mors Apionis.

c Mosis contra Apollonium & Lyfimachum defensio.

Laborumque tolerantiam, & ad contemptum
 mortis optimas leges politas habeamus. Rogo
 tamen lecturos, ut non cum invidia exequantur
 huius operis lectionem. Non enim proposui lau-
 des conscribere nostrorum: sed aduersus eos,
 qui nos plurimum & fallaciter accusarunt, satis
 factionem hanc puto esse iustissimam. Proinde
 accusationem Apollonius non continet, sicut
 Apion, instituit, sed dispersim Quippe ^a qui ali-
 quando quidem nos sine Deo & hominibus o-
 diosos appellat, aliquando verò formidinem no-
 bis impropertat: & è diuerso, rursus aliquando de
 audacia gentis nostræ queritur. Dicit autem etiã
 stultiore Barbaris: & propterea nullum inuen-
 tum nos solos vitæ vile reperisse. Hæc autem
 omnia manifestè redarguuntur, dum viuere.
 sa, contra quam ab eo sunt dicta monstrantur,
 & legibus imperata, & à nobis cum omni inte-
 gritate gesta. Si verò coactus fuero facere men-
 tionem legum contrariarum apud alios consti-
 tutarum, in culpa illi sunt, qui nostras solenni-
 tates tanquam peiores cum aliorum conferunt.
 Quibus neutrum puto remanere quod dicant:
 neque quia non eas habeamus leges, quarum
 ego capita & summas ad redarguendum posi-
 turus sum: neque quia non præcipuè in legibus
 propriis perduramus. Paulo ^b ergo altius exor-
 tus, volo primum dicere, quod eis qui sine lege
 & ordine viuunt, hi qui ordinis & communium
 legum amatores extiterunt, & primi hoc in-
 choauerunt, rectè mansuetudine atque virtute
 præstare dicendi sunt. Denique conantur sin-
 guli eorum gesta sua ad antiquitatem referre, ut
 non imitatores aliorum videantur existere, sed
 ipsi proprius aliis legitimè viuendi duces fuisse.
 His igitur hunc in modum se habentibus, virtus
 legislatoris est meliora considerare: & his qui

*a In quibus
 Apollonius
 Iudæos accu-
 sas.*

*b Ordinibus
 communium
 legum ama-
 tores man-
 suetudine at-
 que virtute
 præstant.*

usuri sunt legibus, quas potuerit, satisfacere, qui recte sunt. Populi vero est, ut in omnibus que constituta sunt, perduret & neque felicitate procedente, neque calamitatibus aliquid horum im-

Moses quoque mutet. Dico igitur nostrum legislatorem, quos *libet legisla* libet qui memorantur leges antiquitate *tores anti-* precedere. Lycurgus enim & Solon, & Zaleucus Locrensis, & omnes qui apud Græcos mis- *quitate pre-* cibus sunt, nouelli atque recentes, quantum ad il- *cedit.* biles sunt, nouelli atque recentes, quantum ad il-

b Nomos, lum comparati esse noscuntur: quando nec ipsum *Lex hoc vo-* nomen legis fuisse olim apud Græcos agnosci- *cabulum nu-* tur. Testis Homerus est, qui nusquam in opere *quam apud* suo hoc usus est nomine. Non enim secundum le- *Homerum* gem, sed indiffinitis sententiis, & Regum præcep- *reperitur.* tionibus, populus regebatur. Unde etiam multo tempore permanserunt, tantum moribus utentes,

et Mosi vita.

& non scripto, & multa horum semper secundum euentum casuum permittentes. Noster vero legislator antiquus existens (hoc etiam vadique manifestum est, etiam apud eos clarum, qui semper contra nos loquuntur) & semetipsum præbuit optimum principem populorum consultoremque & instructionem totius legis vitæ constringens, eis suauiter hanc libenter excipere, & firmissimè inclita scientia custodire. Primum autem eius magnitudinis opera videamus. Ille namque progenitorum nostrorum relinquentium Ægyptum, & ad terram propriam remeantium, multa millia sumens, ex plurimis & impossibilibus rebus cautissimè liberauit: nam & in aquosam eos & multum arenosam oportebat transire viam, bellamque deuincere: & filios ac uxores, prædammque bello seruare: in quibus dux egregius & consiliarius sapientissimus, & tutor veracissimus fuit vniuersorum. Omnem liquidem multitudinem à semetipso pendere fecit, & cum omnia quæ vellet persuadere posset, in nullo

nullo horum vindicauit sibi potestatem: sed in quo maximè tempore potestatem sibi arroganti & tyrannidem præfules rerum, & populum frequenter plurima iniquitate vlneri cōsuefaciunt, in hac ille potentia constitutus, è diuerso magis iudicauit agendum pie, & plurimè exhibere aliis æquitatem, ipse virtutem præcipuam se credens cunctis ostendere, & salutem firmissimam præbere sequacibus bona voluntate. Et maximis actib. in singulis casibus usus est. Quapropter^a rectè iudicabat, ducē atque cōsul-^a *Moses dū*
torem se Deum habere, & primitus sibi met sa-^{cem aliqua}
tisfaciens, quia secundum illius voluntatem vni-^{consultatione}
uersa gereret atque tractaret, credidit modis o-^{Deū habet}
mnibus oportere, vt etiā apud plebem hæc opi-
nio permaneret. Nam qui Deum respicere suā
vitam credunt, delinquere non præsumunt. Hu-
iusmodi quidem noster legislator fuit, non Ma-
gus, non fallax, sicut derogatores iniuste pronun-
ciant: sed^b quales apud Græcos gloriatur fuisse
Minoem & post eum legilatores alios. Nam-
que quidam eorum leges positas à Ioue dicebāt:
alij verò eas in Apollinem & vaticiniū Delphi-
cum referebant, siue pro veritate hoc credētes
seu facile persuadendum iudicantes populo.
Qui verò præcipuas leges instituerint vel qui ius-
tissimè de Dei fide cognouerint. licet hoc ex
ipsis legibus facta comparatione conspiciere.
Iam enim de ipsis tempus est disputandi. Igi-
tur infinitæ quidem particulatim gentium at-
que legum apud cunctos homines differen-
tiæ sunt. Alij siquidem monarchis, alij verò po-
pulum potestatem Reipublicæ commiserunt. No-
ster verò legislator nihil horū intendens velut
si quis hoc dicendo mensurā transcendat verbi
diuinā Remp. declarauit: Deo principaliter con-
uersationem nostram atque potestatem excel-

^b *Origo Le-
gum apud
Græcos.*

lenter assignans, & satisfaciens eum cunctos inspicere, tanquam causam bonorum omnium & uniuersis hominibus existentem: & quæcunque contingit eos in angustiis supplicasse, illius non latuisse voluntatem, neque quicquam eorum quæ gessere, vel siquid aliquis apud semetipsum potuit cogitare. Vnum verò eum esse monstrauit, & ingentem, immutabilem per tempus, æternum, & omni specie mortali pulchritudine differentem, & ipsum nobis notum: qualis autē sit secundum substantiā, prorsus ignotū. Hæc

Quid Græcorū prudentissimi de Deo sapuerunt.

itaque de Deo sapuerunt prudentissimi Græcorum: qui quidem quod eruditi sunt, illo viue sciendi præbente principia, nunc dicere prætermittito: quod autem hæc optima & congrua Dei naturæ atque magnificentia sint, valdè testantur. Pythagoras enim, & Anaxagoras, & Plato, & post illos philosophi Stoici, & penè cuncti, videntur de diuina sapuisse natura. Sed hi quidem ad breuē philosophantes, populo superstitionum opinionibus iam præoccupato veritatem dogmatis proferre timuere. Noster vērò

Mosis & aliorum legislatorum comparatio.

legislator opera præbens consona verbis suis, non solum his qui cum eo erant satisfecit, sed etiam qui ex illis semper erant nascituri, hoc immutabiliter inspirauit, & causam legislationis ad utilitatis modum semper adduxit. Non enim partem virtutis Dei culturam dixit, sed huius partes alias esse perspexit atque constituit: hoc est, fortitudinem, iustitiam, & mutam in omnibus ciuium concordiam. Cunctæ namque actiones & studia, vniuersique sermo-

Duo totius disciplinae & moralis institutionis modi.

nes, ad diuinam referuntur per omnia pietatem. Non enim hoc inexamiatum aut in-finitum vterius dereliquit. Duo siquidem sunt totius disciplinae & moralis institutionis modi, quorum vnus quidem sermone do-

Et or est, alter verò exercitatione morum: quæ
 cum ita sint, alij quidem legillatores sentien-
 do sunt discreti, & alterum horum modum
 sibi placitum assumentes, alterum reliquerunt.
 Sicuti Lacedæmonij quidem & Cretenses mo-
 ribus erudiebantur, non verbis: Athenienses
 verò, & penè omnes alij Græci, quæ quidem o-
 porter agi præcipiebant suis legibus: assuesce-
 re verò ad hæc operibus minimè valere. No-
 ster autem legislator hæc ambo multa diligen-
 tia coaptavit. Nam nec exercitationes morum
 omisit non traditas, neque leges sermone re-
 liquit incomptas. Sed mox à primo inchoans
 cibo, & vnicui que dicta conveniente, nihil
 neque minimatum escarum sub potestate vo-
 luntatis videntium dereliquit. Sed & de cibis
 quibus convenit abstinere, & qui sumendi sunt,
 vel quæ dicta communis esse videatur, necnon
 & de operibus labore simul & requie, termi-
 num atque regulam posuit legem: quatenus
 veluti sub patre atque domino viuentes, neque
 volentes quicquam neque per ignorantiam de-
 linquamus. Non enim ignorantibus penam po-
 suit, sed optimam & necessariam correptionem
 monstravit legem. Quapropter non semel audi-
 re, nec secundo vel sæpius: sed in vnaquaque
 septimana, alia opera relinquētes, ad legis audi-
 tionem congregati præcepit vniuersos, eamque
 perfectè condiscere, quod scilicet omnes legisla-
 tores reliquisse noscuntur. Et in tantum plurimi
 hominum absunt, ut secundū proprias leges vi-
 uant, ut penè eas ignorent. Et cum peccauerint,
 tunc agnoscunt ab alijs, quem legem proban-
 tur esse præuicati. Sed etiam viti maxima cū
 gloria & principalia gubernantes, profitentur i-
 gnorationem. Doctos namque sibi faciunt affi-
 gere ad dispensationem rerum, & peritiam le-

*Moses vni-
 uersos lu-
 deos ad le-
 gis auditi-
 onem congre-
 gari præci-
 pit.*

gum habentes. Noſtrorum verò quemlibet ſi quis leges interroget, facilius quàm nomen ſuū recitat. Vniuerſas quidem mox à primo ſenſu eas diſcentes, in animo velut inſcriptas habemus. Et rariſ quidem quidlibet tranſgreditur: impoſſibile autem eſt ſupplicium deuitare peccantem. Hoc à itaque primum omnium mirabilem conſonantiam nobis inſtituit, nam vnā quidem habere & eandem de Deo ſectam, viā verò ac moribus diſferre nihil ab inuicem, optimam moribus hominum poteſt celebrare concordia. Apud nos etenim ſolos, neque de Deo quilibet ſermones audiet alterutriſ aduerſarios ſicut multa ſimilia apud illos fieri comprobantur: cū non ſolū à vulgaribus quod viſum fuerit vnicuique profertur, ſed etiam apud quosdam philoſophorum hoc crebrè præſumitur: quando alij quidem totam Dei naturam ſermonibus perimere tentauere, alij verò eius prouidentiam ab hominibus abſtulere: neque in ſtudijs vitæ diſſerentia vlla conſpicitur, ſed communia quidem opera omnium apud nos exiſtunt: vnus verò de Deo ſermo concors eſt, aſſereptum illam cuncta reſpicere. Sed etiā de ipſius vitæ ſtudijs, & quoniam oportet omnia alia ad terminum diuinæ pietatis adduci, à mulieribus noſtris & à ſeruis quilibet audient. Pro qua re illas nobis calumnias à quibuſdam, cur non exhibeamus viros inuentores nouorum operum ſeu verborum, contigit oriri. Alij ſiquidem in nulla re paterna perducere optimum eſſe putant, & præcipue tranſgreſſoribus ſapientia: robur aſſignant. Nos autem à diuerſo vnā eſſe prudentiam atque virtutem exiſtimamus, nihil penitus vel facere vel cogitare contrarium hiſ quæ antiquitus ſancita noſcuntur: quod ſcilicet indicium legis eſt, optimo ſordere conſtituit. nam

ca quæ

a Conſonantia Iudaeorū in religione & vita.

ea quæ nunc non habent modum, experimento sæpe corrupta redarguuntur. Apud nos autem, qui credimus ab initio positam legem diuinâ voluntate, nihil aliud pium est, quàm hanc sub integritate referuare. Quis enim melius quicquam mouere potest, aut quid melius adinuenit? vel quis ab aliis tanquam præcellentius ad statum Reipubl. nostræ aliquid transferre potest? aut quæ poterit esse melior atque iustior, quàm ea quæ Deum quidem principem omnium esse confirmat: sacerdotibus autem in communi quidem res præcipuas dispensare permittit: summo^a verò Pontifici aliorum sacerdotum a *Qui homi-* Principatum competenter iniungit? quos *nes ad sacer-* que non diuitis, neque aliis quibusdam spon- *dotum electi.* taneis auiditatibus præcellentes legislator ad culmen huius honoris instituit. Sed quicumque sapientia vel temperantia aliis præstare noscuntur, eis præcipuè culturam diuinæ placationis intunxit. Apud hos igitur, & legis & aliorum studiorum integra diligentia custoditur. Contemplatores etenim omnium atque iudices contemptorum, & punitores culpabilium sacerdotum esse decreti sunt. Quis ergo principatus, quod regnum erit hoc sanctius, vel qui honor Deo potius cooptabitur, cum omnis quidem populus sit præparatus ad pietatem, summa verò diligentia sacerdotibus sit indicta, & velut quædam festiuitas gubernetur vniuersa Respublica? Cum enim mysteria sua numero paucorum dierum alienigenæ custodire nequeant: ea videlicet sacrificia nominantes, nos cum multa delectatione, & incommutabili voluntate sollemnitatis opus per omne seruamus æuū. Quæ igitur sunt præcepta vel interdicta simplicia, *b De Deo* sue nota dicamus. Primum quidem de Deo est, *& Prouiden-* *tia Diuina.* dicens, Deus habet omnia, perfectus, bea-

uissimus, ipse sibi cunctisque sufficiens, principiu
& medium & terminus, inter omnia operibus
quidem & muneribus clarus, & omni re mani-
festior: forma verò & magnitudine nobis in-
narrabilis. Omnis nanque materies comparata
ad huius imaginem, licet sit preciosa, tamen
pro nullo est, cunctaque ars ad illius imitationis
inuentum, extra artem esse cognoscitur: nihil
simile neque videmus neque possumus suscipia-

a Opera Dei. ti, neque conicere. Sanctus est videmus eius
opera, lumen, cœlum, terram, solem, lunam, flu-
mina, mare, animalium nationes, prouentus fru-
ctuum: hæc Deus fecit, non manibus, neque la-
boribus, neque quibusdam indignis sibi coope-
rantibus, sed ipso vidente bona repente facta
sunt. Huc homines conuenit vniuersos sequi,
eumque placare exercitatione virtutis. Modus
enim diuinæ placationis iste sanctissimus est.
Vnū templum vnius Dei, commune omnium cō-
munis Dei cunctorum. Gratum namq. semper
est omne quod simile est. Hunc placant quidem
sacerdotes semper præcedit verò istos primus
secundū genus: qui antè alios sacerdotes sacrifi-
cabit Deo, custodiet leges, de dubiis iudicabit,
& puniet lege conuinctos. Huic quisquis non o-
bedit, supplicio subiacebit. tanquā qui in ipsum

b Hostia ve Deum impiè gesserit. Hostias *b* immolat, non
terris resla. ad crapulam nostram vel ebrietatem attingentes.
menti. hæc enim non placent Deo: quæ res occasio po-
tius iniuriarum simul & expensarum est. Deus
enim temperatos, ordinatosque, & boni generis
diligat: & ut præcipue sacrificantes castè viu-
amus. In sacrificiis autem pro communi salute
primum oportet orare, deinde singulos pro se-
metipsis, quoniā omnes socij sumus. Et qui hoc
consortiu suæ vitæ præponit, maximè Deo gra-
tus est. Supplicatio verò fit ad Deum votis ac
precibus,

precibus, non ut bona præstet: hæc enim ipse
 sponte contulit vniuersis: & in medio deposuit.
 sed ut hæc suscipere valeamus, suscipientesque
 seruemus. Purificationes^a quoque in sacrificiis
 lex decreuit, à cubili, à lecto, à congressu vxorio,
 & alia multa, quæ conscribere longissimum est.
 Huiusmodi ergo de Deo, & eius placatione ser-
 mo est, ipse autem simul etiā lex est. Quid^b au-
 tem de nuptiis? Solam nouit lex permixtionem
 naturalem eam coniuge, si tamen filiorum cau-
 sa procreandorum agatur. Masculorum verò
 cum masculis indicauit inimicas: & tentantes ta-
 lia morte decreuit dignos. Nubere verò iubet,
 non respicientes ad dotem, neque violenter
 arripere, sed neque dolo vel fallacia suadere.
 Dispensationem verò potius fieri per eum, cu-
 cus noscitur esse potestatis, & per cogitationem
 opportunam. Mulier autem inferior, inquit, est
 viro per omnia. Obedit igitur non ad iniuriam,
 sed ut sit sub regimine constituta. Deus enim
 viro potestatem dedit. Cum hac ergo coire de-
 cet maritum solummodò. alterius verò expe-
 rientiam habere nequissimum. Si quis autem
 hoc egerit, declinatio nulla mortis: neque si se-
 cerit vim virgini alteri desponsatæ, neque si sua
 ferit nuptæ, aut filios nutrienti, quæ omnia lex
 præcepit. vniuersis autem mulieribus interdi-
 xit, vel celare quod natum est, vel alia machina-
 tione corrumpere filios. Infanticida enim esset
 animas demoliens, & genus imminuens. Igitur
 si quis ad concubitum, corruptionemque tran-
 sferit, immundus est. Oportet autem etiam
 post legalem commixtionem vici, mulieres
 lauari. Hoc enim partem animæ pollueri iu-
 dicauit, inflata namque corporibus vulnera-
 tur. Dúmque^d hoc fit, aquam propter purifica-
 tionis causam talibus imperauit. Sed neque in

^a Purificatio-
nes in sacrifi-
ciis.

^b De nuptiis

^c Pœna vim
inferentis
virgini.

^d Purificatio-
nes corporis.

filiorum natiuitatibus concessit epulationes aggregari, & fieri occasiones ebrietatis, sed temperatum esse repente principium. Iussitque literis erudiri propter leges, & nosse progenitorum actiones, ut actus imitentur: & cum legibus educat: neque transgrediantur, neque cogitationem

a De fune- rignorationis habere iudicentur. Prospexit ^a *bus mortuo-* rem etiam funeribus mortuorum, ut neque sum-
ptum. ptuosque ad sepeliendum celebrentur exequiis,

neque insignium fabrica sepulchrorum. sed necessaria quidē circa elationē funeris imperauit domesticos adimplere: omnibus autē uiuentibus legitimum esse constituit. ut aliquo moriente & concursant, & gemitus lamentationis effundant. Purificari autem iubet etiam domesticos funere celebrato, ut longē procul sint, quasi videantur mundi esse. Cū autem aliquis fecerit homicidium, vel spontē vel inuitus. ne ho-

in Honor pa- rum quidem poenam tacuit. Parentum ^b *rentum.* rem post Deum esse constituit. & qui non re-

pentat eorum gratia, sed in qualibet parte contristat, praecepit esse lapidandum. Iubet etiam senioribus honorem iuuenes exhibere, quoniam cunctis senior Deus est. Nihil permittit celandum apud amicos: non enim amicitiae sunt apud Deum, cui omnia non creduntur. & licet aliquae inimicitiae proueniant, prodi tamen arcana prohibuit. Si quis autem arbiter munus acceperit, morte mulctatur, despiciens quod iustum

c Contra fur- est, & auxilium reis offerens. Quod ^c *um & usu-* quisquam
946. non posuit non auferat, & aliena non tangat. mutuans non accipiat vsuras. Haec, & his multa

similia, communionem continent nostrorum inter akerutos. Quomodo autem etiam de domestica cura circa alienigenas habenda docuerit legislator, referri dignum est. videbitur enim ^d *omnib.* optime prospexisse eā, illo ita sentiente, neque

te, neque propria corumpamus, neque participari rebus nostris volentibus inuideamus. Quicumque enim volunt sub nostra conuersari lege, accedentes ad eam cum munificentia suscipit, non genere solummodò, sed etiam voluntate vitæ putans esse consortium. Eos autem qui obiter adueniunt, misceri solennitatibus noluit, alia tamen exhibenda constituit. Idem omnibus præbendum, ignem, aquam, cibum: iter ostendere, non spernere aliquem insepultum. Mitissimè etiam circa hostes quæ sunt agèda sancit, *a Circa hostes quomodo agendum.* ut neque terra eorum exuratur, neque arbores fertiles incidantur. Sed etiam spoliari eos qui in bello cecidere, interdixit: & captiuis prospexit, quatenus eorum amoueatur iniuria, & maximè fornicarum. Sic autem eximie nos mansuetudinem atque clementiam studuit edocere, ut etiam de animalibus irrationalibus non taceret: sed horum tantummodò utilitatem legitimam concedens, ab omni nos alia causa prohibuit. Quæcunque enim veluti domestica oriuntur in ædibus, hæc interdixit occidi: sed neque parentes denique præcipit vnà cum pullis auferri. Et licet hostilia sint animalia laborum socia, eis tamen parcendum esse sancit. Sic vndique ea quæ ad mansuetudinem pertinent obseruauit: doctrinalibus quidem, sicuti prædictum est, legibus vtens, & alia rursus contra transgressores causa punitionis sine excusatione defigens. Multa namque in plurimis causis transgredientium, mors est. Si *b* adulterium commiserit aliquis, si *b* *Repetitio præceptorum legis.* vim puellæ fecerit: si masculi turpe tentamentum præsumpserit, aut patiatur sustinere tentatus. Similiter autem est lex ineuitabilis & in seruis, sed etiam de mensuris, vel si quis de ponderibus dolum fuerit operatus, & de iniusta venditione: ac fraude si quis vel dextraxerit alienā

rem, aut quod non posuit abstulerit, cohibendi
hi sunt vindicta, non quali apud alios, sed valde
maiori. de iniuria verò parentum, vel impietate
quæ sit in Deum, si vel tentet hoc aliquis, mor-
peribit. At his qui secundum legem vniuersa

a Premium faciunt, premium^a tribuitur non aurum, non ar-
obedientium gentum, neque coronæ lapillis distincta: sed v-
legi. nusquisque testem habens conscientiam suam,

valde proficit, legislatore prophetante, & Deo
fidem condonante firmissimam his qui seruant
leges: & licet pro his mori contingat, concu-
runt tamen alacres ad occasum, sperantes fore
ut vita melior ex mutatione conferatur. Pigeret
itaq. nunc hoc me cōscribere, nisi opera essent
omnibus manifesta: quoniam sæpenumerò mul-
ti nostrorum progenitorum, ne vel sermonem
solummodò extrà legem proferrent, omnia

b Duratio
legum apud
Iudæos.

passi sunt viriliter sustinere. Quin^b & si ignota
gens nostra omnibus hominibus esset, nec pa-
lam esset voluntaria nostra legum observatio,
si Græcis aut legisse se in historicis aliquis narra-
ret, aut in orbe incognito reperisse, homines ta-
lem tamq. honestam de Deo opinionem habē-
tes, atq. in talibus legibus multis seculis constan-
ter permanentes, omnes reor demiratos, pro-
pter continuas quæ apud ipsos sunt mutatio-
nes. Deniq. eos qui conscribere proximè de Re-
publ. & legibus tentauere, tanquam de incredi-
bilibus compositionibus quidam frequenter
accusant, dicentes, quoniam impossibilia sem-
pserint argumenta. Et alios quidem taceo philo-
sophos, quicumq. huiusmodi negocium in suis
conscriptionibus habuere. Plato^c autem mirabi-

c Plato mi-
rabilis apud
Græcos.

lis apud Græcos, tanquam & honestate vitæ
præcedens, & virtute sermonum & persuasione
philosophiæ cunctos excellens, ab his qui sibi
videntur præstantes, in rebus civilibus, perpe-
tuo

tō penē illuditur, cauillīsq. comicis traducitur.
 cum utiq. qui illius verba considerauerit, fre-
 quenter & facile reperiāt, quā etiam consuetu-
 dini plurimorum proxima esse noscuntur. Ipse
 siquidem Plato confessus est, quia veram de
 Deo opinionem propter ignorantiam plebis
 proferre securum non est. Sed Platonis quidem
 verba vana esse putant, & multa licentia com-
 posita atque conscripta: maximē a verō legisla-
 tionem Lycurgi mirantur, & Spartam cuncti
 concelebrant, quoniam in illius legibus pluri-
 mo tempore perduravit. Ergo hoc manifestum
 virtutis indicium est, in legibus permanere. Si
 verō Lacedæmonios admirantur, illorum tem-
 pus conferant, cum amplius duobus millibus
 annorum nostræ Reipubl. super hæc sciāt, quo-
 niam Lacedæmonij quidem omni tempore
 quo habuere libertatem, perfectē visi sunt cu-
 stodisse leges: cum verō circa eos factæ sunt for-
 tunæ mutationes, penē cunctarum legum obli-
 ti sunt. Nos autem multis casibus euolutis pro-
 pter Regum Asiæ mutationes, neque in nouissi-
 ma mala venientes à legibus sumus alienati: nō
 vacationis, nec epulationis causa seruantes eas:
 quando si quis considerare voluerit multo am-
 pliori testimonio maiores excubias & labores
 nobis quam Lacedæmoniis videbit impositos.
 Illi siquidem neq. operantes terram, neq. circa
 opificia exercitum habentes, sed ab omni o-
 peratione remissiores pingues, & corpore pul-
 chri in ciuitate degebant, aliis ministris in om-
 nibus vitæ necessariis rebus videntes & cibum
 pararum ab illis accipientes, solum opus bonum
 atque æquum iudicantes, quiduis facere: & pati
 quatenus prævalerent aduersus omnes, contra
 quos bella susciperent: quod autem ne hoc qui-
 dem adipisci potuerunt, omitto dicere. Non e-

a *Lycurgus
 Lacedæmo-
 niorum le-
 gislator.*

b *Iudeorum
 & Lacedæ-
 moniorum
 comparatio.*

a **Leges gra-
ues Iudeo-
rum.**

nim singuli solummodò , sed multi frequenter
eorum subito legis præcepta negligentes, se-
metipsos cum armis hostibus tradidere. Putásne
& apud nos, nò dico tanti, sed duo vel tres agni-
ti sunt proditores effecti legum , vel mortem
formidantes, non dico illam , faciliè , quæ solet
præliantibus evenire : sed eam quæ cum multa
corporis afflictione, & multa crudelitate videtur
accidere. Quam^a (ut ego puto) quidam prævalentes
nobis non per odium subiectis imposuere , sed
admirandum quoddam spectaculum videre vo-
lentes, si qui sunt homines , qui vnum tantum-
modò credant esse pessimum , si agere quic-
quam extra leges suas vel sermonem apud eos
dicere compellantur. Non tamen mirari decet,
si mortem fortissimè toleramus pro legibus, &
ultra alios vniuersos. Non enim quæ leuia vi-
dentur nostris studiis alij facile patiuntur , hoc
est operationem , cibique simplicitatem : & ut
nihil fortuitò, neque quod quisq. desiderat ves-
catur aut bibat , aut ad concubitum quemlibet
accedat, aut splendidè vestiatur, aut sine nobili-
tate vacet. Sed illud attendendum est , si gladiis
vrentes, & hostes ab inuasionem fugantes, præ-
cepta legis circa cibos sustinere possunt. Nobis ve-
rò gratum est propter hæc legibus obedire, & in
illis fortitudinis specimen ostendere. Eæt nunc
Lysimachi & Molones, & quidam huiusmodi a-
lij scriptores, improbi sophistæ , adolescentum
deceptores, & quasi prauissimis nobis derogate
contendant. Ego sanè nosim de legibus alienis
examinationem facere. Noster enim mos est
propria custodire, non aliena potius accusare. Et
ut neque ridere neque blasphemare debeat-
mus eos, qui apud alios putantur Dij, apertè no-
bis legillator interdixit propter ipsam appellatio-
nem. De accusatoribus autem per oblectiones
suas

b **Moses Iu-
dan eos qui
apud alios
putantur Dij,
propter ap-
pellationem
videre ac
blasphemare
interdixit.**

suas nos increpare volentibus, tacendum non est, cum utique non à nobis nunc sermo compositus eos arguere videatur, sed à multis, probabiliter iam præmissus. Quis igitur eorum qui apud Græcos sapientia sunt mirabiles, non redarguit nobilissimos poetas & præcipue legilatores quoniam^a huiusmodi sectas de Deis ab initio a Deorum a-
 populis inseruere, dicentes eos numero qui-
 dem quantos ipsi voluere, ex alterutris verò & ingens nume-
 diuersis natiuitatibus procreatos? Hos autem rus,
 diuidentes locis & habitaculis tanquam genera animalium, alios quidem sub terra, alios in mari, seniores autem eorum in tartaris vinctos esse dixere: quibus verò attribuere cælum, his sermone quidem patrem, operibus autem tyrannum atque dominum superposuere. Propterea^b aduersus eum constituere insidias per uxorem, & fratrem, & filiam, quam ex eius capite fingunt generatam, vt alligantes eum appenderent, sicut ipse ille suum dicitur patrem. Hæc iuste accusatione digna conqueruntur, qui sapientix virtute præcellunt. Hi super hæc deridentes adiungunt: Si Deorum alios quidem ephebos & adolescentes, alios autem seniores & barbatoſe credendum est, alios constitutos super artes, & quendam fabrum, aliam verò textricem, alium verò peregrinantem, & cum hominibus contendentem, alios autem citharizantes aut arce gaudentes: deinde inter alterutros seditiones effectas, & propter homines contentiones constitutas, vt non solum inter se alii aliis manus immitterent, sed etiam ab hominibus vulnerati lugerent malæque perfertent: & quod super omnia est luxuriosius, si intemperantia permixtionis vterentur: quomodo non erit incongruū amores & concupiscentias ad vniuersos attinere, si uel masculos & ad feminas. Deinde^c fortis c. Iuppiter.

*b Fabula de Ioue & Pal-
 lade.*

c Iuppiter.

simus & primus eorum pater seductas à semet-
 ipso, imprægnatasque mulieres, diruptas sub-
 mersasque spernit: & eos qui ex eo sunt nati ne-
 que liberare potest fato constrictus, neque sine
 lacrymis eorū perferre mortes. Bona sunt hæc
 & his alia consequentia, id est, adulteria in cœ-
 lo visa, & sic impudenter à Diis celebrata, ut iam
 alij invidere se profiterentur in tali sceditate vi-
 æto. Quid enim alij facturi non essent, dum ne-
 que senior atque Rex valuisset impetum suum
 à mulierum permixtione retinere. Alij verò
 seruiantes hominibus, & nunc quidem adifi-
 cantes causa mercedis, nunc verò pascentes:
 alij autem malignorum modo infero carcere
 colligati. Quem igitur sapientium talia non ac-
 cendant, ut hæc componentes redarguat, &
 multam stultitiam his credentium reprehendat?
 Alij verò & terrorem quandam vel me-
 tum, necnon & rabiem, atq. seductionem, om-
 nesq. pessimas passiones in Dei natura fingere
 præsumpsere. Et horum quidem nobilioribus
 etiam civitates sacrificare suasere. Siquidem in
 multa necessitate consistunt, ut quosdam Deo-
 rum putent bonorum esse largitores, alios au-
 tem vocent aduersarios, quando eos veluti ma-
 lignissimos homines muneribus atq. donis pla-
 care contendunt, magnum quoddam malum se
 suscepturas ab eis existimantes, nisi mercedem
 eis studiosè præbuerint. Quæ igitur causa este-
 rant huius iniquitatis atque delicti circa Deum
 Ego quidem arbitror, eò quòd neque verà De-
 naturam ab initio eorū legislatores agnouerint
 neque quantum percipere potuere, perfectam
 sententiam diffinientes reip. tradidere: sed ve-
 lut aliud quiddam vilius neglexerunt, dantes
 potestatem Poetis, ut quos vellent Deos intro-
 ducerent hæc omnia patiente inæstimationibus ve-

*a Iniquita-
 tis atq. deli-
 cti circa
 Deū causa.*

rō ut de repub. sciberent, & de peregrinis Diis
 decreta proferrent. Sed etiam pictores & pla-
 stæ in hoc apud Græcos multam habuere pote-
 statem, ut unusquisque formam quam vellet se-
 cundum modum suę opinionis exponeret, alius
 quidem ex luto quod vellet fingens, alius verò
 pingens. Opifices itaq. qui maximè putantur es-
 se præcipui, ebur & aurum habent, ad hoc suæ
 semper nouitatis argumentum. Proinde apud
 eos priores quidem Diis florentes honoribus, se-
 nuerunt: alij verò noui clam introducti, religio-
 ne posantur: & templorum alia quidem deso-
 lata, alia verò nuper secundum hominum vo-
 luntatem ædificantur: cū contra oporteat opi-
 nionem de Deo, eiusq. culturam immobili reli-
 gione seruare. Apollonius siquidem Molō, vnus
 fuit stultorum atq. tumentium. Eos autem qui
 verè in Græco philosophati sunt, neq. prædicto-
 rum aliquid latuit, neque frigidæ allegoriæ cau-
 sas ignorauere. quapropter illos quidem iustè
 spreuere, & circa veram decentemque circa
 Deum opinionem nobis fuisse concordēs. Quod b
 Plato respiciens, neq. vllum quempiam Poeta-
 rum dicit in repub. esse suscipiendum: & Ho-
 merum honorifice amouet, coronatum & vn-
 guento delibatum, ne rectam opinionem de
 Deo fabulis fortè destrueret. Præcipuè nanq. Pla-
 to nostrum legislatorē imitatus est, in hoc quo-
 que, quod illud præcipuè suis ciuib. imperauit,
 ut omnes perfectè ediscerēt leges, & ne fortui-
 to aliquid extraneorum ciuib. misceretur, sed
 esset pura respublica, & in legum custodia per-
 duraret. Horum nihil cogitans Apollonius Mo-
 Ion, nos voluit accusare, quoniam non recipi-
 mus eos, qui aliis sunt opinionibus præoccupati:
 neq. communicari patimur eis, qui alia vitz
 consuetudine degunt, cum neque hoc proprium

a Pictores
 & plastæ
 Deorum
 multitudi-
 nis auctores

a Plato mud-
 lum Poetarū
 in Repub.
 esse suscipi-
 dum statuit.

*a Lacedæmo-
ni peregrini-
nos expel-
lens.*

*b Mos Athe-
nienſium.*

*c Socrates ci-
vis Athe-
nienſis.*

*d Anaxa-
goras.*

*e Talentum
600. coro-
nati.*

noſtrum ſit, ſed commune cunctorum, non mo-
dò Græcorum, ſed etiam qui inter Græcos
cautiſſimi fuiſſe noſcuntur. Lacedæmoni^a nām
que peregrinos etiam expellebant, & ſuos ci-
ues peregrinari non ſinebant, corruptionem ex-
tra leges ex utroque metuentes. Illorum igitur
citius ſcintillam poterit quilibet arguere, qui
nulli neque conuerſationis neque cohabitatio-
nis ſuæ participationem exhibebant. Non autē
aliorum quidem res zelare non dignamur: par-
ticipari verò cupientes quę ſunt noſtra libenter
ſuſcipimus: quod utique reor indicium magna-
nimitatis atque clementiæ. Sed deſino iam de
Lacedæmoniis amplius diſputare. Athenienſes^b
verò qui communem eſſe ſuam gloriantur om-
nibus ciuitatem, quomodo de his rebus ha-
buerint, Apollonius ignorauit. Hi nāmque vel
verbo ſolummodo, præter illorū legem, de Diis
loquentes, in euitabilitèr punierūt. Cuius^c enim
rei gratia Socrates eſt mortuus? non enim ho-
ſtibus tradidit ciuitatē, neque templa vaſtauit:
ſed quia noua iuramenta iurauit, & quoddam
dæmonium ſignificāſſe referebat, ſerid ſeu lu-
dens, ſicuti quidam dicunt, propter hoc cicut
poculo morte mulctatus eſt. In ſuper etiam cor-
rumpere iuuenes eum accuſator aiebat, & con-
uerſationem patriæ leges contemnere. Et So-
crates quidem ciuis Athenienſis, huiusmodi tor-
menta ſuſtinuit. Anaxagoras^d autem Clazome-
uius fuit. Et quia exiſtimantibus Athenienſibus
ſolem eſſe Deum, ille eum ſaxum ignitum aſſe-
ruit, paucorum ſententia morte damnatus eſt.
Et aduerſus Diagoram Melium talentum^e decre-
uerunt, ſi quis occideret eum, quoniam eo-
rum myſteria deridere ferebatur. Protagoras
autem, niſi ſcito fugiſſet, comprehenſus occiſus
fuiſſet, eò quòd dubium de Diis Athenienſium
conſeſſuſſe

conscriptisse putabatur. Et quid oportet mirari,
 si circa viros fide dignos talia gessisse noscatur,
 qui neque mulieribus pepercere? Etenim Sacer-
 dotem quandam interfecerunt, quoniam eam
 quidam accusauit peregrinos colere. Deos. de-
 cretum autem aduersus eos, qui peregrinum
 introducerent Deum, supplicium mortis infe-
 rebatur. Igitur qui tali lege utebantur, palam
 est, eo quod aliorum non crederent esse Deos.
 Non enim si credidissent, seipsi fructu ex pluri-
 bus Diis priuassent. Quin & ^a Scythæ eadibus a *Scythæ*,
 gaudentes humanis, & paululum differentes à
 bestiis, arbitrantur tamen sua mysteria esse cu-
 stodienda: & ^a nacharsim sapientia mirabilem
 apud Græcos, aduenientem interemerunt, quo-
 niam videbatur Græcorum Deorum ad eos ve-
 nisse plenissimus. Multos ^b autem & apud Per- *b Mores*
 sas inuenias pro ea causa tormentis affectos. *Perfarum.*
 Sed palam est, quoniam Apollonius Perfarum
 legibus congaudebat, illósque mirabatur: quip-
 pe cum Græci eorum fortitudinem atque con-
 cordiam vnanimitatis, quam habuere de Diis,
 imitati sunt, hanc scilicet fortitudinem, quam
 in templis eorum concrematis habuerunt. Is ^c *c Iudaorum*
 etiam studiorum omnium imitator extitit Per- *in lege con-*
 farum, vxoribus alienis contumelias faciens, *stantia.*
 filiósque execans. Apud nos autem mors de-
 creta est, si quis vel irrationabilia animalia hoc
 modo lædat: & ab his legibus non abducere
 neque timor potuit præpotentium potestatum,
 neque zelus eorum qui apud alios honorantur.
 Sed neque fortitudinem ideo exercemus, vt
 bella avaritiæ causa suscipiamus, sed vt legum
 iura seruemus: & cum alia detrimenta man-
 sue: sustineamus, si qui nos de legibus moue-
 re tentauerint, tunc etiam ultra virtutem re-
 bellare contendimus, & vsque ad calamitates

*a Contra Le-
gislatores
gentium.*

nouissimas perduramus. Cur itaque nos alienas amulemur leges, cum eas neque à legislatoribus suis seruatas esse videamus? Vel quomodo Lacedæmonij non sunt ob inhospitalitatem reprehendendi, & negligentiam nuptiarum? Elienses verò & Thebani ob coitum impudètem & extra naturam cum masculis, quàm optimè atque vtiliter facere se putabant. Ergo cum hæc ipsi omnino rebus efficerent, etiam suis legibus miscuere: quod tantum aliquando valuit apud Græcos, vt etiam Diis suis masculorum concubitum applicarent. eadem denique ratione germanarum nuptias retulere, huiusmodi satisfactionem rerum incongruarum, & extra naturam pro libidine componentes. Desino b nunc de suppliciis dicere, &

b Legislatorum iniustitia.

quantas ab initio præbuerint plurimi legislatores absolutiones malignis hominibus, in adulterio quidem pecuniarum, in corruptione autem etiam nuptias sancientes. Quantas autem occasiones contineant de abnegatione pietatis, examinare longissimum est. Iam enim apud plurimos olim meditatio facta est transgrediendi leges, quod non agitur apud nos, quando propter eas & diuitiis & ciuitatibus & bonis aliis priuati sumus. Lex autem apud nos

*c Lex apud
Iudæos exa-
ctè obserua-
tio.*

seruatur vsque ad mortem. Nullus e verò latorum, neque si procul abeat extra prouinciam, Regem quamuis acerbum sic metuit, vt ultra vllum legis videatur timere præceptum. Igitur si propter virtutem legum taliter erga eas affecti sumus, concedant quoniam optimas leges habemus. Sin verò circa prauas nos leges iudicant perdurare, quid ipsi iustissimè non pa-

*d Iudæorum
leges anti-
quissima.*

tiantur, meliores non custodientes opere sanctiones? Quia d igitur longinquitas temporis verissima creditur omnium esse probatio, hanc

ego testem faciam virtutum legislatoris nostri,
 opinionisque quam ille de Deo contradidit.
 nam cum sit infinitum tempus, si quis eum
 compareret aliorum legislatorum ætatibus, hunc
 ultro omnes inueniet. A nobis itaque declara-
 re sunt leges & cunctis aliis semper hominibus
 zelum sui potius præbuerunt. Primi quippe
 Græcorum, in speciem quidem iura patriæ con-
 seruabant: ipsius autem Philosophiæ tractatu
 illa secuti sunt, de Deo similia sapientes, hu-
 militatæque vitæ communionem inter alteru-
 tros edocentes. Quin & etiam populi iam olim *a Leges quæ*
 multum nostram pietatē æmulantur: neque *titulum.*
 est ciuitas Græcorum vlla vsquam aut Barbaro-
 rum, nec vlla gens ad quam septimanæ, in qua
 vacamus, consuetudo minimè peruenierit, ie-
 iuniæque & candelabra accensa: atque etiam ci-
 borum apud nos solennia plurimi apud mul-
 tos iugiter obseruare conantur. insuper imita-
 ri etiam concordiam, quam nos inter omnes
 obtinemus, & rerum communionem, & indu-
 striam in artibus, & perdurationem necessita-
 tum habere pro legibus. Illud enim mirabilius
 est, quia absque exactore huius obseruationis,
 ipsa lex per se homines ita valuit obligare: &
 quemadmodum Deus in vniuerso mundo con-
 sistit, ita lex per cunctos ambulauit. Vnusquis-
 que enim, si suam regionem domūque con-
 spiciat, his quæ dicuntur à me credere non re-
 cusabit. Oportet igitur cunctorum hominum *b Epilogus*
 spontaneam malitiam reprehendere. aut enim *huius libri.*
 volunt nos isti aliena & praua iura, antè pro-
 pria & meliora zelari: aut certè si hoc nolunt,
 quiescant nobis per inuidiam accusationes in-
 gerere. non enim alicuius odio defendimus
 hanc causam, sed nostrum honoramus legistato-
 rem, atque credimus quæ ab illo prophetata de

*a Causa, cui
Iosephus hos
libros cōtra
Apionem
scripserit.*

Deo sunt. Denique nisi intelligeremus ipsi virtutem legum, ac certè ob imitantium multitudinem præclarè de eis sentire cogeremur. Sed de legibus quidem & de Republ. nostra certissimam feci narrationem in his quæ de Antiquitate conscripsi. Nunc^a autem earum mentionem feci quantum necessarium fuit, neque aliorum vituperare iura, neque nostra laudare proponens: sed hoc agens, ut de nobis iniuste conscribentes, & contra ipsam veritatem impudentissimè contendentes, arguerem. Arbitror itaque per hanc conscriptionem abundaret me, quæ promisi, complexisse. Ibi enim ostendi, hoc genus hominum contra quam calumniatores affirmant, esse antiquissimum: & multos veterum in conscriptionibus suis memoriam habentium nostri, testes exhibui. Dixere itaque Egyptios fuisse progenitores nostros: & ostensum est, quia in Ægyptum venerint aliunde. Deinde sunt mentiti, quoniam exinde propter cladem corporis sint expulsi: & apparuit quod voluntate & magnitudine fortitudinis ad propria sint reuersi. Alij verò tamquam nequissimo viro, legislatori nostro derogare contendunt: cuius virtuti dudum quidem multi post illud, tempus verò longissimum perhibet testimonium. De legibus autem loqui ampliori sermone, non fuit opus. Ipsæ nanque per semetipsas apparuere pie, & b verissimam habentes intentionem: & non ad hominum odium, sed ad rerum communionem potius inuitantes, iniquitatum inimicæ, cultricisque iustitiæ, & luxum procul abicientes, frugalitatem verò ac industriam etudientes, bellum causa avaritiæ nesciētes: fortes autem pro se esse populos præparantes, ad supplicia retribuenda semper inevitabiles, verbis nequidquam circumuēniri faciles,

*b Intentio
legum Iu-
dicarum.*

Ies, preparationes semper operibus exequen-
 tes. Hæc enim nos semper opera manifestiora
 literis exhibemus. Quapropter ego confidens
 dico, quia parum atque meliorum rerum, nos
 quam alij præceptores sumus. Quid enim im-
 prævaricabili impietate melius est? quid iustius,
 quam legibus obedire? quid utilius, quam inui-
 cem vnanimes esse, & neque in calamitatibus
 ab inuicem recedere, neque tempore felicitat-
 um per iniurias discrepare: sed in bello qui-
 dem mortem contemnere, in pace verò artibus
 aut agriculturæ vacare: & semper & ubique cre-
 dere Deum respicere, & solum omnia guber-
 nare? Hæc igitur, si quidem apud alios aut scri-
 pta sunt primitus, aut seruata, firmiorem debe-
 mus nos gratias illis tanquam eorum facti di-
 scipuli. Si^a verò nequaquam primitus extitere, *a Origole-*
 his præcipue nos videntes cognoscimur, & pri- *gum Iudai-*
 mam eorum inuentionem nostram fuisse de- *carum.*
 claramus. Apiones igitur & Molones, & qui-
 cunque mendacij derogatione congaudent, cõ-
 iuncti procul faceffant. Tibi autem Epaphrodi-
 te, veritatem maximè diligenti, & per te
 similia nosse de nostro genere cogi-
 tantibus, hic libellus con-
 scriptus esse digno-
 scitur.

FLAVII IOSEPHI CON-

tra Apionem libri secundi

FINIS.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

INDEX RERVM ET VERBORVM IN HOC FLAVII

IOSEPHI SECVNDI VOLV-

mine memorabilium fidelissimus
ac locupletissimus.

A

A Bdemonus	303. a	ligula amicitiam sese inſ-	
Accusatio & epistola		nuat	107. a
falsa legatorum cōtra Iose-		Agrippa ab Senatu Romano	
phum	20. a	& Claudio tanquam arbi-	
Acris pugna commissa in foro		ter eligitur	110. a
Hierosolymis inter Antio-		Agrippa regnum	110. a
chum & Hyrcanum	53. b	Agrippa cum regnasset annis	
Aduentus Vespasiani in Ga-		tribus in Casarea decedit	
lilaam	28. a	110. b	
Aedificia ab Herode condita		Agrippa ad Iudaeos oratio	
67. b		120. b	
Aegyptius pseudopropheta	30	Agrippa de futura Iudaeorum	
fermè nullia hominum con-		calamitate prophetia	125. a
gregat	113. b	Agrippa rex à Iudaeis saxis	
Aegypti terminus	206. b	petitus, urbe pellitur	125. b
longitudo & latitudo	207. a	Agrippa procurator spolia-	
Aegyptus unde dicta	301. b	tur	139. b
Aegyptiarū idololatria	310. a	Agrippa in extruendo muro	
Aegyptij bestias natura re-		pumptus	219. a
pugnantes colunt	322. a	Alexander victoriam ab	
Agrippium	69. a	Theodoro amittit	38. b
Agrippa erga Philippum co-		Alexander Aristobuli frater	
mitas & benignitas	13. b	Rex cōstituitur, qui è vesti-	
Agrippa Aristobuli filius Ti-		gio crudeliter agit	38. b
berius odit, ac in Cay Ca-		Alexandri iracundia & cru-	

INDEX.

<i>delitas immoderata, qui o-</i>	<i>lefcus</i>	20 b
<i>tingentos capitiuorum cru-</i>	<i>Anania Pontificis & Ex-</i>	
<i>cifigit</i>	<i>chia fratris mors</i>	128 a
<i>Alexader Antiochum De-</i>	<i>Ananias Pontifex, & quin-</i>	
<i>metriꝝ fratrem timet</i>	<i>decim ex populo clariore</i>	
a	<i>necantur</i>	241 b
<i>Alexander ab armis requie-</i>	<i>Ananus & Iefus Pontifices</i>	
<i>fcit</i>	<i>obtruncantur</i>	191 a
<i>Alexander Aristobuli filius,</i>	<i>Anani Pontificis laus</i>	191 a
<i>contra Hyrcanum magnam</i>	<i>Ananus Simonis satellitum</i>	
<i>manum congregat</i>	<i>crudeliſſimus</i>	241 b
<i>Alexander 10000 peditum,</i>	<i>Anaxagoras</i>	336 b
<i>& 1500. equitum congre-</i>	<i>Angeli equites igneo fulgore</i>	
<i>gat</i>	<i>radiantes</i>	243 a
<i>Alexander cum hoſtibus pra-</i>	<i>Antigonus apud Ariſtobu-</i>	
<i>lio decertat, & ſex millia</i>	<i>lum falſo accusatur</i>	37 b
<i>militum amittit</i>	<i>Antigonus interficitur</i>	38 a
<i>Alexander in vinculis qua-</i>	<i>Antigonus Ariſtobuli filius,</i>	
<i>tuor libros aduerſus inimi-</i>	<i>ab Herode fugatus</i>	52 b
<i>cos conſcribit</i>	<i>Antigonus auriculas Hyrc-</i>	
<i>Alexandrum in ſomnio Gla-</i>	<i>ni dentibus truncat</i>	55.
<i>phyra violat</i>	b	
<i>Alexandri & Ariſtobuli</i>	<i>Antigonum Parthi regem co-</i>	
<i>genealogia</i>	<i>ſtituunt</i>	55 b
<i>Alexander</i>	<i>Antigonus Maſſadam obli-</i>	
<i>Alexandria ſeditio inter Iu-</i>	<i>net</i>	57 a
<i>daos & Gracos</i>	<i>Antigoni in Joſephi cadauer</i>	
<i>Alexandria pars ora mariti-</i>	<i>immanitas</i>	60 b
<i>ma</i>	<i>Antigonus ſecuri obtruncatur</i>	
<i>Alexandra mors</i>	63 b	
<i>Amarulenta diſſeria à Ti-</i>	<i>Antiochus Epiphanes belli</i>	
<i>berienſibus in Joſephu iacta</i>	<i>Iudaici ſons & author</i>	31.
22 b	b	
<i>Amer multitudinis erga Jo-</i>	<i>Antiochus à Tobia filiis mo-</i>	
<i>ſephum</i>	<i>tus cum exercitu in Iudam</i>	
<i>Ammau exuſta</i>	<i>irrupit, ac Hieroſolyma</i>	
<i>Ananias vir malus & ma-</i>	<i>douincis</i>	33 b
	<i>Antio-</i>	

INDEX.

- Antiochus mores Iudaicos* 87. a
abrogat 34. a
Antiochus post patris obitum
cum numerofo exercitu Iu-
daorum fines ingreditur 34. b
Antiochus moritur, & prin-
cipatum Antiocho filio relin-
quit 34. b
Antiochus ad Hierosolymam
proficiscitur, praefidiumque
ibi relinquit 35. a
Antiochi & militum insolentia 338. a
Antiochus squalidis fortibus
conflictatus, expirat, 356. a
fuis cinibus perfidus 273. a
cum coniuge & filiabus in
Ciliciam fugit 282. a *capit-*
tur 282. b *cum Casare re-*
conciliatur *ibid.*
Antipater cum copiis Ale-
xandro obviam procedit 45
b eius coniux nobilis ex
Arabia femina 47. a
Antipater patria muros re-
parat 49. a *contra Mali-*
chum colligit exercitum 51. a
Malichi instinctu venenum
bibit 51. b. *patris successor*
declaratus 72. a *eius in*
Alexandrum fratrem do-
lus & infidia 73. b *pecunia*
& donis hominum favorem
sibi conciliare conatur 81. b
eius in Archelaum & Phi-
lippum fratres infidia 86. b
Antipater Phœrea mortem
vehementer luet 87. a
Antipater Casarea omni-
bus inuisus 87. b *eius mors*
92. a
Antipatris deuastata &
incensa 134. a
Antipas Archelaum per
epistolas apud Casarem ac-
cusat 95. b
Antonius Herodē & Pha-
saelum tetrarchas declarat
53. a in Tyro commoratur
ibid. Herodis virtutem mi-
ratur 60. a *pugnat cum Iu-*
dæis 144. b *à Iudæo insiliis*
peremptus 162. a
Antonia descriptio 224. a
Antoniam Romani inua-
dunt 228. b
Antonius Cleopatra mari-
tus 321. b
Apion veram patriam &
genus suum abiurat 319. a
Apionis mors 327. b
Aqua defectus in monte
Gariz in 161. a
Ara sine ferro constructa
223. b
Arabs Scauro reconciliatur.
45. a
Ara sancta ab Assyriis ra-
pta & Iudæis restituta 223. a
Archelaus post patris o-
bitum rex declaratur 92. b
Archelai luctus & epula
93. b
Archelaus subditis suis omni-

Benefolentiam & fauorem
pollicetur 94. a *eius infeli-*
ciosos benignitas 94. a
Archelaus propter tyrann-
idē in exilium pulsus 102. a
Archelai de bobus & spiciis
somnium 102. a
Archelaus repudiata Ma-
riamne Glaphyram sibi co-
pulas 102. a
Arena vitrea prope Mem-
monis sepulchrum 108. a
Arcta Hyrcano 50000 mi-
litum tradit 42. a
Aries 156. a
Aristobulus & Antigonus
Sebasten ciuitatem obsidione
cingunt 36. b
Aristobulus matrem vin-
dam fame necat 37. a *fratrē*
Antigonum plurimum amat
37. a miseremur 38. b
eius apud matrem deprecatio
41. a seipsum regem declarat
41. b bello congredi cum Pō-
peio cogitat 43. a *Pompeio*
supplex occurrit ibid. cum
familia Romam vehitur 45. a
cum Romanis dimicat 46. a
elapsus Roma iterum turbas
cōcitat 46. a *cum filio à*
Pompeij studiis perimitur
47. b
Armenia vastatur 283. a
Ars deluditur arte 176. b
Asia ciuitates quingenta Ro-
mani obediunt. 122. a

Asini apud Iudaos qui di-
cantur 322. b
Asphaltites & Tiberienfis
lacus 199. a
Asphaltitis mirabilis pro-
prietas 200. a
Asphaltites stagnum 305. b
Atheniensium mores 336. b
Athrongeus pastor quidam
regnum affectat 98. a
Auaritia supplicium omne
contemnit 243. a
Augustus Herodem Syria
procuratorem constituit 67. b
Aula regia 210. b
Aulaum siue velum Baby-
lonium colorum permixtione
mirabili opere factum 222. b

B

Bacchidis in Iudaos crudeli-
tas 34. a
Babylonica captiuitas 223. a
Babyloniorum rex Hercule
fortitudine & rerum gestarū
magnitudine precessit 304. b
Babylonia, muri ex latere
cocto & bitumine constructi
305
Bassus Sextum Casarem do-
lo necat 50. b
Belus primus rex Assyrio-
rum 304. a
Bellum Asiaticū inter An-
tonium & Augustum utrin-
que gestum 64. b
Belli

Belli fax alia à Floro ex-
cogitata 116.b

Bellum natale contra Ta-
richeas 172.a.

Berosus historiographus ge-
gere Chaldaeus 303.b

Boum simus. Rercusque col-
lectum Iudaorum alimentum
224.a

C

C*ecinna propter prodi-*
tionē à suu capitur 208.b

Cades assidua Hierosolymis
54.a

Cades sabbatho perpetrata
129.a

Cade per Flori milites
perpetrata 117.b

Cades & denastatio per v-
niuersam Iudeam 196.a

Casaris erga Archelaum
benignitas & humanitas 96.b

Casar Aristobulum capti-
uū vinculis soluit 47.b

Casa Ethnarcham Archelaum
constituit 100.b

Casari mores non mutan-
tur 261.a

Citus intransfu-
gas humanitas 251.a

Caius annis tribus mensibus
sex regnavit 109.b

Calamitates Iudaei inferū-
tur ab externis & incolis 3.b

Calceamenta, coria scuti
detrahta. vetusque sanum Iu-
daorum cibus 256.a

Castor Iudaeus versutus ac

subdolus 219.a

Cassius stipendium ciuitati-
bus indicis 50.b

Cassius ad tria millia Iu-
daorum in seruitium abducit
47.a

Cassius in exactiōibus exi-
gendis seuerus 51.a

Centum armatorum millia
contra Iosephum concurrunt,
139.b

Cercalis Chebron urbem
antiquissimam exurit 204.a

Cestiy inopinata fuga la-
tronum fiduciam recreat 135.b

Cestiy stratagema 136.b

Circa Hierichuntē optimi
paradisi 199.b

fertilis 199.b

causa 199.b

aër temperatus,
ibidem

Ciuius direpta bona resti-
tuuntur 23.a

Claudius moritur, etque Ne-
ro succedit 112.b

Cleopatra in cognationem
suam saucia 63.b

avaritia
64.a

Cleopatra in Herodem in-
fidia 64.a

Clitus Tiberiade seditionis
autor 13.a

sinistram sibi pra-
cidit ibid.

Cometes gladio simili 261.a

Confessio muliercularum in
tortura 84.b

Consultatio Hierosolymita-
norum legatorum aduersus

INDEX.

Iosaphum	17.a	Descriptio spelunca in qua latrones habitabant	59.a
Contra mendacium impudenter expositum nihil dicendum	317.a	Diuina ultio nullum scelus impunitur. relinquit	86.a
Criminum à Iusto Iosepho obiectorum depulsio	23.b	Domitia Domitiani Caesaris uxor	29.a
Cruenta victoria in qua 50 millia Iudeorum interficiuntur	132.b	Dora Phœnicia ciuitas & non dumaa	325.b
Cumanus impetum vulgi veretur	111.a	Duo milia seditiosorum in Galilæa ab Romanis trucidati	133.b
Cyrus Nabidum expellit à Babylone	305.a	Duo nobiles semetipsos in ignem iniiciunt	160.b
Cyprus	69.b	Duo & viginti libri sacri	29.b
P		Duratio legum apud Iudeos	333.b
Dabaritensi Ptolemæ uxorem spectant	10.a	E	
Damasceni Iudeorum decem millia una hora iugulant	137.a	Eleazar ab Elephanto oppressus moritur	34.b
Dauidis & Solomonis portoria	326.b	vitam gloria posthabet	35.a
Dauid in siti crebro expetitam aquam bibere recusat	342.b	Eleazarus & Alexander Iudeorum principes magnam tyrannidem exercent	111.b
Dauidis de siti exemplum	342.b	Eleazari robur & audacia	156.b
Decem millia hominum concalcatione mutua consumpta	111.a	Eleazarus capitur	780.a
Dei lumen maximum nefaria facta non latent	38.b	horribiliter flagellatur	345.a
Demetrius Iudeis in auxilium venit	39.a	Eleazari constantia	344.b
Demetrii & Alexandri pugna, qua Demetrius superat	39.b	ultima verba in igne	345.b
		Epitome belli Iudaici	31.b
		Effenorum prophetia	105.a
		Eurycles Alexandri fit proditor	78.a
		Exordium belli Iudaici duodecimo regni Neronis anno	25.b

F

F *Abatus procurator Casa-*
rii apud Herodem secre-
torum Sillas proditor 83. b
Fabula de Ioue & Pallade
 335. a
Fanum sacrosanctū 222. b
Fatale decretum humanā
spem irridet 52. a
Felix in Phasaelum exer-
citum mouet 52. a à Phasae-
lo superatur ibid. b
Felix Eleazarum latronū
principem, aliosque cum eo
multos capit, vinctosque Ro-
mam mittit 113. a
Felix de Egyptio victo-
ria 113. b
Filiorum apud Iudaeos e-
ducatio 229. a
Flori auaritia vrbes despo-
biat 115. a
Flori periurium qui Iu-
daei fidem iurata non ser-
uat 116. a
Flori milites sexcentos &
triginta Iudaeos una die in-
terficiunt 117. b
Flori delus & insidia 118. b
Fons Iordanus 68. a
Fontes aquarum calidarū
 279. b
Fortium virorum remu-
neratio 247. b
Fortuna vi 248. a
Fortuna monumentum
 268. a

G

G *Abareni Ioanni sese ad-*
dicunt 10. a
Gabinus Nabathaeos pugna
superat 46. b
Galba 701. a
Galba interficitur, ac Otho
imperium suscipit 201. a
Galilaorum erga Iosephū
fides ac beneuolentia 7. b
Galilai Tiberiada inua-
dere possulant 8. a
Galilaorum in Ionatham
& collegas ira & furor 18. b
Gamala in Romanorum
fide perstat 5. a
Gamala situs 174. a
Gamala ciuitas inexpu-
gnabilis & firma ibidem
Gamalam Vespasianus oc-
cidit 174. b
Gamalam Romani expu-
gnant ibid.
Gaudium beatorum in vi-
ta aeterna 356. b
Genesar descriptio 171. b
fertilitas 172. a *longitudo &*
latitudo ibid.
Gentilium leges 338. a
Germanorum multitudo
virtus magnitudines corpo-
rum 113. a
Gestus Florus succedit Al-
bino. qui longè peior est 115. a
Gischala incensa atque di-
ruta 4. b
Gerionis & Nigri Peruita

I N D E X.

<i>Gracorum de anima humana sententia</i>	105. a	<i>sarem merita</i>	67. a
<i>Gracorum cum Iudæis cōparatio</i>	297. b	<i>Herodes Piræ maiorem portum fabricat</i>	68. b
H		<i>Herodium castellum pro verum omnium copia ciuitas eff. videbatur</i>	69. b
H <i>erodes à Syris latrones depellit</i>	49. a	<i>Herodis in cunctos beneficentia & liberalitas</i>	70. a
<i>Herodes Casij amicus</i>	51. a	<i>Herodes venator summus</i>	70. b
<i>Herodes patris necem ul. effci cogitat</i>	51. b	<i>Herodis ex Mariammeli-beri suscepti</i>	71. a
<i>Herodis tribuni Malichū interficiunt</i>	52. a	<i>Herodes Iosepho ut uxori interficiat clam mandat</i>	71. b
<i>Herodi infida struſta</i>	54. b	<i>Mariammem & Iosephum interfici iubet</i>	ibid.
<i>Herodis uictoria</i>	55. a	<i>Herodes filius non regnum, sed regni honorem tradit</i>	73. a
<i>Herodes Arabs sibi hostes esse deprehendit</i>	56. a.	<i>Herodi sauetia</i>	76. a
<i>cum magno discrimine Romam nauigat, ibid. coram senatu Romano laudatur,</i>	ibid. b	<i>Herodes Alexandrum filium times</i>	76. a
<i>Herodes in Antigonum mouet</i>	57. a	<i>Herodes Alexandrum in vincula coniecit</i>	76. b
<i>Hierosolymam cingit obsidione, ac præconis uoce cur aduenerit, declarari iubet</i>	57. b	<i>in Phæroram fratrem excitatur</i>	77. a
<i>cōmeatus captiam parat</i>	58. a	<i>nepotes despondet</i>	82. a
<i>Sephorim ciuitatem capit</i>	ibid. b	<i>Antipatri blanditiis adductus sponsalia reformat</i>	82. b
<i>aduersus latrones in speluncis degentes animum dirigit</i>	58. b	<i>Herodu filij ex septem uxoribus nati</i>	82. b
<i>de latronibus uictoria</i>	59. a	<i>Herodes uariis morbis uexatus</i>	91. a
<i>Herodi exercitum Arabes in fugam vertunt</i>	64. b	<i>Herodi atra bilis inoptem minatur</i>	91. b
<i>Herodu ad milites perterritos oratio</i>	65. a	<i>Herodes doloribus uictus, sibi ipsi violentas manus inferre cogitat</i>	92. a
<i>Herodes ante pugnam sacra Deo celebrat</i>	65. b	<i>Herodes quæ munificentia sepul-</i>	
<i>Herodis in Augustum Ca-</i>			

INDEX.

<i>Sepulchrum</i>	92.b	<i>Hyrcanus & Antipater</i>	
<i>Herodis tyranni & crudelitatis</i>	100.a	<i>Pompeii auxilium implorant</i>	42. b
<i>Herodes peregrinante se cum uxore decedit</i>	107.b	<i>Hyrcanus Pontifex, Antipater vero Iudaeae procurator declaratur</i>	48. b.
<i>Herodis regis</i>	285. a	<i>Herodem absoluit</i>	49. a
<i>Hierosolyma ab Herode obseffa</i>	62. b		
<i>Hierosolyma status perturbatus</i>	143. a		
<i>Hierosolymis ingens calamitas</i>	212. a		
<i>Hierosolymitani Romanos aggrediuntur</i>	215. a		
<i>Hierosolyma murus trium</i>	218. a		
<i>Hierosolyma quinquies prius capta, tunc iterum vastatur</i>	269. b		
<i>Hierichuntis situs</i>	198. b		
<i>Hiram & Salomonis problemata</i>	302. a		
<i>Hispani Romanorum imperio subiacent</i>	113. a		
<i>Historiographus qui dicendus</i>	31. a		
<i>Historia veritas à Gracis negligitur</i>	31. b		
<i>Historia Antiquitatum quinque millium annorum</i>	294. b		
<i>Honorati ac divites ad tyrannos perducuntur</i>	235. a		
<i>Hostia veteris testamenti</i>	331. b		
<i>Hyrcanus paternum honorem Pontificis assequitur</i>	36. a		
		<i>Iacobus Idumaeus proditor</i>	202. b
		<i>Iapha expugnatio à Traiano</i>	160. a
		<i>Iardes sylva ab Romanis cincta</i>	281. a
		<i>Idumaei</i>	284. a
		<i>Iechonias voluntariam Babyloniam captivitatem sustinet</i>	257. b
		<i>Iesus latronum princeps</i>	8. b
		<i>Iosepho bellum inferi</i>	8. b
		<i>Iosepho capitur</i>	9. a
		<i>Iesus Saphia filius insidias Iosepho struit</i>	10. b
		<i>Iesus per annos septem & quinque vociferatur</i>	261. a
		<i>Iesum in muro lapu termino missus perimio</i>	262. b
		<i>Iesus sacerdos Thebuthi filius</i>	266. a
		<i>Impudentia suaseres</i>	56. a
		<i>Impetus & victoria Iudeorum contra Romanos</i>	134. a
		<i>Imperatores & magistratus quomodo colendi</i>	322. b
		<i>Incendium templi ac civitatis excidium</i>	32. b
		<i>Incendium Hierosolymitanum</i>	

- templi 259.a
 Inderum sapientia profes-
 fores sespes concremant 288.b
 Iogens in templo cadit
 211.b
 Inguinis morbum Egyptij
 sabbatofim vocant 318.b
 In bello nihil est neceffitate
 pugnacius 152.b
 In fpectaculo Cafarea 2500
 Iudai percutit 272.a
 In extruendo templo omnes
 thefauri confumpti 222.a
 Intestina diffidia & sedi-
 tiones in Iudaa 180.b
 Ioannis infidia 7.b
 Ioannes Hyrcanus optimè
 rebus per annos triginta tres
 adminiftratu, moritur 37.a
 Ioanni erga Iofephum in-
 midia & infidia 140.b
 Ioannes Tiberienfibus ut
 Iofephum deferant perfuadet
 141.a miffu armatu Iofe-
 phum interfici iubet, ibid. in
 Gifcala patriam fuam fugit
 ibid.
 Ioannes dolis plenus ac ci-
 mium proditor 185.a
 Ioannis fuperbia & ambitio
 195.a
 Ioannis & Eleazar pugna
 211.a
 Ioannes Idumaorum Dux,
 pectus fagitta percuffus, perit
 227
 Ioannes ad facrilgium feffe
 conuertit, multaque donaria
 templi retinet 243.b
 Ioannu in Iofephum conui-
 tia 250.a
 Ioannes & Simon in cloacu
 inuenti capiuntur 269.a
 Ioannes Gifcala 283.b
 Ionathas Iofepho fcribit 16.a
 Ionatha eique adhaerentium
 dolus 19.b aftus 20.a
 Ionathas cum fuu capitur
 22.a
 Ionatha & collegarum ad-
 uerfus Iofephū confilium 22.a
 Ionathas à Tryphone per
 infidias captus interficitur 35.b
 Ionathas Pontifex cum aliis
 multu interficitur 223.b
 Ioppe feditioforum & la-
 tronum receptaculum 166.b
 Ioppen Veffoffianus capit,
 & castra in arce munit 167.a
 Ioppenfis ingens tempefta
 in mari mergit ibid.
 Iordanis fons 171.b
 Iofephi genus 2.a
 Iofephus Matthia filius im-
 perij C. Cafaris anno primo
 mundi verò 401. a nato Chri-
 fto 39 natus 2.a
 Iofephus à pueritia discipli-
 nis incumbit 2.b
 Iofephus Pharifaicus, ibid.
 Iofephi naufragium 13.a
 Iofephus regis facultates
 recuperat 6.b
 Iofephus Galilea Praefectus
 70

70. viros sibi adiungit 7. a
 Iosephus triginta annos na-
 tus, nulli mulieri vim inferre,
 & nihil sibi obtrudi patitur
 7. a
 Iosephi erga hostes benigni-
 tas 7. b
 Iosephum Ioannes interfice-
 re conatur 8. a
 Iosephi religionis cura 9. a
 eius erga Iesum benignitas
 9. a
 frumentum in Galileam
 transmittit 9. b
 Ptolemao
 spolia reddere conatur 10. b.
 infidias euadit 11. b in alio
 periculo versatur, ibid. se-
 ditionem in Gamala concitat
 13. b
 Iosephi seminium mirabile
 15. a
 calliditas 16. a
 Iosephus absque sanguine
 effuso seditionem compescit
 19. a
 Iosephi discrimen 19. b
 Iosephus centum legatos
 Hierosolyma mittit 19. a
 Iosephi cum Iesu colloquiū
 21. a
 Iosephus pendē oppressus in-
 opinato periculo euadit 21. b
 Tiberiadem capit 23. a
 Re-
 gios in fugam compellit 27. a
 cum Tito Romam proficisci-
 tur, & à Vespasiano honorifi-
 cē excipitur 28. b multos ca-
 ptiuos liberat 28. a
 Iosepho perpetua Caesarum
 beneuolentia manet 29. b
 Iosephi tertia uxor 29. a
 Iosephus bello Iudaico in-
 terfuit 29. b
 Iosephus Historiographus
 utriusque Galilae rector de-
 signatur 137. b
 Galilae ar-
 ma instruit 138. a
 Iosephus à suis desertus in
 Tiberiada confugit 151. b in
 Iotapatam ex Tiberiade ve-
 nit 152. a in Iotapata rema-
 net 155. a
 Iosephi prudentia 155. a
 Iosephi contra hostes calli-
 dum consilium 158. a
 Iosephi de Iudaorum clade
 nocturna somnia 263. a
 Iosephus Vespasian futura
 pradicat 165. b
 Hierosolymis
 peremptus esse dicitur 167. b
 à vinculis liberatur 208. a
 Iosephi erga patriam amor
 & constantia 233. a
 Iosephi pater capitur 241. b
 Iosephi vox singultibus in-
 terrupta 251. a
 Iosephi castitatis exem-
 plum 341. a
 Iotapa obsidio 28. a
 Iotapata obsidio 152. b. fi-
 tus 153. a
 Itaburij montis altitud. p
 176. b
 Iudaei seditiosi 3. a
 Iudaei necessitate ad bellum
 coguntur 3. b

Indei à Romanis deficient	130.a	Indeorum alia cades	131.a
24.a		Indei hostes persequuntur,	
Indeorum mores & iustia.		eisque in extremam necessi-	
mones	32.b	tatem adigunt	136.a
Indei cum contra Alexan-		Indeorum decem millia	
drum festo die seditio	39.a	perempta 145.a. octo m illia	
Indei à Demetrio victore		ad Ascalonē occumbunt, ib.	
deficiunt	39.b	Indea descriptio, cuius me-	
Indei inter media tela ver-		dia est Hierosolyma	147.a
santes nihil caeremoniarum		distributio	ibid.
intermittunt	44.a	Indeorum audacia in ex-	
Indeorum duodecim millia		trema desperatione	155.b
in templo occumbunt	44.b	Indei Romanos feruentio-	
Indeorum Reipab. mutua-		leo perfundunt	159.a
tio	46.a	Indei ab Romanis intra	
Indei ab Romanis victi		duos muros conclusi trucidan-	
46.b		tur	160.a
Julius Caesar dolo Cassii &		Indeorum duodecim millia	
Bruti interficitur	50.b	intercunt	160.b
Indeorum in pugna constā-		Indeorum quadraginta mil-	
tia	62.b	lia excidij tempore, pugnisque	
Indei & Matthias popu-		superioribus intercunt	161.b
lum ut aquilam auream tol-		Indeorum in Iosephum ins-	
lerent hortantur	90.b	petus	165.b
Indeorum tria millia in		Indeorum distractio & vā-	
Paschate trucidantur	94.b	ditio	173.a
Indei Archelaum in ins-		Indei in semet ipsos manus	
vacant	99.b	vertant	180.b
Indeorum tres sectae, quarū		Indei Romanos castris pet-	
Effenerum probabilior	101.b	lunt	215.a
Indeorum constantia	108.b	Indeorum cum Romano	
Indei biblican causa	116.a	pugna	215.b
Indeorum cades	119.a	Indeorum cum Romanis	
Indei Syrorum vicos ac fi-		conflictus	228.a
nitimas civitates protinus		Indeos audacia sustentat	
v. frant	129.b	228.a	
Indei Indeos hostes expe-			

Iudeorum in Legem Dei
peccata 234.a

Iudæa deserta & desolata
245.a

Iudeorum ac Romanorum
comparatio 247.a

Iudeorum patiens animus,
& in aduersis rebus dura cō-
stantia 247.a

Iudeorum & Romanorum
ad montem Eleon pugna 253.
b

Iudæi Romanos vincunt,
eorumque signis potiuntur
257.b

Iudæi in media calamitate
arrogantes 265.b

Iudeorum 1700. ab Roma-
nis perempti 281.a

Iudeorum octodecim millia
in Syria ingulata, & 60000.
in Egypto perempta 289.a

Iudeorum contra Alexan-
dram constantia 307.b

Iudæi quando Iudæam oc-
cuparint, & urbem Hiero-
solyman adficarint 316.a

Iudæi prorsus nullas ima-
gines ferunt 322.b

Iudæi cur animalia con-
sueti sacrificent, nec carnibus
suillis vescantur 327.a

Iudeorum iura & liberta-
tes. 329.b

Iudeorum in Lege constan-
tia 337.a leges antiquissima
337.b

Iudaicarum legum origo
339.a

Iuliani insignis fortitudo
249.a mors 249.b

Iuppiter 335.a

Iustus ob facinora capitibus
damnatur 24.b

Iuvenes cum Sophistis ca-
pitibus damnati, interficiuntur
91.a

Iuvenes qui aquilam au-
ream absciderant, ab Herodæ
deducti, examinantur 91.a

Iuuenis quidam se Alexan-
dram, quem Herodes necaue-
rat, esse mentitus, Iudeorum
plurimos fallit 101.a

L

Lacedæmonij 121.b
Lacedæmonij peregrinos
expellunt 316.b

Larrones in agmen conflati
Hierosolymis irrumpunt 181.a

Latronum immanitas 183.a

Latronum in morientes
crudelitas 240.b

Legati ad Iosiphum cum
militibus mittuntur 14.b

Legati contra seditiosos ad
Florum & Agrippam missi
126.b

Latrones & magi multis
afflictionibus inducunt 114.a

Leges graues Iudeorum
331.b

Longus semet ipsum occi-
dit 255.a

INDEX

L. Annius Cerasus capit	100 b	Lucy mors	255 a	Lapso Iudaie templum clau-	dit	292. b	Lydda exusta	134. a	Lycurgus Lacedaemoniorum	legislator	334. a	M	Macedones	121 b	Machara iniquitas	60. a	Magna fidiatorum mul-	titudo in cloacis deprehendi-	tur	272. a	Malichus beneficiorum An-	tipatri immemor	51. a	Malichus Hyrcano sese	adiungit	51. b	Manabemus cum Princi-	pibus interficitur	128. b	Manethon Aegyptius hi-	storiographus	299. b	Manethoni de Aegyptiorum	leprosis fabula	310 b	Manethonis figmenti de-	pulsio	312. a	M. Antonius Dux	45. b	M. Crassus reliquum tem-	pli aurum auferit	47. a	Marcus Sexti successor	30 b	Massada situs	284. b	Matathias Romanis sibi	faciat Antiocho bellum in-	fert	34. b	Menandri Ephesij testimo-	nium	302. b	Mensa aurea ponderis ta-	lenti magni	278. a	Messenis Amenophis fi-	lius	315. a	Milistum in Barenicem su-	ror	118 a	Milites duci obtemperare	par est	170. a	Miraculum ab Helisae fa-	ctum	199. a	Misericordia in bello nocet	229 b	Mithridatis de Aegyptiis	victoria	48. a	Mori liber, apud Iudaeos	bonor & gloria	290. a	Mors natu maximi fratris	349. a	Secundi, ibid. tertij,	ibid. b	quarti 350. a	quinti,	ibid. b.	sixti 351. a	septimi	352 b	Moses leprosus non fuit	314. a	Moses a Moy quod Aeg-	ptiis aquam significat, dicitur	314. b	Mosis vita	328. b	Motus in Gallia	198. a	Mulierum in aula consi-	lio	83. a	Mulierum ac puerorum v-	lulatus in pugna	258. b	N	Nabulassar, Nabucho-	donosoris parens, Baby-	loniorum & Chaldaeorum	700
--------------------------------	--------------	------------------	--------------	-----------------------------------	------------	---------------	---------------------	---------------	---------------------------------	-------------------	---------------	----------	------------------	--------------	--------------------------	--------------	------------------------------	--------------------------------------	------------	---------------	----------------------------------	------------------------	--------------	------------------------------	-----------------	--------------	------------------------------	---------------------------	---------------	-------------------------------	----------------------	---------------	---------------------------------	------------------------	--------------	--------------------------------	---------------	---------------	------------------------	--------------	---------------------------------	--------------------------	--------------	-------------------------------	-------------	----------------------	---------------	-------------------------------	-----------------------------------	-------------	--------------	----------------------------------	-------------	---------------	---------------------------------	--------------------	---------------	-------------------------------	-------------	---------------	----------------------------------	------------	--------------	---------------------------------	----------------	---------------	---------------------------------	-------------	---------------	------------------------------------	--------------	---------------------------------	-----------------	--------------	---------------------------------	---------------------------	---------------	---------------------------------	---------------	-------------------------------	----------------	----------------------	----------------	-----------------	---------------------	----------------	--------------	--------------------------------	---------------	------------------------------	--	---------------	-------------------	---------------	------------------------	---------------	--------------------------------	------------	--------------	--------------------------------	-------------------------	---------------	----------	-----------------------------	--------------------------------	-----------------------------------	------------

rex 303.b
 Nabuchodonosor patri in
 regno succedit 304.a
 Nabuchodonosoris succes-
 sor 304.b
 Nabuchodonosor Tyrū ob-
 fidet 305.9
 Nemo ante obitum beatus
 dici debet 237.b
 Nequitia iram Dei effu-
 gere nequit 271.b
 Nero fratrem, uxorem, ma-
 trēque interfecit 111.a
 Neronem propter res gestas
 apud Iudaeos, cum timore stu-
 per innadit 144.a
 Nicanor ad humerum la-
 tum sagitta percutitur 225.b
 Nicolans defendit Arche-
 laum 96.a
 Nicon, magnus aries Ro-
 manorum 228.a
 Nabilinus duodecim millia
 pircunt 191.a
 Nomina Regum Egyptio-
 rum sibi succedentium 301.a
 O

Octavius Augustus Iulio
 successit 51.a
 Onias Pontifex ad Ptole-
 maum effugit 34.a
 Onia templum in Egypto
 extructum 292.b
 Oppugnatio Hierosolyma
 Calend. Iulij 246.a
 Ordo Pontificum apud In-
 daeos qui fuerit 297.a

Origo legum apud Gracos
 329.a
 Osarsiphus Dux Ananie
 311.a
 Osarsiphus postea Moses
 vocatus 312.a
 Ottho 201.a

P

Pacori dolus & insidia
 34.a
 Palatinum Tiberiadis in-
 census 6.b
 Pappum Antigoni militum
 ducē Herodes obtruncat 62.a
 Parthi 123.a
 Passio septem filiorum &
 matris 341.a
 Pauperum ex populo mise-
 ria 237.a
 Podamas vir fortis & e-
 ques peritus 253.b
 Pegmatū fabricatio 177.b
 Persarum mores 337.a
 Petracinitas Arabia 55.a
 Phariseorum inuidia &
 accusatione temeraria multi
 boni trucidantur 41.a
 Phariseorum secunda secta
 106.a
 Phasaetus & Herodes An-
 tipatri filij 49.a
 Phasaetus ad saxum caput
 frangit 51.b
 Phasaeti turris 69.b. cini-
 tas, ibid.
 Pheroras atra veste infirm-
 us cum lacrymis ad pedes

- Herodis accedit, ac veniam petit* 77. b
Pheroas moritur, & Hierosolymis sepelitur 84. a
Philippus Iacobi filius 13. b
Phineas sacra pecunia cu-ctos comprehensus 766. b
Phornices & Cadmus Græcarum literarum inuen-tores 295. a
Pedatus Iudeos seditiosos compescit, eisque fustibus fo-giri iubet 107. a
Placidus contra Iosephum 15. b
Placidi victoria 177. a
Placidi cum fugitiuis con-siliis 197. a
Placidus Bethanabrin ex-pugnat & igni tradit 197. a
Pena vim inferentis vir-gini 332. a
Pompeius instructus Ro-mano simul exercitu & Sy-verum Aristobulum petit 42. b
Pompeius Hierosolyma ob-sidione cingit 43. a
Pompeius una cum suis co-mitibus sanctum sanctorum ingreditur 44. b
Pompeij continentia 44. b
Pompeius multas præcla-vas ciuitates ab imperio In-dæorum liberat 44. b
Pontificis vestimenta 223. b
Porticus templi exusta 275. b
Partus dilucida descriptio 68. b
Potestatem colere officiis, nec iræ exasperare dicet 121. a
Præclara testimonia de Commentariis Iosephi 25. a
Prælium inter Antigoni milites & Iosephum Herodis fratrem 57. a
Primum prodigium 261. a
Profectio Iosephi cum co-piis contra Gabara 17. b
Psephna turris 70. cubitis alta 219. b
Pseudopropheta à tyrannia suuernati 261. a
Ptolemæi erga Hyrcani matrem ac fratrem crudelitas 36. a
Ptolemæus fratres Ioannis una cum matre occidit ibid.
Ptolemæus Herodis militum Dux interfectus 59. b
Ptolemaidis descriptio 108. a
1. Ptolemæus Lagi 320. a
2. Philadelphus, ib. 3. Energetes 320. b
4. Philometor ibid. 5. Physcon, ibid.
Pudens cum Ionatha pugnat, & interficitur 254. a
Puerorum constantia 347. b
Pugna inter Iudeos & Sy-ros circa Casarea 114. a
Pugna Iudeorum cum Ro-manis 297. a
Pugna

*Pugna vehemens in oppido
inter Galilaos & Romanos* 160. b

*Pulchrum est pro libertate
mori, pugnando tamen* 162. a

Purificationes corporis 332. a

Q

*Qua arte Antipater A-
lexandri fratris amicos
corruperit* 74. a

*Quadratus inter Iudaeos &
Samaritanos fert sententiam* 112. b

Quartum prodigium 761. b

*Quas urbes Iudaei receperint
inhabitandas* 45. b

Quintum prodigium 261. b

R

*Rapina accades in clea-
rcu* 265. b

Ratio affectus domina 353. a

*Reconciliatio inter Hero-
dem & filios* 72. b

Reges pastores vocati 300. b

*Regis ad septem fratres ex-
hortatio* 347. b

*Regionis descriptio qua trās
flumen est* 146. b

*Regni inter Herodis filios
distributio* 100. b

*Romanorum in Iudaeos hu-
manitas* 32. b

*Romanorum de Iudaeis sum-
ptus* ibid.

*Romani vincunt, & Ari-
stobulus cum filio Romam per-
ducitur* 46. b

*Romani Herodem Iudaeorum
regem creant* 56. b

*porticus
succendunt* 97. a

*Britannos
in ditionem suam redegerunt* 113. a

Mauris imperat 123. b

*Romanum imperium Ale-
xandria non designatur* 124. a

*Romani contra pacta Vne
Metilio excepto ab Iudaeis
crudeliter interfecti* 129. a

Romanorum ingentes copia 133. a

*Romanorum contra Iudaeos
victoria* 133. b

*Romani Ioppen capiunt &
incendunt, & octo millia qua-
dringentos interficiunt* 133. b

*Iudaeos vincunt, & magna ca-
do praesternunt* 145. a

Romanorum ordo in castris 148. b

*Romanorum militum reue-
rentia & obedientia erga
praefectos* 149. a

*Romani castris quomodo
egrediantur* 149. a

Romanorum peditum arma 149. b. equitum, ibid.

*Romani nihil in praelio in-
consultum aut subitum agunt* 149. b

Romani imperij tractus 150. a

*Romani aquilam Princi-
patus in signo & omen victo-
ria putant* 151. a

Romanorum iaculorum vir-

157.b

Romanorum praelium cum
Iudeis in ponte 158.bRomani milites ordine cū-
stape utriusque perficiunt 176.aRomanorum vincendi con-
suetudo 228.bRomani ab Iudaica urbe pel-
luntur 230.aRomani per dies septem &
decem aggeres quatuor inge-
res percipiunt 233.aRomanorum sanctio acer-
bissima in eos qui loco cedunt
239.aRomani Iudaicam audaciam
verentur 245.bRomanorum & Iudaorum
partitio 245.bRomanorum equos Iudaei ra-
piunt 251.aRomanis calamitas nun-
tiatur 256.bRomanus miles in iusto Tito
templum Hierosolymitanum
incendit 258.bRomani cloacas rimantes
& sepulchra eruentes, multas
opes inveniunt 269.aRomanorum notitia serò a-
pud Gracos pervenit 299.aRuta mirabilis magnitudi-
nis 279.a

S

Sabbaticus fluvius 275.b
Sabinus cum tribus sociis
perit 248.a

Sadducaeorum tertiasecta

106.a

Sais civitas ad orientem

Bubasti fluminis posita 300.a

Samaritanensis regionis descri-
ptio 146.bSamaritarum in monte
Bazilin congregatio 260.bScaurus Romanorum Dux
42.a

Scythia 337.a

Scythopolita tredecim mil-
lia Iudaorum trucidant 150.a

Scythopolis 156.b

Scythopoli Iudaorum cala-
mitas 289.aSebaste expugnatur, dirui-
tur, eiusque habitatores ab-
ducuntur 36.b

Secundum prodigium 161.a

Seditio adversus Iosephum
10.bSeditio Hierosolymis contra
Herodem & Hyrcanum 52.bSeditio propter Sophistas
ob abscissam ex porta templi
aquilam auream trucidatos,
coorta 94.a

Seditio in Hierosolyma 96.b

Seditiosi bello densi 37.a

Seditiosorum Hierosolymis
immanitas 212.bSeditiosi concordiam inter
se ineunt 214.bSeditiosi ad domum regiam
profecti, pecuniam diripiunt
265.a

Selen-

I N D E X.

Seleucus & Nicanor	313.a.	rupti dolus	38.a
Semechonites lacus	133.b	Similitudo à nauta sumpta	164
Senacherib Rex Assyrio- rum	223.a	Simon satelles, Iosephum excitat	11.a
Senes ac debiles Iudai tru- cidantur, utiles reservan- tur	268.a	Simon per insidias à Iose- pho capitur, & abducitur	22.b
Sententia in filios Herodis	80.b	Simon insidiis Ptolemai ge- neris sui capius & interfectus	35.b
Sephoritarum discriminē	4.a	Simon Cendebeum vincis ibid.	
Sepphoru & Tiberias ma- xima Galilæarum urbes	23.b	Simon regius ferunt diado- ma sibi ponit	98.a
Sepphoris expugnatio	25.b	Simon parentes, uxorem, ac liberos, denique seipsum trucidat	130.
Sepphoris mania Iosephus expugnat	26.b	Simon Giora filius in Acrab- batena & Idumæa ingente- rapinas & cades exercet	1433 a
Sepphorita benignissimè Ro- manos suscipiunt	145.b	Simon in locis montanis cū- ctos nequissimos congregat	201.b
Septem librorum de bello Iudaico, conclusio	294.a	Simonis & Zelotarum pu- gna	202.a
Septem fratrum ad Antio- chum oratio	348.a	Simonis immanitas & cru- delitas	202.a
Septem fratres ad mortem fortiter perferendam sese in- uicem hortantur	351.a	Simonis contra Ioannem ca- stra	225.a
Septimum prodigium	261.b	Simonis in Matthiam eissā- que filias crudelitas	241.b
Seruus in eo loco ubi Anti- gonus erat occisus interfecto- ri cruorem effundit	38.a	Simon proditor patriæ	343.a
Sexcenta millia mortuorum portu eiiciuntur	224.a	Simon Giora filius laqueis circundatus per forum trahi- tur	278.a
Sicarij noua calamitatis au- tores	291.b	Silua Dux Romanorum	
Signa & mutationes post obitum Neronis	31.a		
Sila Regis satellitum Pra- fectus	27.a		
Silani à Iudæis pecunia cor-			

Massadem obfidet 284. b

Situs superiorum Galilae secundum mundi plagas 146. a
inferioris longitudo & latitudo, ibid. fertilitas, ibid. b

Socrates ciuis Atheniensis 336. b

Sodomitica terra Asphaliti vicina 100. a

Sofius Antigonus capis 63. a

Spectacula Caesarea celebrata 271. a

Splendor iustorum 355. b

T

Templum supra durissimū collem conditum 221. a

Templum castello simile 251. b

Templum Hieros. sanguine & igne repletur 160. a

Temporum ratio apud historiographos inaequalis 318. a

Tertium prodigium 261. b

Testamentū agrotante Herode mutatum 96. a

Testimonium Galilaeorum de Iosepho 18. b

Theophrastus 306. a

Thucydides scrupulosissimam sui temporis historiam conscripsit 296

Tiberiadis vrbis seditio 4. a

Tiberiensium ad Agrippā litera 12. a eorum sediti & desertio, ibid.

Tiberienses Iosepho bellum

inferre cogitant 21. a

Tiberias iussu patris 14. a

Tiberias fore direpta 26. a

Tiberius annos 22. menses sex, ac tres dies regnauit 107. b

Tiberius Alexander Egyptum & Alexandriam regit 207. a

Timor & torpor tyrannū 267. a

Tiro vetus Regis miles, Herodu sauisiā execratur 80. b

Tironem cum filio Herodes comprehendi iubet 81. a

Titi erga populum misericordia 30. b

Titus Hierosolyma obsidet 37. a

Titum Giscala ciues benignè suscipiunt 179. b

Titus Hierosolyman profiscitur 209. b

Titi exercitus ordo 212. b

Titus in Iudeam venit 213. a

periclitatur, ibid. b. cum hostibus fortiter pugnat

214. a. hostes fugat, & ad suos incolumis redit, ibid.

Titi contra Iudaeos fortitudo 215. b

Titi erga Iudaeos benignitas 231. b

Titus sacra pro victoria celebrat 270. a

Titi ad Antiochiam aduentus 275. b

Tiro

Tres viri audaces inter Iu-
daos 238.b

Tria mirabilia peracta de-
labrum, mensa & thuribulum
223.a

Triplex apud Hierosolymā
seditio 210.b

Triumphus magnificentia
277.a

Tyrannorum ac latronum
 spes ultima in cloaca sita
265.b

V

Vari tyrannis & regni
cupido 3.a

Varus tyrannidem & po-
tentiam occultare conatur 5.b

Varus 70. Iudaeos unā cum
ipsis legatis interficit ibid.

Varus Romanis contra Iu-
daeos fere suppetias 98.b

Varus ad duo millia sedi-
tioforum cruci suffigit 99.a

Vari erga Iudaeos facili-
tas ac benignitas 99.b

Varus 70. Iudaeos in itinere
interficit 131.b

Vespasianus & Titus multa
contra Iudaeos auxilia con-
gregant 144.b

Vespasianus Taricheas ob-
sedit 169.a

Vespasiani victoria in lacu
Genesar contra Taricheas
172.b

Vespasiani fortitudo & vir
subbellica 175.a. cum Iudaeis

pugna, ibid.b

Vespasianus uniuersam Iu-
daeam perscrutatur 198.a in
Hierichuntē peruenit 198.b

Vespasiani pudicitia & mo-
destia 206.a

Vespasianum Imperatorem
milites appellant 206.b

Vespasianus communi suf-
fragio Imperator declaratur
207.b

Vespasiani nauigatio & i-
ter 271.a

Vespasiani & Titii trium-
phales vestes 276.b

Vespasianus Pacis templum
adificat 278.b

Vestes pretiosissima 277.a

Vitellius 201.a

Vitellius interficitur 209.a

Vulatus flensque Roma-
norum, & Iudaeorum exhor-
tatio 136.a

Vna nocte duorum millium
viscera patefacta 243.a

Vna nascendi & moriendi
omnibus ratio 352.b

Vndecim millia & sexcen-
ti Samaritae interfecti 161.a

Vrbis aduersus Iudaeos ma-
nentur 131.a

X

Xiphophoria festiuitas
127.a

Z

Zabulon validissima Ca-
lileam ciuitas direpta &

INDEX.

<i>Quinta</i>	113. a	<i>Zelota Simonis uxorem re-</i>	
<i>Zacharias à Zelotù caput</i>		<i>mittunt</i>	203. b
<i>damatur 192. b</i>	<i>in medio</i>	<i>Zelotarum pugna in tem-</i>	
<i>templo interficitur, ibidem</i>		<i>ple cum Iudæis & populo</i>	
<i>Zelota Simonis uxorem ra-</i>	204. b		
<i>piunt</i>	203. a	<i>Zelota</i>	284. a

FINIS INDICIS VO-
luminis secundi.

